

15 8 12

adn

U 390
112

**ВОЙНА МУСУЛЬМАНЪ
ПРОТИВЪ КИТАЙЦЕВЪ.**

ТЕКСТЪ НАРЪЧІЯ ТАРАНЧИ,

ИЗДАННЫЙ

Н. Н. Пантусовымъ.

Выпускъ 1.

КАЗАНЬ.

ВЪ УНИВЕРСИТЕТСКОЙ ТИПОГРАФІИ.

1880.

15 ~~СК-2~~
112

У $\frac{390}{112}$ ВОЙНА МУСУЛЬМАНЪ

ПРОТИВЪ КИТАЙЦЕВЪ.

ТЕКСТЪ НАРЪЧІЯ ТАРАНЧИ,

ИЗДАННЫЙ

Н. Н. Пантусовымъ.

Выпускъ 1.

1880-1881 г.

КАЗАНЬ.

ВЪ УНИВЕРСИТЕТСКОЙ ТИПОГРАФІИ.

1880.

ВОЕНА МАСАРМАТ

ПРОТЪВЪ МАСАРМАТ

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 22 Августа 1878 года.

В. И. ЛЕИНА

36 937-76.

№ 86058

13/7 1912

كتاب غزات در ملك بين
Китаби-Газатъ деръ
мульки Чинъ (религіозная война въ Китайскомъ госу-
дарствѣ) носить сочиненіе по новѣйшей исторіи Илій-
скаго края, нынѣшняго Кульджинскаго района (1),
бывшей Китайской провинціи и затѣмъ Кульджинска-
го султаната, покончившаго свое существованіе по
причинѣ политическаго поведенія и враждебности къ
намъ султанскаго правительства, въ іюнѣ 1871 года.

Книга писана на таранчинскомъ нарѣчьи, весьма
мало разнящемся отъ кашгарско-сартовскаго. Авторъ
сочиненія этого—таранчинецъ г. Кульджи мулла Би-
ляль сынъ муллы Юсуфа, прозванный *назымъ* *ناظم*—
стихотворцемъ. Мулла Биляль, принимавшій участіе
и въ борьбѣ съ китайцами и въ стычкахъ съ русски-
ми войсками, бравшими Илійскій край, здравствуетъ
доселѣ, имѣя отъ роду 54 года. Нынѣ онъ несетъ
обязанность имама при одной изъ Кульджинскихъ го-
родскихъ мечетей, а въ свободное отъ служенія время
занимается перепиской разныхъ сочиненій и профес-
сіей муллы—писаря.

(1) Кульджинскій районъ подвѣдомственъ Военному Губерна-
тору Семирѣченской области, живущему въ г. Вѣрномъ, гдѣ со-
стоитъ при немъ особая канцеларія по Кульджинскимъ дѣламъ.

Дефтеръ (книгу) свою ⁽¹⁾ мулла Биляль начинаетъ обычнымъ у мусульманскихъ писателей прославленіемъ Бога, затѣмъ — Мухаммеда (فی نعت نبیا صلی الله علیه وسلم) и другихъ пророковъ и асхабовъ. Слѣдующая глава толкуетъ объ авторѣ книги и обстоятельствахъ появленія послѣдней въ свѣтъ.

Исторія Илійскаго края за 100 слишкомъ лѣтъ и затѣмъ войнъ начинается главой — *القصة ايله شهرى قايسى خاندین قايو خانغه قالیب دور قايسى خان نینک وقندی آباد بولوب قايسى خان نینک وقندی بوز ولوب دور آنینک مینای* (2). Повѣствованіе о томъ, отъ какого хана къ какому переходили Илійскіе города, во времена какихъ хановъ застраивались и во времена какихъ хановъ разрушались. Въ главѣ этой собственно исторія края начинается со временъ хакана Цянъ-луня (или по мусульманской транскрипціи Чанъ-луня — *چن لونک دیکان*), въ правленіе котораго состоялось переселеніе кашгарскихъ сартовъ — въ послѣдствіи таранчей — въ Илійскую долину изъ разныхъ городовъ Алтышара ⁽³⁾, около 120 лѣтъ тому назадъ.

Исторію края мулла Биляль доводитъ до времени покоренія Кульджинскаго султаната русскимъ оружіемъ.

⁽¹⁾ Книга эта найдена мною въ Кульджѣ въ Октябрѣ 1876 г. Помѣщенныя на первыхъ листахъ книги варианты заимствованы изъ недоконченнаго черноваго экземпляра сего сочиненія, хранившагося у Биляля.

⁽²⁾ Нынѣ Джитышаръ, составлялъ владѣнія Кашгарскаго беаулета, покоренныя въ Декабрѣ 1877 года Дайцинскими войсками.

Писано это сочиненіе въ 1292 году гіджры, „въ годъ барся“ по Илійскому численію ⁽¹⁾ (ایلا حسابیدا), стихами и незначительная часть прозой; окончено же въ 1293 году.

Писано сочиненіе это на тюркскомъ таранчинскомъ нарѣчіи.

Таранчинское нарѣчіе, разнящееся отъ кашгарско-сартовскаго идіома содержаніемъ большаго числа монгольскихъ и китайскихъ словъ въ своемъ лексическомъ составѣ, замѣчательно въ отношеніи звуковомъ мягкостью произношенія словъ, придерживаясь которой авторъ не мало грѣшилъ въ орфографіи; такъ, въ силу этого, встрѣчаемъ въ его сочиненіи вмѣсто твердаго *ینیب* — *بانیب*, *قسیم* мягкое *قام*.

Мягкость языка въ правописаніи другихъ словъ, впрочемъ, не выражается; какъ напр. *علی* — Али таранчи выговариваютъ Эли, *باسلکان* — *басылганъ* произносятся *бесилганъ*, *اتی* — *аты* говорятъ *эты*....

Эта мягкость языка въ связи съ своеобразностью ударенія, — уклоняющагося отъ обще-узаконенной грамматической формулы ударенія на послѣднемъ слогѣ, — дѣлаетъ языкъ таранчей на столько мало понятнымъ для знающихъ тюркскій языкъ, что необходимъ

⁽¹⁾ У таранчей при султанскомъ правительствѣ эпохой для начала эры послужилъ годъ низверженія Китайскаго владычества. Эра эта называется „исламъ“ (تاریخ اسلام); такимъ образомъ говорили, что такое-то событіе случилось въ такомъ-то году ислама. Покореніе Илійскаго края русскимъ оружіемъ имѣло мѣсто въ седьмомъ году ислама; 1877-й годъ есть 13-й годъ ислама.

значительный срокъ для того, чтобы прислушаться къ способу и формамъ передачи таранчинскаго говора, хотя таранчи говорятъ такимъ же тюркскимъ языкомъ, какъ и кашгарскіе сарты — обитатели таранчинской колыбели.

По образцу кашгарскаго нарѣчія, и въ таранчинскомъ существуетъ замѣна буквы **ب** и **پ** буквой **ف**, хотя въ произношеніи слышатся первообразныя буквы **پ** и **ب**; такъ вмѣсто **نایب** встречаемъ **نافیب**, **پاره** — **فاره**....

Замкнутость таранчинскаго населенія въ Илійской долині, подъ ненавистнымъ игомъ и гнетомъ Китайскаго правительства, удручавшаго и раззорявшаго населеніе въ концѣ непомѣрными сборами и работами, — не давали возможности развиваться ни духу народному, ни языку. Послѣдній, изолированный отъ взаимнаго лексическаго обмѣна и заимствованій въ другихъ родственныхъ тюркскихъ нарѣчіяхъ, не могъ развиваться. А скорѣе скудѣлъ и портился какъ отъ примѣси словъ окрестныхъ сосѣднихъ монголо-китайскихъ народностей, такъ и ассимиляціи въ нѣкоторыхъ отношеніяхъ съ особенностями китайскаго идіома. Первое выразилось въ лексическомъ составѣ языка, въ который вошли китайскія, калмыцкія и монгольскія слова, второе, напр., въ пропускѣ, примѣнительно къ недостатку китайскаго выговора, буквы **ر** въ нѣкоторыхъ словахъ и формахъ грамматическихъ, напр. таранчи говорятъ **база** вмѣсто **базар** — **بازار**, **бизляга** — вмѣсто **بیزلارگا** — **бизларга**.... Вѣроятно, отъ этой причины въ глагольномъ окончаніи **دور** послѣдняя **р** отбрасывается, наприм.

вм. **بولادو** — **بولادور** говорятъ: **دیدی** *дейду*; вм. **بولادور** — **بولادو**.

Соприкасаясь изъ тюркскихъ идіомовъ съ киргизскимъ нарѣчіемъ, таранчинскій языкъ народный усвоилъ частію и фонетическія особенности этого нарѣчія — замѣну звука **ل** звукомъ **د**, звука **ی** звукомъ **ژ** (т. е. болѣе мягкимъ чѣмъ **ج**); напримѣръ вмѣсто **ایزلاب** таранчи говорятъ и пишутъ **ایزداب**, вм. **مونکداشدی** — **امونکداشتی**, а слова: **یغیب**, **یکرمه**...., таранчи произносятъ *жигыбъ*, *жигарма*....

Значительная часть арабскихъ и персидскихъ словъ и выраженій въ издаваемомъ текстѣ даетъ, конечно мало основаній къ всестороннему знакомству съ народнымъ говоромъ; для ознакомленія съ послѣднимъ нѣкоторые матеріалы будутъ изданы во 2-омъ выпускѣ вмѣстѣ съ поправками и опечатками; тамъ же помѣстятся нѣкоторые матеріалы и для знакомства съ составомъ таранчинскаго нарѣчія.

Н. Палтусовъ.

26 Декабря 1877 года,
г. Вѣрный.

زره جو بونیکه اویناب توروب
 ابردیم قهقهه کولوشنی همه
 چونکه دیدیم اوشبونام یخشی توش
 روح خوجام هم بولوبدور که خوش
 بارجه شهید روحی بولوبدور که شاد
 خطغه فتیب قویدی مونی یادگار
 هر کشی ایش قیلسه ایماس معنی سبز
 معنی سنی بیلکوسی دور بانمیز

هر سوزیکم اونسه فتیب من نمام

اهلی اخردلارغه دیدیم من سلام

بو دفترنی اوّل ایکی اوج آی علی بای تقریر قیاب سوزینی فقیر
 ملا بلال ناظم نشر بویونجه فتیب آندین فورجه نکانجه نظم قیاب
 غزات قیلغان مسلمانلارنینک اولادلاریغه یاد نامه قیاب قویدوق
 غزات در ملک چین آط قویدوق نمت النمام بعون الملك الوهاب

تاریخ بر مینک ایکی یوز تقسان اوجدا ایلا حساید

بارس یلی دا بو دفتر تمامیغه یتکان اللهم ربنا

اوصلنا الی مقاصدنا وتب علینا

انک انت النواب

الرحیم

***

زره جه خلق سبزکا وفا انمکای
 اسالك الله خدای جهان
 فقیر عیال مند غریب بنده من
 آج یوزیمه نوبه قبول مدام
 هر دیکانیمده نوبه نی قبل قبول
 حرمتی دین خوجه حسن ماترید
 حرمتی دین سید امیری کلال
 بارجه نبی شفقتی نی قبل عطا
 خسته بلال ناظمی غه قبل کرم
 جسم ایله جانبینی قبل محترم
 بو کتاب نی یکره ورق جه فتیلکانده علمی بای نینک کورکان
 نوشینی بو دفتر نینک آخریدا تقریر قیلدوق که آنکلاغای سبزلاز نظم

اولتوروبان خط فتودوم در رواق
 ناکه کربب کلدی ایشیکدین علی
 دیدی کوروبمن که بوشب طرفه نوش
 عبد رسل بیکنی کوروبمن کبجه
 چون ایبارای آله شهرکا سنی
 آنکا دیدیم منده بوکون یوق اولاغ
 دیدی بارینک اورداه سلطانیهغه
 باردیم نیز تون بو شه فاشیهغه
 نیز سنکا برکالی آط یوق دیدی
 عبد رسل بیکن دیدیم برمدی
 چون فتیلای اوردی یکره وراق
 روی بولوب مثلی گلستان کلی
 اوشبو نوشوم و همیدین اولدوم خوش
 اورداسیده منکا قبلور سوز نجه
 بارغیل نیز الجی بولوب ای علی
 قای براین آله شهرکا بیباغ
 نیز معظم حکیم آلدیغه
 آطی سوراب بلکه بومه فاشیهغه
 یاندوروب آت منکا آط برمدی
 حکمی لارین سمعهغه هیچ آلمادی

دیب ایدیم ایلکیدا بار ابرکان تفک
 بردی منکا دیدی آلیب کت مونی
 من دیدیم روح امیر شاد ایکان
 بولسه شهید نوشکا کریب برسه شی
 راضی بولوبدور که سنینک دین شهید
 سیزدین اولوبدور که امیر روح شاد
 روح امیر برسه سنکا زنبورک
 روح امیر یغه دعا ایلادوک
 نقش نکار برله نه خوش زنبورک
 آلدیم ایلکیم غه اویاندیم دیدی
 جمله غم ظلمیدین آزاد ایکان
 منکه آنینک تعبیرینی سبزکا دی
 اوشبو کتابت کا بولوبدور خرید
 یوقکه عجب ناپسانکیز امدی مراد
 اوشبو کتابت کا ایمان نیغ کرک
 شکری قیلای حق غه ثنا ایلادوک
 اوشبو کتابت تمام بولغاندا علمی بای نینک ینه کورکان
 نوشینی بیان قیلدوق نظم

بولغان ایدی اوشبو کتابت تمام
 دیدی کذاب ناشینی سائقون آلیب
 کتی کوزوم اویقوغه آنداغکه نیز
 کوردوم احمد خان خوجامی صریح
 بار یانیدا اولکه اینی سی امیر
 تاشیهغه یاشیل ایچیکا آق کبب
 دیدی اوشول ایش دااوزونک بارمدینک
 آنکا دیدیم یوق ایدیم آندا من
 بر کشی کلدیکه قولیدا فجاقی
 زره فان چقنی کلی غونجه دک
 دیدی احمد خان نه ایش بیلاسن
 کلدی علی بردی فقیر غه سلام
 یانیب ایدیم لحظه اویومکا کریب
 باردیم آنداغ عمارت کا نیز
 اونک یانیهغه آلدی منی اول نخی
 ایکی سی نینک رنگی عجایب منیر
 بافتی منکا اوشبو خوجام سوز قلیب
 دیدیکه راست بزکا جوابیه من برینک
 راست کلامیمنی دیدیم سبزکا من
 سانجیدی ایلکیمکا نوکی فجاقی
 نوردی قولومداکی بولوب بوجه دک
 منمو دیدیم نجه اویون بیلامن

همه بولدى اولقى دك يىكجهت
كه سلطان بولوب شاه آزاده بخت
شربعت رواجيغه كوشيش ايتيب
آجيب فقرى سارى سخا ايلكىنى
بو رسميدا اوتى نجه روزگار
ايا مغبجه تيز تيز مى توتونك
تونونك مى بو دمى غنيمت بلب
بولونك تيز بودولت مو نورمى مدام
بو محنت يتيشكانده دولت كنار
ايا ناظمى سوزنى قبل مختصر

ناظم نينك نظمہ ديكر برله قيلغان حكايى

كونى بولوب ايردى ضحى دك ابيض
ورد احمر كى ايرديمكه شاد
اوشبو زمان ايجره ايدىم منفرد
كبرى قبودىن سلام ايلاب كشى
قيلدى دعا اينى منكا عرض حال
كيم قىلا بركىل كه كتابت منكا
ليل نهار برله كيلور من سنكا
ديدى بو سوزلارنى عدددين فزون
ديدىم آنكا ايت كه آنانك آتى كم
ديدى اوزوم آتى محمد على

ديبر كه بابام اسمى اسلام دلير
ياركند ارا هفت محمد پريم
جونك بيايمز دولت ايرور باحضور
قيلدى بيان بزكا بو اژدادنى
بر يل اوتوب اوشبو خيالات ايله
جاي على كنت خدايار ايدى
اوشبو نوره نينك آتى ايردى على
نوشيروان دور كه عدالت ارا
ملا صليش آخون آناسى آنينك
حاجى زخيره بى دور خاله سى
بارجه سى عادل وكامل سخى
ساقى كتور باده بر باد غم
لفظه غرصدا تاربخ چقار
اى غه جماد الثانىغه ايردى بر
كيم اوقوسا ياكه ايشينسه موى
اوشبو اميد برله قليب من تمام
بلكه جهان خلقى دا يوقتور وفا
ليك روى دور كه خداوند اوزى
هر كه درودنى قىلا آلسا وسيع
بارجه ايشين ننگرى تمام ايلاكاي
خسته بلال كونده دلائل اوقونك
كوندوزيده خلقى غه ايسانك آفتاب

بولارغه بربك كوب كروىخ برله اون
برونى نى مىر قسبمغه قتيب
بولار اون كروىخ برله مالنى آلب
آلب بارغانىن برى تونكانغه نيز
كه تونكان اولوغى ديدى قاصدا
آرامبردا يوقتور قلىخ دىن بولك
اكر قانجه برسه مونىنك لانى
نى ايكونكيزنى قىلورمىز شهيد
ديدى ايكى سبىنى توتوب باغلادى
ديدى بعضى سى توغنى نىكان همان
ديدى بعضى سى قوندورورمىز بوتون
همه ايكى قاصدى برى آنكا
ديدى مىر قسبم شاه كريم
بز ايكى غريب لارنى آزاد قىل
بىحقى خدايا قلم برله لوح
بىحقى خلىل بىحقى حبیب
مناجاتنى قىلدى بولوب زار زار
مونى ساقلاغان اير نرحم قىلب
بولار كبرى يولغه فباده قجيب
كبحهجه يوروب ايلاشيب آه وا
تمام واقعاتنى بيان ايلادى
كه آنكلاب بوشهغه غضب يوزلانىب

بو قولى لار بله بار آلب نيز تون
ايباردى بولاردىن كه نامه قتيب
كه تونكان لار اوزره باردى يتيب
ينه نامهنى نافشوروب برى نيز
نجه بزكا يالبارسا بولماس روا
كه كز دوم دا يوق هبج نيش دىن بولك
بوسلطان نينك هر كيز قنولماس جانى
جهاندىن بولورمىز حلى نا پديد
خونينى همان نوگالى چاغلادى
بو توغ آلدیدا ايلاكايىز كه فان
كه ايرته شهيد قىلغومىز چقه كون
ديدى ايرته چاشكادا قىلغىل تباہ
ايرور اسم ذاتينك روف رحيم
خلاص ايلابان كونكولمىز شاد قبل
ينه عرش كرسى صفى برله نوح
دعائىز ايجابت كا قىلغىل قريب
اولوم خوفدين بولدى كوب بيقرار
قبوب آنى تون دا قولينى يزيب
كوزى نينك ياشينى بلوطك سجب
يتيب كلدى آخير بنزدك شاه
عدولار فعالين عيان ايلادى
تمامى سپاه رعبه لارنى يغيب

يغيب لشكري نجه ايماقنى
كه آطلاندى لشكر عدد سيز بولوب
نوسوب بارجه تونكانى لار رانهى
توروب ايردى ناكاه كوروندى فرا
بو تونكانى لار آطلارين اوينانيب
كه تونكانى خبلى كليب فوج فوج
كه صف لار نوزانيب بو ايكى كرو
برى برسكا تير باران اينيب
كه لاله صفت بار بدن فان بولوب
اليب تبغ بله بر برين جانينى
برى برسكا قىلماين مرحمت
كهى برسكا برسى غاليب بولوب
كهى بو سوروب آلدیدا اول قجيب
بو يردا قلىشتى عجب سخت جنك
كه آخر بو تونكانى بولدى خراب
مسلمان جريكى سوروب آرقيدىن
بو تونكانى لارنى كوره كا سولاب
برى برسى برلان قىلب سخت جنك
جيد المايكه تونكانى قىلدى كرىز
كه آخبردا شهغه كليب يالباريب
چو شه هم بولار نينك كناهين كجيب
تماميغه جوسنى سردار انيب

كونار تيب الم توغ بيراقنى
كروها كروها جهانغه تولوب
نكيب ره كندلارغه خسر كاهنى
كه تونكان يتيشنى قليب ماجرا
مسلمانغه اوق زنبورك لار آنيب
مسلمان جريكى بولوب موج موج
برى برسى برله بولوب رو برو
بو دون آبروسبغه جاننى ستيب
مصافكا ايجىكا اولوك تولدوروب
قلىج لار چافيب آقتوروب قانينى
غضب دشتیدا ايلاشيب منزلت
كهى برسكا برسى مغلوب بولوب
كهى اول مونينك فان لارينى ساجيب
آقيب قاننى بولدى زمين لاله رنك
فرار ايلادى جونك كوره كا قاراب
بوزوب نجه يردا عدولار صفين
بوزوب قلعه لارنى قولينى نالاب
قانى يرنى قىلديكه كلنار رنك
كوره دىن قجيب كنى سويدونكه نيز
كه فرمان بردار بولدى كليب
اوزىكا اوزيدىن نجه جونك انيب
كه لوجورنى هم نيك كبردار انيب

سوروب بارجه مؤمين بوياكورنى
آنى خاتونى بىرلە قىلدى ھلاك
عاشورغە بو مؤمين سنانلار سالىب
احمد خان ايردى اھلى سعيد
توتوب شوكت آخوننى كلتوردى نيز
نجه كون سولاب بو بلا قەرىغە
اميرنى توتوبان شھيد ايلادى
بو قسمى ايكان بارجه سېغە قضا
بو قسمى ايكاندوك فلكنينك ايشى
بو دفتر اوقوب قىلمە غىل اعتراض
ھرايش اونسە حق نينك ايرور خواھشى
دیمە اوشبوايش بولغان ايرميش یمان
اكر خواھ لاسا برنى حق تيركوزور
كە اولماك تریلماك خدانينك ايشى
سناك كلسە محنت آنكا بول رضا
كوروب بو المنى ملول بولماغىل
ايا ناظمى سوزنى قىلمە دراز
القصة تونكانى لارنيناك دوم باره كلیب مسلمانلار بىرلە
جناك قىلغانى

قاجیب بارجه تونكان كوره شھرىغە
مسلمانغە قانېغ عداوة قىلیب
اوزین ناشلاماقغە بلا بھرىكا
كە تونكان ھمە جونك كچيك یغیلب

ینە قىلدى لار بارجه مؤمين غە قصد
مونی آنكلادی جونك كچيك بارجه ناس
كە مضمون نامه بو ای مؤمنان
بو ایشلار ايكوميركا كلكان قضا
قىلب توبه ایلانك كە بخشى نیت
بولوب ايكیمیز ساریدین كوب شھید
رضا بولماسانك بار بورونغى جریك
بو مضموندا قىلیم كە نامه تمام
آلیب نامەنى قاصدى نيز رو
اوشل نامەنى بر اولوغغە بریب
توتوب بردى شەغە جواب نامەنى
جواب نامەدا بو صفت لیک دیمیش
اكر قورقسە سلطان بزدين بسی
ایبارسون بو یان شاهلیغ مھرنی
كونكل تینماغای انتقام آلماساق
مونی آنكلادی بولدى شە كوب خفا
دیدى من اولارغە قىلای بر قنار بخشى لیغ
عجب یوقكە قىلسە ضلالتنى ترك
تخی چرلانیب میر قسم شاهنى نيز
تونكانكغە اوزوق قوی آلیب باردیدى
اوروش ایلاسون باشچاعت بولوب
كە البته قىلغای عداوتنى رد

خیالى مسلمانغە برکای شکست
اولوغلار ھمە قىلدى بر نامه راست
كە شیطان سوزى بىرلە بولانك یمان
قضاغە بویون سونماغان ناسزا
طلب قىلما تکیزلار قصاص دیست
مونكا راضى بولغیل كە بولسانك عیب
بونوبت برینکلارنى قویماس تریك
كە تونكانى لارغە دعا وسلام
بو تونكانى لارغە بولوب رو پرو
یتیب گلدى تیزتون جوابین آلیب
كە سلطان اوقوب ییلدى بو خامەنى
جهاددین بولك بزكا یوق باشقە ایش
آنكا اوركوتورمیز بو دور چارهسى
كە بزلاركا برسون تمام شھرنی
بوی قات خاطون قارنینی یارماساق
دیدى اوز اوزیکا قىلیب دور جفا
اولارغە قىلای بر قنار بخشى لیغ
عجب یوقكە قىلسە ضلالتنى ترك
تخی چرلانیب میر قسم شاهنى نيز
تونكانكغە اوزوق قوی آلیب باردیدى
اوروش ایلاسون باشچاعت بولوب
كە البته قىلغای عداوتنى رد

خوجام مونداتورسون سبز آندابارينك
موني آنكلادی عامه تونكانی لار
كه سلطان برلان قیلورمیز اوروش
موني آنكلادی نورتیدین کتی هوش
بهانه قیلپ قاجتی بو تورفی نیز
کلیب شهغه ایدی بو دور واقعات
موني آنكلادی بولدی سلطان امان
باریب نوستی شه راه چنکفرهونی
مسلمان قیلپ اوشبو یرنی کمین
باریب آندا شرعینی جاری قیلینك
دیدي برسه بولاسمو برکا ضرر
بونورتنی اولتور ندور شوك توروش
اولوم وهمیدین بارجه بولدی خموش
شهر ساریغه نیز قیلدی کریر
كه تونكانی شك سبز قیلورلار جهاد
سالیب آلدیغه لشکری بیکران
كه آجتی قبوغی کهن کنزونی
دیدي کلسه تونكان بولورمیز ایمین

امیر توخته آخون نینك بندکا توشکانی

اوشول کون شهر دین فحیب جقتی لار
خیال قیلدی خلم فاشیغه بارای
كه خلم فاشیغه باریب یغلادی
امیرنی نونوب در محال سالدی غل
امیرنی آرا اوستنك دا اویکا سولاب
انینك خام خیالی یتیب باشیغه
اگر بولسه کیمدین كه دولت کنار
کشیکا اگر یتسه حق دین قضا
امیر خام خیال برله آطلاندی لار
اولوم دین قتلوا فقه ندیر قیلای
منینك دا تربیچه کناه یوق دیدی
بو ایشدین ایلا خلقی بولدی ملول
كه هر کون برور نان قاق برله آب
كه زقوم قوشولدی ایجار آشیغه
انینك باشیغه طرفه محنت یتار
آنکا هیچ نمرسه بولالاس پنا

احمد خان خوجامنی نچه مینك تونكانی اوزیکا سردار
قیلپ کلیب مسلمان لار برله جهاد قیلپ هلاک بولغانی نینك بیانی

احمد خان خوجام مینکجه تونکانینی
كه نورغون جریك برله آخون کلیب
كه مؤمین اولتورماک اوجون بو خوجام
كه مؤمین وتونكان بولوب رو برو
بری برسی برله قیلپ سخت جنك
شهر ایجره یا کور دلیری ایدی
کنرتاز بو یا کورغه بردی خبر
بو یا کور عاشورلار عداوة قیلپ
شهر خلقی برله سوقوشتی بولار
كه غالب کلیب نچه تونكانی لار
قواش بیك واسلام ملا عاشور
سوروب آرقاغه مونجه تونکانینی
سولاب بارجه تونكانی چنکفرهکا
بو قلعهنی قورشاب تمام مؤمنان
بو قلعهغه تونكانی لارنی سولاب
آلب قورشادی قلعه قورغانینی
خوجامغه قوشولدی عداوة قیلپ
مسلمان صفی کا سوروبان خرام
عداوت قلیشب بو ایکی کرو
زمیننی قیلپ قان بله لاله رنك
شهر تونكانی نینك امیری ایدی
دیدي ایش یماندور قلینكلار حذر
كه بی باش تونكانی لارنی یغیب
کنرتاز ولو بار لو خوزالار
سوروب آق توفاهه یتیب باردی لار
توسوب آلدینی قیلدی لار سخته زور
اوزوب باشینی وباریب قارینی
باشینی کسپیان قناب جنزهکا
عدونینك قاتینی قیلپ کوب روان
بو لشکر بو تونكانی توردی قوشاب

یا کور سلطان نینك هلاکی

ایشتنکیل كه یا کوری نینك حالینی
شهر لشکری موندای غالب بولوب
كه تونكانی قاروب شهر لشکری
آنینك بد کمان برله افعالی نی
کنرتاز یا کور مو مغلوب بولوب
هلاک بولدی تونكانی یاش قری

احمد خان خوجام نیز آطلاندی لار
کلیب نیز اوشانیب سوراغ خانه نی
که صاید صیدیر نیز اوی کا کلیب
بو غوغانی آنکلاب تمام قاجنی لار
قالیب یکه یالغوز بو سلطان بیکیم
بازار بکی کاید بولور یارلیغ
بو شه برله ایکو تفک آتی نیز
قوشلادی کلیب ملا صالحش امام
علی نوره آخون قوشلادی نخ
که قاضی ومفتی یغیلدی تمام
احمد خان خوجام برله قاضی کلان
خلایق بولارنی تونارمیز دیدی
بولارنیکه برمای بو تونکانی لار
بو ایکونی سویدونکغه قیلدی روان
بوزوب اوشبو تونکانی لار وعده نی
دیدي خویزه نینک ایکی سرداری هم
که امدی قویارمیز باشمیزغه تاج
که تونکان بولوب بارجه سی بد نیت
که پاکور بو وقتیدا سلطان ایدی
بو پاکورغه ایردی کنرتاز وزیر
بولار بردی سویدونکغه بر نامه
نخی بارجه تونکان سوزین قیلدی بر

شهرنیک ایچیکا کلیب کیردیلار
که صاید صیدیرنیک آلیب جانی نی
ساقایدی قرق نجھ اوفکه قاقیب
همه قاشقا قاجب که نارفاشتی لار
ینه یغیل کلدی نجند ندیم
کلیب شهغه قیلدی که دلسدارلیغ
احمد خان آخون قیلدی کرین
خلایق همه بولدی سلطانغه رام
همه دین بلندک ایدی همی
تونونکلار تونونکلار دبان خاص عام
تونکان مسجدی ساری بولدی روان
که اژدر بولوشوب یونارمیز دیدی
که اخلاص قیلشیب دل افکارلار
که سویدونکدا توردیکه نجند زمان
ینه تولدوروب کینه دین معدنی
بولوب بزکا بو ایکی سردار بهم
تمامی تراخی برور بزکا باج
دیدي بزکا بولغای تمام ملکیت
که تونکانی لار اوزره بو خان ایدی
که لو بارماین زآ ایردی دیر
تراخی نی چافماقغه هنگامه
اوزیدین قیلور بولدی صاحب سریر

که سلطان بوایش دین بولوب کوب هراس
که چرلاقی لار ملا ذولیارنی نیز
بو نورت الجری کا بردی شول نامه نی
که سویدونکغه باریب اولوغلارغه بر
اکر کلامسه نیز کلسکیل بو یان
بو آخونغه قوشتی ینه اوج کشی
بولار نورت کشی بولدی یولغه روان
نهان یول بله باردی آندا یتیب
تونوب بردی آخونغه بو نامه نی
اوقوب نامه نی بولدی کوب درغضب
بو سلطان تونالماس شریعت نی پاس
بو اعلی منکا کوب نعدی قیلیب
قیلب ایردی سلطان منی انجه خوار
خوجام نی بو تونکانی سلطان قیلور
اعلی برله خوب بولغایمن نخ
ایا ذولیار نیز آرقانکغه یان
امام ذولیار دیدی ای آخونوم
که سلطانمو سیزلارغه راغب ایرور
کلیب میز که سیزنی یاراشتورغالی
که سلطانغه سیزنی کتارمیز آلیب
قسم قیلدی سلطان قیلور سیزنی چونک
مونی آنکلادی ملا تونکانی لار

که صالح اوجون قیلب نامه راست
مونکا قوشتی اوج الجی بیک لارنی نیز
آلیب بار دیدی اوشبو هنگامه نی
که قاضی کلان نی آلیب موندی کیل
که هر سوزنی قیلسه منکا قیل عیان
که زینال یساول بو اوج نینک باشی
که قورقوب نه بولغای دیبان تن دا جان
کوروب شوکت آخون نی هوشی کتیب
که سلطان ایبارکان بو هنگامه نی
دیدي نمه کلدینک ایا بی ادب
ایبارمیش سنی من دین ایلاب هراس
شهنشاهلیغ منصب منی آلیب
منی قیلدی حق موندی کوب اعتبار
منی هم امیری مسلمان قیلور
آنکا یالباریب بارمغایمن نخ
که یوقسه ایشینک بولغوسیدور یمان
بو دور مو که فعالی اهل علوم
یاراشتورماقیم بزکا واجب ایرور
نخی کلامدوک بیز نالاشتورغالی
شرافت تپارسیز شهرکا باریب
همه کاربارلار کیلور که اونک
دیدي کاری خیردور ایماس کاری شر

ويا بوريلار كيرديمو قوي آرا
ويا اوت ساجيب يتي مو اژدري
بو قسمي ياتيپ ير اوزه كافران
جونان موئنان قيلدى لار سخت جنك
كه باران سويي دك بولوب آفتي قان
كه موئمين آليب اسبها بي شمار
كه بر كچه كوندوز سوروب كفريني
كه موئمين همه ياندى لار شاد اولوب
كليب نوشتي سلطان فرخ نژاد
كرم ايلابان قادر ذوالجلال
يوروب ملا عثمان نوردوش رئيس
نوشيب كون بو كونده زنان باشيغه
فرح جاميدين ساقى انعام قبل
بو مي نشه سيدين بولوب شادمان

ملا شوكت آخون برله احمد خان خوجام لار نينك
جدي بيانده

كوني يل باش كلدى نوروز اولوب
جمن غجهسي آچلور جاغلادی
دهان باغي ايجره زبان بلبلی
دوات چشمه كا سر سوقوبان قلم
پديد اتی بر قصه جان سوز
ثمن زارلیق عالم افروز اولوب
زبان بلبلی سايراماق خواه لادی
كه شكر فشانلیق قلیبان بسی
صحافی هوزيكا جکیبان رقم
بو قصهني آنکلاب نوکار آب کوز

کورونك برکونی اول امیری زمان
کورونماك اوجون كلدی سلطانیه
قلیب ایردی سلطان آط مای آش
امیر آلدیدا قویدی بو آشیني
بو آش نینك مزاجی ایدی کوب اسیم
امیر بولدی اولدم اوی کا روان
بو آغریق جراین سمان ایلادی
احمد خان خوجام دور امیرغه نغا
امیر نینك دلیمه توشیب کوب هراش
بو نامه نی بردی علی نوره کا
دیدي آندا بارسام آلیب نامه نی
منی ناجی دور دیب هلاک ایلای
بو اندیشه دا ایردی لار بو علی
یوسف آخون اول وقتیدا دیدی پند
علی نامه نی بو صفت بند قلیب
خوجامغه نونوب بردی بو نامه نی
اوقوب نامه نی خلق غه قیلدی خبر
دیدیلار یغیلسونکه خدامه لار
ارا اوستنك وقاش دین یغیلدی بولار
آلیب یوردی بر مونجه اوباشی نی
یتیب کلدی شب دا امیر قاشیغه
ینه شوکت آخونغه بردی خبر
اوشل توخته آخون جهان پهلوان
کلیب نوشتی نیز خانه مهمانیغه
سالیب زنجییل آط کوشیدا معاش
یدی کوب کونرماي امیر باشینی
امیر نوبغوجه یب کیکردی ساسیغ
شکم آغریدی بولدی باشی کران
زهر بردی شه دیب کمان ایلادی
امیرغه حقیقت دا ایردی انا
احمد خان خوجامغه قلیب نامه راست
علی وهمه برله آلیب قولیمه
کشی کورسه نار تیب آلور خامه نی
جهان دین وجودومنی پاک ایلای
نجوک ایش بله ینکورای نامه نی
كه آط قویروغیغه فلینك آنی بند
احمد خان خوجام ساری باردی یتیب
یوز اندیشه برله بو هنگامه نی
دیدي شاه امیرغه بریب دور زهر
كه مکتب یوزین کورمکان عامه لار
قویوب برسه هر برسی یوزقان نوکار
معاش سیز لباس سیز فلاشی نی
کریب بوسه قیلدی امیر باشیغه
کلیب مصاحت قیلدی بولدی سحر

وینە لشکری اسلام اولاستاید قالماقلار برله جنک قیلغانی

بینه نوع حکایتی نظم ایلاين
کونی کلدی سلطانغه ناخوش خبر
که نیلخا قاش نینک که سردارلاری
که خالی نوره لار بله نجه ایر
ایشنگایک شه نجه ایماق لار
که سردار موغ کوشین امبال ایمیش
مونگا بار ایمیش لار که مونکو نور
که نورغوت دین آلمیش نجه یوز جریک
یغلبیش بو قالماق نچند هزار
کیلورمیش بو قالماق قاش باشیدن
ایا شاه سالغیل بو سوزلارکا سمع
ایشیب بو سوزلاری شاه زمان
که سلطان عجایب فریشان بولوب
دیدى نه قیلورمیز مونی یا امیر
امیر ایدی لشکری یغماق کرک
باریب آندا اسلام ضعیفی نوزوب
باریب کوشین آمبالی نینک باشینی
که مونکو نور نینک باشینی اوزوب
بو سوزلاری قیلدی امیری زمان
تمامی دلیر غازی لار جمع اولوب

گلستان نظمیدا بزم ایلاين
خبر نه دیما کدور که غمدین اثر
دلیر بختیار نیکی کبردارلاری
که سلطان امیرلارغه بردی خبر
یغلبیش نجه زنکی قالماق لار
قوزان لار بله جنک قیلورمیز دیمیش
بینه دالاما سولاما بی حضور
بولار نینک سوزیدور نکن دین میریک
فلک نینک یوزینی قلیبان غبار
اوتوب تاغلار نینک اولوغ ناشیدن
نمورلوك دیکان یردا بولمیش که جمع
یقیلدی باشیغه بو هفت آسمان
امیر توخته آخونی نیز کلنوروب
منکا کورسانینک یول ایا شیر کیر
بو دوشمن ساری نیز بارماق کرک
اولارغه بو دین قوتین کورسانوب
بریب لامالارغه اجل آشینى
کیلورمیز ایران لار ایشین کورکوزوب
که سلطان ایشیب بولوب شادمان
شهرنی خراین جیغه نافشوروب

آلیب شاه لار لشکری بیکران
یوروب راه منازلنی طی قیلدی لار
بولوب قاضی اصغر بو لشکرکا باش
اولاستای غولبغه تیکب باره گاه
اوشولدم کلیب موغیدن نامه
اوقوب کوردی سلطان نامه آجیب
اولوغ لار سورادی نجو کدیپ سوزی
بو نامه سوزین قیلدی شه آشکار
دیمیش نامه دا ای امیری قوتان
ایبارسام جریکم قوتان ساریغه
سیرلار برله قیلغای بو نوع عامله
نهامینک نی موغلار قیلور دردناک
که آلدیمغه نیزیک کلیب یالبارینک
بو سوزنی ایشتی تمام مومنان
باریب جافتی قالماقنی اول امیر
باریب بارچه مومین خروش ایلادی
آلیب بعضی قولغه سنان دراز
چاقیب بعضی مومین که شمشیر زن
که بعضی عدولارغه ششفر سالیب
که بعضی تفکدا آتیب موغنی
مثال بر سروک یلقیغه تکیدی شیر
که یاغدوردیمو نیری مرکی بولوت

نمورلوك ساری نیز بولدی روان
اولاستایغه نیز تون یتیب باردی لار
که بولداش بولوب حاجی آخون قواش
که سلطان امیر توشتی لار جابجا
فتیب نامه غه طرفه هنگامه
توبن قیلدی باشین بویوننی قشیب
بارورمیزمو آندا کیلور مو اوزی
حلايق دلی آندا بولدی غبار
منینک لشکریم دور یماندین یمان
تمامی قوتان لار قاجار غاریغه
یارور قارنینی بولسه زن حامله
که فرزند زنی قیلورلار هلاک
که آلتون کموش یخش قیلورلار برینک
غضب برله قالماقغه بولدی روان
سونکیدین چاقیب شاه صاحب سریر
قران قایناغاندک که جوش ایلادی
سنان برله قالماقنی قیلدی کداز
بو شمشیر بله فاره ایلاب بدن
که بعضی باشی اوزره خنجر سالیب
فلک کا جقاردی بو موغ نوغینی
توتوشقان صفت شیر برله دلیر
ویا توشتی بولغای نیستانغه اوت

قصدیمیزدا بولدی اولارنى برطرف قىلساق امدى نورغوت بىلى بىسى لار قوزغالدى ينه بر طرفدين زورغان صمون آربون صمون نىنك قالماق لارى خروج قىلدى اولارنى دفع قىلساق امدى غنه بر نجه کون نىچ امان بولورمکين ديب ايدىم منا آغاياس نىنك قالماق لارى بوقسمى جفالارنى قىلب دور آق قوزى بىك عثمان يوز باشىنى محمد نياز يوز باشى لارى شهيد قىلب دور ديب مذکور نامهنى اوقودى وکوب يغلادى بارجه اهلى مجلس لار يغلاندى لار آخرى ايدىلار کم شاه اغم يماسون لار کم بزلار جهادنى فى سبيل الله قىلغاندورمىز شايد الله تعالى اينه اول کافرلارغه غالب قىلسه الله تعالى نىنك قدرتيغه جون جىرا يوقتور اكر الله تعالى نىنك بزلارکا فضل عنايتى بولسا مونجه انبوه کافرلارنى نجوگ قبولور ايردوگ بوخاقان جىن برله نجوگ درفتاده بولور ايدوگ ديب تصلى خاطر برى سلطان اعلى خان ايدى پروردکارا اوزونک بيلور سن قادر توانا دور سن اوزونک بز عاجز بنده لارينگه هادى بولوب اسلام دينىنى قوتليك قىلب مؤمنين لار اوزره فتح نصرت عطا قىلب شريعت بيضاغه اوزونک رواج برکاي سن ديدى بارجه سردالارنىنک مصلحتى برله مهرالدين شانک بکى برله بيکذات بىکنى نىچند سىپالار برله لشکرى بيکران برله آغاياسغه ايباردى لار مهرالدين بىک بو نورغون لشکر برله بيکذات بىک لار برله دريادىسن اوتوب آغاياس تاغيغه روان بولدىلار

نظم

مهرالدين دلاور آلب کوب جريك ندر کم جريك کوچدا شيرغه شريك که نىچند مراحلنى قطع قىلب که اعدا شرورىنى دفع قىلب بو يوللاردا اوجراب کوب ايماقىغه يتيب آغاياس نىنک که قالماقىغه

بولارنى کوروب لامالار لومشادى بو موغنى کوروب بارجه اسلاميان آرالاب بو موغنه قىلب سخت جنک بو موغنى قىلب آنچه خوار و ذليل بولوب بارجه قالماق جو ايطدين بتر بو قسم يتيب تاغ ارا کافران نىيدىن قوباردى نلى نىغلان که مؤمنين آلب آنچه مال منال که اولجه تالاشيب قىلب هاى هوى نوکاتيب بو قالماقنى نصرت بيله قىلب بولدا کوب اوغه مغرورلوع يتيب کلدى لار شادلىق ابلاشيب که سلطانغه بىک لار کوروندى کريب بولارغه بريب شه مزىن لباس نجه کون ينه بولدى مؤمنين امان عطا قىلسه بندهکا نصرتنى حق ايجابت نشانىغه نىکسه خدنک چيىن قىلغوسى حرى لارنى شکار نوتونک ساقيا ناظمىغه قدح ايللا گلستانيدا کوکو دىکاي

تمام زنكى لار باشىنى اونکشادى دلبرلار شمالدک بولوشنى روان بو تاغ تاشىغه قان بله بردى رنک بو تاغنى قىلب لاله دک قب قزىل کسىلدى باشى مثلى خبار نر سري بى تنان تنى بى سران که ساي نىنک اربىنى صفت آقتى قان خلايق نىنک عقلى بولوب مالغه لال قولىغه نوشوب آط کلا برله قوى يانيب بولغه کردى شرافت بيله کچىک جونک بولوب طرفه مسرورلوع بو شادلىق لارى طرفه حددين آشيب همه واقعات لارنى تقرير ايتيب تافىب هر برى ايلتفات بيقباس قىلب فضل رحمت خداى جهان بو خاقان اعظم کا برکاي سبق بولور شيرغه غالب ضعيف مورلنک قىلاورغه خدمت قىلور کرکسار ايجىب مىنى بولغاىکه آنداغ فرح حکايات غرايبىنى نونو دىکاي

بو قالماقغه نوشتی عجب رسته خیز
 که غالمات دا موع سقوش ایلا دی
 که ایر برله خاتون که نجد تنان
 بو غالمات نینک مالی منالین آلب
 سونکبدین قاووب تیز آق قوزی بیک
 آلب لشکرین توفه لک شانک بکی
 قربان نیاز بیک برله عثمان دلیر
 سولاب تاغته قالماقنى قبلدی سقوش
 کورونک آق قوزی بیک کا یتى قضا
 بو ابکو بو تاغ ایجره بولدی شهید
 توفه لک کبلور ایردی آطین چاقیب
 بو بیک کا آنورلار تفک کینه کین
 نجیب چقتی بو بیک بو قالماقیدین
 قاجیب یاندى آرقاغه قالماق لار
 توفه لک کلپ تیز غالمات یغه
 قربان نیاز بیک موسبار بیک ینا
 دییری یازیب بو صفت نامه ی
 تمام سرکذشته ی ایلاب بیان
 مراحل قبل طى انیب جرعتی
 توتوب بردی سلطانغه بو نامه ی
 دریغ لار یدی دست برانو سقوب
 اوقوب جونک کجیک بارجه سی یغلا دی
 که غالمات ساری موع لار قاجنی تیز
 بو غالمات ایللی ترک هوش ایلا دی
 شهید بولدی بوکنت ارا بردی جان
 آغایسغه کتی بو موع لار یانیب
 نه آق قوزی بیک دور بران قوزی بیک
 سوروب موعنى موسبار مینک بکی
 بو عثمان ایدی یوز بکی شیر کیر
 خصوص آق قوزی بیک قبل کوب نوروش
 آغاسیغه عثمان قبل جان فدا
 خلایق کوزیدین بولوب ناپدید
 که آجرب آطیدین بو هم یقیلیب
 مونی آطغه میندوردی بر چاره کین
 قتلدی نجیب بو قصادین ایمن
 که قالاش اوباش قالتاق لار
 که هیچ برایشی کلماین یاد یغه
 دییریغه بولدی کلپ ایلنجا
 که جاری قبلیب نامه غه خامه ی
 که سلطان جنای یغه قبلدی روان
 که سلطانغه یتى قبلب سرعتی
 اوقوب کوردی بو طرفه هنگامه ی
 قزیل قان یاشینی کوزیدین نوکوب
 قبلور قبلما سینی نخی ییلدی

مونی آنکلابان ناظمی قبلدی زار
 کتور ساقیا باده شوق جامیدین
 بولوب عندلیب کلنی یاد ایلا یین
 که ایردی بو خوشلوق مدام دفعه غم
 بو خوشلوقنى نافعان بولور محترم
 سلطان اعلى خان تیز مهمان دارلیق اسبابی نی راست
 قبلدی بارجه اولوغ اوشاق سردارلاری چرلاب کلنورماک کا کشی
 چاپدوردی مثلاً امیر توخته آخون قاضی کلان مفتی روزی آخون
 مفتی مقصود آخون قاضی عسکر شیخ منصور آخون کجیک آخون
 حاجی ناصیر آخون ملا ایمن آخون متولی مسعود آخون حاجی
 قواش آخون فخرالدین آخون قاسیم عاشیر آخون بارجه جونک کجیک
 آخون لاری جمع قبلدی وینه حاجی طاهر غرنجی بیک حاجی عبدالله
 غرنجی بیک عبدالرحمن غرنجی بیک عبدالواحد غرنجی بیک مفسر
 شانک بکی عظیم شانک بکی غنی شانک بکی صنیلدی شانک بکی
 مهرانالدین شانک بکی بشر بیک امیر شاه میراب جباش میراب خدا
 بردی میراب بیکذات بیک بهرام بیک قواش قاضی قواش آل بکی
 قواش مینک بکی قواش یوز بکی فالتو مینک بکی ساقی میراب حسین
 بیک ممت علی میراب کاید بازار بکی علی بازار بکی وینه قوی
 ایشقه تکان آخون لاری و بیک لاری بیغدی بولار کلپ جابجا اولتوردی
 بعد از محظیر سلطان اعلى خان سوز آغاز قبلدی وایدی آی
 آخون لاریم وای بیک لاریم نجوک قبلماق کسک خطای نی بر طرف
 قیلماق مانجو جنفن لار هجوم قبلدی بولاری بر طرف قیلماق سولان
 شیرلار نیراب ایدی اولاری بر طرف قیلماق نجه ایمان جاقار قالماق لار

امیر شاه میراب بیک جافیب موغنی
عبدالباقی مینک بیک توقان یوزبشی
چونک بولدوزغه بیکونجه موغنی سوروب
تمام موغنینک آط کلا سین آلیب
برائت آبی غه ایدی بست چار
یکرم بشی کلسی زوخو کلیب
شعبان آبی غه بست هفته ایدی
نوروب ایکی کون آندا شادلیغ قیلپ
کوروندی کریب شاه سلطانیغه
تمام واقعات لارنی قیلدی بیان
بولارغه بریب مجلسی شاه جم
کتور ساقبا می بله جام شاد
بو میدین آچیلپ مرادیم کلی
نواسین ایشتماک کا عاشق کیلور
نوا بریا بولسه معشوق کیلور

امدی سوزنی آغایاسنینک قالماق لاریدین ایشتماک
کریک فجانکم امیر توخته آخون کجیک بولدوزنینک قالماق لارینی چافیب
مال منال لارینی غارت قیلپ یاندی بو واقعه لار تمام یراق یغیننینک
قالماق لاری ایشتیپ یورک باغری غه اوت توتاشتی ایتور ابردیکه دریغ
هزار دریغ که قوتان لار اردهادک بولدی امدی دم نارنیشب بزلارنی
هلاکت کا بیکورور یورک باغریمزه قانیغ داغ لار قویدی نه طریقه ونه
حکمت برله بز اولاردین قصاصمیزنی آلورمیز دیر ایردی آغایاسنینک

برمونجه بی باک حرامی قالماق لاری ایدیکم حلی قوتان لارنینک لشکری
غولجه دا سلطان اعلی خاننینک قاتیدا حاضر دور کنت لارنینک ابجیدا
خانون بلالار بی قرو قبری لار قالغان دور خصوصاً کتمن آجانوقو غالمات
دیکان کنت لاریدا لشکر آزدور مال منال کوبدور اول کنت لارکا نیوق سیز
باریب ایرانلارینی اولتوروب مال اموال لارینی غارت قیلپ زن فرزند
لارینی اسیر قیلپ آلیب کلساک اولارغه داغ موندین آرنوق بولورمو
دیدى بارجه قالماقغه بو سوز معقول بولدی نیز نجه یوز قالماق لار
آطلانیب نکس برله کتمن کا یوزلاندى

نظم

نکس برله کلدی بو قالماق لار قوشولدی مونکا نجه ایماق لار
یوق ایردی بو قالماق لاردین اثر جو کتمن ایلی ایردی لار ییخبر
که برکون ایدی وقت حمام بوغ نکس ساریدین جقتی چانک برله توغ
بوکتمن ایلی قیلدی توغ غه نظر یتیب کلدی برکار قالماق لار
محمد نیاز یوز بکی لار کوروب آلیب میلطغین فیله غه اوت قیوب
بو موغ برله قیلدی تفک برله جنک بو بدکارلار قیلدی مو مین فی تنک
کیلور ایردی غول برله ایکی خانون شهید ایلادی ایکی سین نوکدی خون
که دیشوار بولدی بو کتمن ایشی کریب خالی اوپکا قجیب بش کشی
آنیب میلطغی برله نام فی تیشیب که اولتوردی قالماقنی حدین آشیب
بناکاه تیوب آفی قالماق لار نوتوب بش کشی فی شهید قیلدی لار
عمت نیاز پهلوان نه خوش نوجوان شهید بولدی جنت کا بولدی روان
که آندین ایشتی بلوس توقه لک کلپ موغ قالماقنی قیلدی هلاک
که قربان نیاز بیک قیلپ جرعتی شجاعت قیلپ موسیار مینک بکی
بولار ایلادی کفرنی خورد خام تولا موغ لار بولدی دوزخقه رام

که سلطان دیدی بولسه بر بخش ابر
باریب آندا قالمای بله قیلسه جنک
شریک ایلان یارته خانیغ برای
قبوب توخته آخون امیری زمان
که سلطان امیرغه دعا ایلادی
قشولدی امیرغه ینه ایرکه بیک
عظیم شانک بکی هم توقان یوز بکی
عبدالباقی مینک بیک قوشولدی تخی
علی دور که ابن محمد عزیز
بو اسلام تخی ابن دولت همان
بولار اصلی یورنیکه یارکند ایدی
بولار نسلیدین قالغان ایردی علی
طاهر یوز بکی هم قوشولدی کلب
بولارغه بولوب باش امیری زمان
رجب نینک که اون تورنی یولغه جقیب
نوروب آندا اوج کون بغیب کوب جریک
رجب آبی نینک ایردی اون سگری
که اون توقوزیدا نمن کو بریب
جریک لار بو نون موند آلام آلیب
بارور ایردی لشکر کروه درکروه
بو موغلار بیله قیلدیلا سخت جنک
بری سینی قویمای هلاک ایلادی

کلی زوخوغه بارسه اول شیر نر
که آلتون برورمن بوی برله تنک
که آطا کلا مینکجه جانیغ برای
دیدی حکم شه بولسه بولغوم روان
طلب قیلغانینی روا ایلادی
که موغلار باشیغه بولوب مرک بیک
که قاش کنتی دین بختیار یوز بکی
خدا یار یوزیدین بهادر علی
عزیز ابن اسلام صاحب تمیز
بو دولت که شیخ هفته محمدان
ایلا شریغه کوچ دا کلکان ایدی
اوشول علی نی خطغه فتیم حلی
شهر دین ینه آلتنه یوز ایر آلیب
کلی زوخو ساریغه بولدی روان
مزاری ممت خان خوجامغه یتیب
بولار هربری ایردی شیرغه شریک
روان بولدی یولغه تولوب آطایزی
کلی زوخوغه کلدی لشکر یتیب
یکرم سیده غول ایچیکا کریب
بو غولدا نجه موغ بولوب رو برو
بریپ کوه سنکی کا فان برله رنک
که موغ دین بو یرلارنی پاک ایلادی

که اموال موغلارنی غارت قیلپ
یکرم بریده کریب راهی غه
قبوب آندا مالی غنیمت بولار
که نون یارمیدا بارجه قوزغالیدی لار
کجیک بولدوزی اوزره اوج نین لعین
بو اوج نین لعین نی توتوب کلدیلار
بو اوج نین قیلپ زار کوزین قیلدی آب
اغا وانی بز اوتونچی ایدک
دیدی فایدا دور بیلکی بیسی دیکان
جقیب آلدی موغلار بو ناغ اوزره کوب
بو اوج نینک برینی اوشل ناغ سیان
بو قالمای کتیبان یانیب کلمدی
یکرم اوجونچی کجه سی ایدی
دیدی سیز جقیب موغ بله جنک قلینک
دیدی ایرکه بیک از برای خدا
قوشوب ایرکه بیک کا جو یوز پهلوان
که اللیک کشی ایردی شمشیر زن
کلب بارجه سی ایرکه بیک قاشیغه
یاریم کجه دین تاکه بامدلای یوروب
که جاش وقتیغه نکرو جنک ایلادی
جیدالما ی بوموغ قاجتی آرقه بریب
سوروب تیز تیز توخته آخون خوجام

که لشکر نبوه وکلا قوی آلیب
یتیب باردیلار کاشقری باغیغه
آنی سافلابان نجه نین قالدی لار
غوربون چرغیلانغه یتیب باردی لار
بو قالمای لاردین یوروبلار یغین
نه ایش دا یوروب رسن دیبان سوردیلار
اولوغ لارغه بردی بو قسمی جواب
زبان لارنی بیلماک کا تونکچی ایردک
دیدی اوشبو ناغ توفه سیدا ایکان
که قورقوب قوتاندین یوروبلار موکوب
که بولسون مطیع دیب ایباردی روان
لاماسون بو طی دین تنیب کلمدی
اوشل ایرکه بیک نی امیر بو یوردی
جهان نی کوزیکا همان تنک قلینک
خدانینک یولیغه نمن جان فدا
ینه یوز کشی آلدی قولغه سنان
تمام ایکی یوز اللیک ایردی بو نین
روان بولدی لار اوشبو ناغ باشیغه
قلب تیز جنک موغلارنی کوروب
اولوکنی بو ناغ برله تنک ایلادی
قاووب سونکیدین ایرکه بیک آطسالیب
یقین ایلادی ایله مالکا تمام

قېلىپ بارجهنى نرك دلائل اوقونك خدا رحمتى دين مدام كوز نوتونك
خداوند عالم كرم ايلاكاي دو عالم ارا محترم ايلاكاي

قورغاس جهادى نينك بيانى

ينه ناظمى قصه قىلدى بيان
قېلىپ شاهلار بر كوفى مشورت
آلب شاهلار لشكرى بېكران
كه منزل مراحتى كوب مى قېلىپ
نكېب باره كاهلارنى كر غولېغه
كه چنك فتنه ناشينى غارت قېلىپ
كه مؤمنين جريكى آلب اولجها
قېلىپ اهلى بددين بله سخت چنك
بو قسمى ايكان رسمه روزكار
كه تيز غولجغه يتكوروبان آنى
كه آندين بولوب بستر اوزره شهيد
نمورجى ايدى اوسته قونلوق نياز
بوقورغاس داسويتاقى قىلدى شهيد
كېكز برات اوغلى بله اول بوساق
قېلىپ كغرى اهلىنى زمين دين موڤست
مطيع بولدى چرغان چىچى نغى
بنوع قلعهلارنى مسخر قېلىپ
امير برله ساطان تمام مؤمنان

كه فوشېده سوزنى قېلورلار عيان
ندور مشورت بل قېلىپ مصلحت
كه قورغاس ديارېغه بولدى روان
كه تيز باردېلار كر صومونغه يتيب
قبوب اهلى بدعتى جان هولېغه
خطاي باشتينى غولدى برله ياريب
كه اولجه ديمه زر بله نقره ها
خطاي مرگى بولدى زمين برله تنك
عزيز پهلوان بولدى لار زخمدار
برهفته آقېب فرقه سردين قانى
موى زخم اورغان ايدى بر پليد
كه سويتاقى لقبى قبوب آنكا باز
كه جنت سيائېغه قىلدى فرېد
على برله عقبىنى قىلدى وثاق
شهرنى بوزوب بردى آنداغ شكست
كه صامول ونوركون ونايجى نغى
غنى بولدى مؤمنين زرسرخ آلب
بارى غولج شهريغه بولدى روان

چقېب پيش باز مفتى وقاضى لار هر اويلوك اويى كا نوشېب غازيلار
كه برنجه كون لشكرى مؤمنان كه اوز شهريدا بولدىلار تنج امان
كتور ساقيا مى بله جام هوش آنى ذوق احمددا ايلاب كه نوش
ايباركوم كه احمدكا جندان درود بو ايتقان درود فى سبيلى ودود

امير توخته اخون كوكوسون كچيك يولدوز چونك
يولدوز ديكان يرکا باريب موغلار برله چنك قىلغانى امير توخته اخون
عظيم شانك بيكى امير شاه بيك عبدالباقي مينك بكى ايركه مينك بكى
ظاهر يوز بكى توقان يوز بكى عبد الله يوز بكى بختيار يوز بكى
على بايلار شهردين آلتە يوز لشكر آلب وصحرادين هم لشكر آلب
روان بولغانى وفتح نصرت بله يانغانى

ايا عندلپ سايرا كل وقتيدا مقاصدغه شايد يتوركاى خدا
نيلنك باريپدا وصف كل ايلاكيل عبادة قېلىپ اوزنى قل ايلاكيل
مبادا يتيشسا بو بادي خزان قزىل كل يوزى هم بولور زعفران
كه اولدمدا فرياد سود ايلاماس قل اولكاندا آذاد سود ايلاماس
نصحتنى قوى ناظمى باشلا سوز هرايشنى كورور آدمى يولسه كوز
مع الفصه بولديكه فصل خزان كه موغدين بروكلى تيز ناكهان
بو موغ پادشاهلارغه بردى خبر خبر قىلدى شەلارغه جندان اثر
كلى زوخو جايى ديكى موغلار شره بوغاجېغه كېلور بولدىلار
خيالى قوتاننى هلاك ايلاماك بولاب ماللارين دردناك ايلاماك
بو نوع موغلارنېنك خيالى يمان خيالىنى بيلديم كه كلديم بو يان
ايشتى مونى جونك كچيك غازيلار بو قالماقغه كوب نقره زر بردىلار

صتیلدی فائصد هم شهرنی تاشلاب صحراغه چقب کتی بیکذات بیک
خوجام نیاز علی فوجی لاری آلیب زنبورکچی لاری باشلاب اعلی
خان نینک خدمتیدا بولدی سلطان اعلی خان احمد خان خوجام نینک
کناهییدین اونوب امدی سیز ای خوجام خلایق لارغه دعا قیل برب
اویونکزدان تیج یاتینک دیب صحرا دیکی اوی کا ایباردی احمد خان
خوجام نینک اینی سی توخته آخونی امیر لشکر اسلام قیلدی ملا روزی
آخونی ینه مفتی قیلدی طاهر بیک عبد الله بیک عبد الرحمن بیک
عبد الواحد بیک لاری غزنجی قیلدی مغر بیک فی داد خواه بیک قیلدی
مهرالدین بیک عظیم بیک صتیلدی بیک لاری شانک بکی قیلدی
هر قایسی سپاه لاری برر منصب کا مقرر قیلدی آندین سونک سلطان اعلی
خان لشکر انبوه برله شهر طره فیکا یوزلاندی بو خبرنی ملا صلیش امام
آخون ایشتیب تولد یوز بکی ملا مشهور امام احمد علی لاری آلیب
نورغون خلق برله سلطان اعلی خان نینک آلدیغه پیش باز چقتی لار نظم
که سلطان که بولدی شهرکا روان آلیب بیعدد لشکری مؤمنان
چقب پیش باز ملا صالح امام کوروشماک رسومینی قیلدی تمام
کوروندیکه خانغه بو شیرین زبان قلیب پند آمیز بولوب نکته دان
دید ای شهامرونک اولسون اوزون تخی دولتنک هم عدد دین فزون
بناگاه شهر ایجره کیرسه کشی که هیچ قیلماسونلار یمانلیق ایشی
شهرنینک ایچنده کوب اهلی ادب اولارغه برو قیلماسونلار نعب
بو لشکر شهرکا زیان قیلماسون برونینک تاخوسینی اولتورمسون
اکر اوجراسا ایط آنی قیلما فان شهر ایجره قان نوکسه بولغای یمان
بروفینک فولینی تالان قیلماسون بو لشکر شهرنی بولان قیلماسون

شهردین برو برکا کر آنسه اوق شهردین برو برکا کر آنسه اوق
عداوت قیل قیلماغای سیز قصاص عداوت قیل قیلماغای سیز قصاص
بو قسمی نصیحت عیان ایلادی بو قسمی نصیحت عیان ایلادی
که آندین بولوبان شهرکا روان که آندین بولوبان شهرکا روان
دید جقماسون آخونوم اوییدین دید جقماسون آخونوم اوییدین
آلیب آخونوم دین که نقاره فی آلیب آخونوم دین که نقاره فی
جلال الدین خلغم فی قاضی کلان جلال الدین خلغم فی قاضی کلان
که سلطان که چقتی ایکیز تختیغه که سلطان که چقتی ایکیز تختیغه
سراجام ایلاب که قالمای کمان سراجام ایلاب که قالمای کمان
بو قسمی ایکاندوک فلک نینک ایشی بو قسمی ایکاندوک فلک نینک ایشی
عزیزنی قیلور خوار خدای جهان عزیزنی قیلور خوار خدای جهان
قلیب مرغ زرین فی قانی ایجره بند قلیب مرغ زرین فی قانی ایجره بند
عجب دور عجب دور زمانه ایشی عجب دور عجب دور زمانه ایشی
کدادک بولوبدور نه خوش بای لار کدادک بولوبدور نه خوش بای لار
ایچالمای کدا بادیان جای فی ایچالمای کدا بادیان جای فی
ایجارلار بوکونلاردا آط باشی جای ایجارلار بوکونلاردا آط باشی جای
بولوب فقری بایلار بیلای تولا بولوب فقری بایلار بیلای تولا
کدالار ایچ سوتنی قایماقی یدی کدالار ایچ سوتنی قایماقی یدی
دریغا دریغا صفا قالمادی دریغا دریغا صفا قالمادی
یکیتلار خاطوندک کیار باسمه فی یکیتلار خاطوندک کیار باسمه فی
که بداصلی بد ذات بولدی عزیز که بداصلی بد ذات بولدی عزیز
ایا ناظمی سوزنی قیلما دراز ایا ناظمی سوزنی قیلما دراز
آنکاصیری ایلانک که هیچ باکی بوق آنکاصیری ایلانک که هیچ باکی بوق
اولوغلوق قیل قیلماغای سیز عصاص اولوغلوق قیل قیلماغای سیز عصاص
که سلطانه پندین بیان ایلادی که سلطانه پندین بیان ایلادی
شهرکا کریب لشکری بیکران شهرکا کریب لشکری بیکران
خמוש ایلان نوشماسون توریدین خמוש ایلان نوشماسون توریدین
نغیر برله کارنای دبول بارینی نغیر برله کارنای دبول بارینی
قیلب مقصود آخونی مفتی زمان قیلب مقصود آخونی مفتی زمان
بریب زیب زینت جهان رختیغه بریب زیب زینت جهان رختیغه
خدایا بو ناظمی توتقیل امان خدایا بو ناظمی توتقیل امان
جفا ظلم ایرمیش فلک ورزیشی جفا ظلم ایرمیش فلک ورزیشی
کدانی قیلور پادشاهی زمان کدانی قیلور پادشاهی زمان
ینه ناز قرانی قیل سر بلند ینه ناز قرانی قیل سر بلند
غریب دور غریب دور فلک ورزیشی غریب دور غریب دور فلک ورزیشی
کدالار مینار تیزرو طای لار کدالار مینار تیزرو طای لار
تپالمای آشیغه زغیر مایی فی تپالمای آشیغه زغیر مایی فی
ایشک مینماکانلار مینار بولدی طای ایشک مینماکانلار مینار بولدی طای
کدانی نینک بو کونده کلاسی تولا کدانی نینک بو کونده کلاسی تولا
عزیزلار مدام نانی قانی یدی عزیزلار مدام نانی قانی یدی
قرینداش ایچنده وفا قالمادی قرینداش ایچنده وفا قالمادی
اولوغلار بلیکا ناقار ناسمه فی اولوغلار بلیکا ناقار ناسمه فی
جوکوب هم موکوب یوردی اهلی تمیز جوکوب هم موکوب یوردی اهلی تمیز
یقین دور خزان فصلی تیز کتی یاز یقین دور خزان فصلی تیز کتی یاز

القصه سلطان شوكت آخون برله امير اعلى خان نينك

جبل غلبه سی نینک بیانی بو آنداغ واقعه دورکم سلطان ملا شوکت آخون امیر اعلى خانغه کناه قیوب امیرلیقی منصبی فی آلدی بارجه لشکری اسلام بو ایشغه دل تنک بولدی چراکه تسولاراق خلاقی امیر اعلى خان فی دوست توتار ایردی چراکه اعلى خان تنک زنلیک دا بی نظیر ایردی وهم نولا جنک قیلغان یاش نوجوان پُر دل ایردی بو جهتدین بارجه منصب دارلار سلطان شوکت آخوندین اعلى خان نینک کناهینى تیلادیلار شوکت آخونغه معقول بولمادی حتی که تونکانی لار نینک اولوغی یا کور سلطان جوسن باین شى او جور بِن شى لَاین شى لار کلیب آخونلوقدین اعلى خان نینک کناهینى تیلادی اونومدی آخیر خدا یار کنتی دین ملا صالحش امام نولندی یوز بشی ملا مشهور اماملار کریب آخونلوققه نصیحت آمیز سوزلار قیلدی چراکه ملا صالحش امام سنه ساله لیک خردمند کشی ایردی وهم اهلی دولت اغنیا کشی ایردی سوز آغاز قیلدی وایدیکم ای آخونوم بو دنیا فانیدور آنینک دولت و آبروی هم فانیدور نچند اولوغ دولت مند لار یر سوزینی سوراب آخیردا زیر زمین دا خاک آلوده بولوب یتیب دور مثلاً شاه جمشید و فریدون فرخ و منوچهر و ضحاک و کیکاوس و کیخسرو و زال زر و رستم و کوذر ابن کشواد و انوشروان بس پادشاه لارغه همت لیک ایرانلار و عاقل وزیرلار لازیم دور چراکه وزیر قابل و عاقل بولسه پادشاه آسایش دا بولور البته اعلى خان نینک منصبی فی عنایت فیلسونلار مکر آنداغ قیلماسه لار یورت فولدین کنار ایش نینک آخری فسادغه تارتار اول وقتیدا فشیمان فایده قیلماس دولت فولدین کتسه یانیب کلامس

هر کشی نوانالینگ وقتیدا داروی کار ایجیب عادة فیلسه البته کسل لاردین امان راف بولور مبادا آغریب یاتقان دین کین داروی کار ایجکان برله فات نفعه یتکورالماس مثلاً تریاق داروسینی زهر ایجماس دین ایلکری راست قیلپ قویسه بخش بولور مبادا زهر ایجکاندین سونک تریاق داروسینی راسلاب ایجکونجه یورک باغری ایزیلور اول وقتیدا ایجکان برله سود قیلماس البته هلاک بولور ای آخونوم موندین اوزکاسینی اوزلاری بیلسونلار دیدی سلطان شوکت آخون ایدی ای امام آخون راست اینا دورسیر اما اعلى خانغه منصب برماسمن دیدی ملا صالحش امام آخون و تونکانی لار سورادیلار کم امیر اعلى خاندا نمه کناه بار ایردیکم آنکا مونجه غضب قیلادورلار دیب ایردی آخونلوق ایدی انینک کناهینى اوزوم بیلا دورمن دیدی بولار ایدی مونداغ غضب اوزکا زیان قیلور دیب ناعلاج بولوب یانیب چقتی بارجه اولوغ کجیک نینک کونکلی شوکت آخون دین قالدی ملا صالحش آخون اوز کنتی غه یانیب چقتی یورت خلقی یغیلیب کلدی سورادیلار کم نجوک بولدی دیب آخون بولغان واقعات فی بولارغه بیان قیلدی بارجه اشکر نینک آجفی کلدی نورغون لشکر قاش بوی غه باردی امیر اعلى خانغه کوزوندی خلاقی لار اعلى خانغه ایدیلار کم سیزنی اوزومیرغه سلطان قیلدوق شوکت آخون فی عزله منصب قیلدوق دیدی اعلى خان ایدی برنجه کون صبر قلینکلار ناکه آخونلوق نینک آجفی فست بولسون دیدی خلاقی لار اونومای امیر اعلى خان فی سلطان کوردی هر طرفدین لشکری اسلام جوق جوق یغیلیب کلیب اعلى خان فی مبارک بادلیغ قیلدی بارجه سپا و رعایا شوکت آخوندین یوز او یوردی بارجه سی اعلى خانغه ملازمت قیلدی حتی که

بو ياندىن كرىب توقنىك يىك همه
 عظيم شاه الم شاه امير شاه همه
 سوروب كىرىلارنى بولوب بورىدك
 كه بر كوجىدىن غولجه پهلوانلارى
 ناش اوستنىك دليرانى بريانىدىن
 چلو قاي بولو كاي مزارلىغ تمام
 كه نىلخا اولاستاي بله جومجى ليك
 ينه قاش سفتساي بهادرلارى
 كه تونكانى آخون جريكى تمام
 شره باغ قوغونجى وقاينوق همه
 ايكى بوغزالوق برله غالجات ايلي
 كه دار نام دو برله اودوتونخى
 كه هر كوجه باشيدا آطالار جافىب
 كه نهره جكر بند جكيب هاى هوى
 بو نورغون جريكىدىن آلا جقيب
 كه قانغه بويالىب بولوب لاله رنك
 بولوب هر بر اسلامى مست نيوه دك
 كهى بوجريك لار خطاينى سوروب
 تانك آتقونجه ايلاب كه غوغايى عام
 توتوب كهنه جانكجوني ايلاب اسير
 ينه نجه يوز اير مظلوم خطاي
 سولانيب كه اوج كونغجه بارجهسى
 كه بل لشكري موسيار يىك همه
 ممت شاه خوجه شاه نور شاه همه
 خطاي سينه سين نيزه دا قىلدى جك
 ارا اوستنىك دليري جوانان لارى
 ارا بوز جريكى تىكيب آرقايدىن
 ينه بارتوقايدىن تمام خاص عام
 بورا بوغاسونلوق بله كوب جريك
 كه قورغاس ايلي نينك كه پرزورلارى
 كه يالغوز يغاچ كانيدىن خاص عام
 جاغوستاي دولانو خونخاي ينه
 آجانوقو شونكقار كتمن بلى
 دوبون لشكري كلديكه انبوه تخی
 خطاي باشيغه تبغ برا ساليب
 نجوك تنك بولور اردها برله اوى
 يورك يارغودك شور غوغا جقيب
 كه بر كچه كوندوز قليب سخت جنك
 لعين لار بولوب اهر يمن ديوه دك
 كهى بو جريكى خطاي ياندوروب
 سحرليكدا بولدى خطايلار تمام
 كه فرزند زنى قليبان يسير
 كه جانكجون اوي كا كرىب توتى جاي
 بولار بو لعين نينك ايدى غالمى سى

ينىكى جانكجون ايرديكه ياش نوجوان
 ديدىكم مسلمانغه من ايل بولاي
 كه چنغن يغلدى ديدى آي اولوغ
 كه سن قبله مونداغ يمان ايشنى هيچ
 بوسوزنى ايشنى بو جانكجون خطاي
 بوجانكجون اوزيكا اوزى قويدى اوت
 بو قاجقان لعيننى هلاك ايلادى
 اولوغلارغه نوشتى خزاين لارى
 آليب اولجها دختری ماه روى
 مسلمانغه نوشتى نولا نقره تن
 كورونك قدرت قادر ذوالجلال
 تمام مورجهنى شيرغه غالب قىلب
 اكر خواه لاسه آن خدای كريم
 هر ايش نيكه قىلسا خداوند قىلور
 كه شكر خداينىك بو انعاميغه
 ايا ساقيا نوت فرح جاميدىن
 بو مست ليكدا ايلاي كه ياريمنى ياد
 كه مقصد همه كعبه الله ايرور
 مسلمانغه قىلماب ايدى هيچ زبان
 نمه كلسه باشيغه آي كوراي
 كه بزلاركا لايق بولوبدور نموغ
 سنى جقالي قويماغايمز كه هيچ
 علاج نافعاين يغلادى هاى هاى
 قاجب چقتى آخبر تمام اهلى بو
 تمام اصل نسلينى پاك ايلادى
 جريك لاركا نوشتى دفاين لارى
 كه مورجه ميان نقره تن مشكبو
 قدى مثل عرعر يوزى ياشن
 كه خاقان جين بخنى تافتى زوال
 برور فشهغه شيرنى مغلوب قىلب
 كه عنقايى قىلغاي جبين غه ندیم
 كه يوقسه نهى بنده دين نه كىلور
 كه نصرت نما جود احسانيغه
 بولاي مست اعجب جام كل فاميدىن
 كه مقصدغه يتسام كه ناپغوم مراد
 مراد كعبه الله الله ايرور

يعنى آن خدای عالميان نينك فضل گرمى برله قلعه كفار فتح بولدى
 بارجه سردارلار اوز لشكرينى آليب يانيب غولجه شهرى دا قرار توتى لار
 بارجه لشكري اسلام نچند زمان تيج بولوب راحت وفراغت قىلدیلار

بس ینکی جانکچون نینک حکم برله کهنه جانکچون نی
یعنی چانک جانکچون نی باش قیلب نچند منصب دارلار برله جقاریب
برماک بولدی قواش بیك بکذات بیك لار جانکچون نینک قانیبدین جقیب
سلطان شوکت آخونغه امیر اعلی خانغه بر بر بیان قیلدی مسلمان لار
طرفه شاد خرم بولدی ایرنه سی کفارلار دروازه شمال نینک قبله طرفی نی
نشیب نوشوک آجیب لشکری کفار نینک سردارلار بدین مثلاً چانک
جانکچون تودارین بی دارین کهنه جانکچون سادارین آغلادای باغلادای
باغلادای عه آغلادای لاری خاتون فرزند مال منال لاری برله جقاریب
مسلمان لارغه نافشوروب بردی سپاهلار بو سردارلاری غولجه شهریکا
ایباردی یننه کفارلار قلعه دروازه سینی برکتیب آلیب آجمادی مسلمان لار اوج
کون صبر قیلدی کافرلار دروازه سینی آجمادی یننه سردارلار جفاش بیك
قواش بیك یوسف بیك امیر شاه بیك بیکذات بیك سامساق تونکش
لاری ایباردی بولار قلعه کفار نینک قانیغه کلیب بانک اوردی وایدی لار
کم ای ناکس لار نمهغه حبله قیلب دروازه نی آجماس سیزلار وعده کا
نه اوجون وفا قیلماس سیزلار دیدی چنک دالویه چقتی وایدیکم ای بهادر
یکیت لار جانکچون سیزلاردین یمان قورقادر وایتادورکه یننه نجه کون
صبر قیلسالار آندین دروازه نی آجیب برساک دیدور دیدی بوسوزلاری
آنکلاب بیك لار خواه لادیلار که یانغایلار چنک دالویه نی برکا آلیب بارغای
شول زمان سفیل باشیدین مبلطیق آتی سامساق تونکش غه تگدی
شهید بولدی بارغان بیك لار چنک دالویه نی اولتوروب باشینی خندک نینک
کوبروکی نینک یانیغه آستنی یننه چنک قلیشتی اولوغ لار صادیر غه
ایدیلار ای صادیر یننه برلقم کورلاسانک سفیل نینک آستیهغه دارو قیوب

بیاندای نینک سفیلی نی بوزغاندک بوزغیل دیدی صادیر خوش بولغایدیب
یننه لقم کورلاغانی

نظم

مونی آنکلادی نیز اون نجه ناس سفیلنی بولار بوزغانی باشلادی
سفیل باشیدین کفری اوت ناشلادی بو اون نجه مؤمین نی قیلدی شهید
که صادیر لقم کورلاماقه تونوب سفیل آستینی داروغه تولدوروب
سفیلنی قیلب راهدک جونک شورا قیلب بارجه اسلامی غوغایی عام
بو کونلاردا بولدی عجب سخنه چنک که برنجه نن قلعهغه قویدی اوت
خطای قالدی حیرتدا هر یان باقیب تونون برله اونلار شهرکا تولوب
کریب غازی ایلرلار شهرنی باسیب هلاک ایلادی نیره سینی سویوب
خطای اوجراسا نیز ایلاب هلاک کریب بر طرفدین امیری زمان
عدو خیالی برله قیلب سخت چنک صنبلی دلاور بله بشری بیك
شهر لشکرینی بولار باشلابان خطاینی جاقیب باشلارینی اوزوب
سفیلغه یوکوردیکه قیلما ی هراس بوزوب قلعه نی توزکالی باشلادی
که اوت هم قزیغ یاغنی خود ناشلادی جانی هشت جنت کا قیلدی فرید
نوشوک برله خندک نکیدین اوتوب قیوب فیلتنه فیلتنهغه اوت قیوب
خطای خلقی نی ایلاماک کا نبا خیالی خطایلاری قیلماق تمام
خطای قانی غبرانی جودان بردی رنگ تونون جقتی آسمانغه بولدی بلوط
اوزی نینک اوی کا اوزی اوت بقیب نه کوزدین شهر بلکه غایب بولوب
خطایلاری توتقان همانا آسیب کسبب باشینی کوزلارینی اویوب
که فرزند زنی نی قیلب دردناک یننه نوخته آخون جهان پهلوان
عدو قانی برله بریب برکا رنگ یننه قاسیم آخون ایدی عشر بیك
قیلب چنک بولوب آرسلا نی زمان یوروب هر بری مردلیغ کورکوزوب

كريب جملہ جانكجوانغہ زار يغلاشيب
كليب داد اتیب كفری سرداریغہ
دیدى بارجه مېز حالى بولدى زبون
خورك ايلادوك بارجه آدم كوشى
جهاد ايلاماك كا مجال قالمادى
يورارمېز كه بر برس مېزدین نجیب
مونی آنكلادی شاهى كفاریان
دیدى بارجه دارین يغلسون دیدى
يغیلدى غلادای دالویه لار
كه جانكجوانغہ كريب فویدى باش
آجیب اولكونى بارجه انبارینی
كه ياندوردى خلقین نصیحت بله
يورور ابردی كفار جانیدین كجیب
نونوب بر بری فی كوشینی یدی
كدرغہ جقیب او جراغانی نونوب
كه آدم كوشینی نالاشیب یدی
كه اسلامى لار هم مونی جاغلادی
شېبه اوستیدین زنبورك لار اتیب
نولا كفریلاری هلاك ایلادی
كه جانكجوان قلیب الحى چنك لویهنى
بولاری چقاردی سفیل باشیغہ
بولار فخریب دیدی ای اهلی دین

باشینی اوروب یر جهان نیغلاشيب
نه سردار بولسونكه مر داریغہ
بری بری یب بارجه بولدوق جنون
بو قسمی بولوب بارجه مېزنینك ایشی
نخی مانكغالی بزدا حال قالمادی
توكاندوك اولوب آب افیون ایجیب
یوزین تیرمالاب قیلدی آه فغان
بوایش نینك علاجینی قیلسون دیدی
فیاده کلیشتی اوروب فویه لار
همه يغلاشيب كوزیدین توكتی باش
یاریم توییدوروب خلقی نینك بارینی
کریفتار اولوب درد کلفت بله
اولور ابردی افیون سوینی ایجیب
كه تاتلیغ ایكاندیب نوشینی یدی
خانون بلالارنینك قانینی یونوب
اوزین فوقینی قارنی آجیب یدی
نخی ایکی یرکا شېبه باغلادی
كه لات منات اهلی فی قورقوتیب
خطای لاری كوب دردناك ایلادی
قوشوب مونكا بر نجه دالویهنى
چقاردی ینه شهرى نینك تاشیغہ
نجه تونكشی بیک بزكا کلسون یقین

بولوب رو برو سوز قیلالین دیدی
بولار قاشیغہ باردی جباش میراب
دیدى نه سوزونك بولسه قیلغیل بیان
دیدى شاه مېز چون ایطاعت قیلب
دیدى چونك كجیبك بارجه بولدوق مطیع
ینه برسه بزلاركا اوج کون امان
بوسوزلاری چنك لویه قیلدی بیان
امیر برله سلطانغہ بر بر دیدی
مونی آنكلادی بارجه بیک بولدی شاد
دیدى نیز چنك لویه ساری بارینك
كه جانكجوان دین اوزكا اولوغ لاری نیز
نه جانكجوانغہ ایلطاف قلیب قلعه سین
باریب تونكشی لاردیدی چنك لویهغہ
كريب كفرلارغہ بیان ایلادی
دیدى خویزه لاردین كريب ایکی تن
مونی دیب چقاردیکه چنك لویه فی
امیرلار قواش قاضی فی باش اتیب
بولوب ایکی تن كفری ساری روان
کوروندی كريب رسم آداب بله
چقارماچی بولدی سپاه لاری نیز

خیالینك ندور بز بلالین دیدی
خدا بردی بیک هم امیر شاه میراب
نجوك خواهشینك بولسه قیلغیل عیان
کنامېزدین اوتسه عنایت قیلب
خدا قیلدی بزلاركا سیزنی رفیع
كه آندین سوزومېزنی قیلساق عیان
بولار هم امیر ساری بولدی روان
بولارغہ امیر ایلنقات ایلادی
كه سلطان امیرغہ بو ابردی مراد
كه چنك لویهغہ نیز بوسوزنی قلینك
چقاریب كه بزلاركا نیز برسانکیز
نهامین قیلورمن اولومدین ایمین
كه آنكلاب كه یاندی بو هم سونکیغہ
اولوغ لار سوزینی عیان ایلادی
كه هر سوزنی قیلسه ایشتمام كه من
كه سلطان امیرغہ دیدیلار مونی
كه بیکندات میراب بیکنی بولداش اتیب
خطای شاهى قاتیغہ یتى همان
تکلم قلیشيب كه هر باب بله
آجیب برماك اولدی قبوغ لاری نیز

که مؤمن قبوشدی قدم اولجه غه
که غارت قیلد بارجه اموالی
نالاشیب قدا جای کوجای
لکن برله داروی جانان جنه
البی بعضی لار دختری نازنین
که آلتون کموش برله دوردون نوار
تمام بی بضاعت بولوبان غنی
بحکم خداوند نعم النصیر
کوره شهریده مینکجه مؤمن قالیب
هر اویلوک اوی ساری بولدی روان
که شهلار طبل شادیانه جالیب
قیلب لعله جبه دلیر طرفه ساز
ینه معصوم آخون نوالار قیلد
که نقاش حسن چالیدی آندا نفیر
تمام مؤمنان شاد مسرور اولوب
خدا ایدنی برله بولوبور بو ایش
بو دور بنده سی اوزره فضلی اله
کورونک قدرتی ربی حی القدیم
که شکر خداغه هزاران هزار
دیمه کفریلار برله جنک ایلا دوک
هر ایش اوتسه اولدور خدا خواهشی
ولی بنده کا جزو اختیار

که یانماقنی کوزلب تمام غولجه غه
که آط باش جای خطای مالینی
الیشیب نیوه آط کلا نایفی
مکر قالمادی اوسمه برله خنه
که مورجه میان غنجه لب مهجبین
شکر برله کتمیش نبات قند انار
کدایلار کوناریب زر نقره فی
که فرزند زنی قیلبان اسیر
پانیب غولجه غه اولجه لارنی البی
غنی بولدی اولکون مؤمنان
کورونک اهلی حافظه نوالار قیلد
شاه عاروف قیلد کبک دک انجه باز
که صادق دوتاری صدالار قیلد
قیلب آندا قاسیم جکردک صدیر
یورور هر بری شاهی فغفور اولوب
ذکر یوقسه بنده قیلاغای نه ایش
بز عاجز نهیفلار بو دور عطا
خطابنی ندیم اتی بزکا کریم
خطای آلدیدا قیلدی برنی خوار
خطابنی جهاد ایجره ننگ ایلا دوک
ایماس دور اول ایش بنده لارنینک ایشی
عطا ایلا دی اختیار بیروبار

تخی کورسانیب بنده کا ایکی یول
بو یول دبب که کیرسه جنت نپار
خدا یا کرم ایله جنت بولین
مبت می دین نوتونک ساقیا
بلال بی سعاده کین قالماسون
کشیکم محبت می دین ایجار
شمالدک اوتوب کتی عمری عزیز
صواب موندادور دبب خطا دبب که بول
بو یولغه کیرور ناز محنت نپار
روا کورمه مؤمن محنت بولین
غریب ناظمی دین قیلد ابتدا
جو می سیز قدح ایلیکیک آلماسون
که حرص هولار دلیدین کنار
که افسوس یماس سن ایلا بی تمیز

القصة قلعه کفار یعنی کوره شهری نینگ فتح بولغانی
وآندا بولغان واقعه لارنینک بیانی وچند کفارلارنینک سردارلاری نینگ
مطیع بولغانی قبری جانکجیون مطیع بولوب یئکی جانکجیون اوزیکا اوت
قیوب اولکانی

بو قسمی دیدی نافلانی سخن
سپا لارینه ایلا دی مصاحت
دیددی امدی بوزساق کوره شهرینی
مسلمان ایلی ایلا ساک شاه لیغ
بو سوز برله اسلامی آطلاندی لار
قوپاریب ینه ایکی یرکا شبیه
تولا نامدار شبیه اوزره جقیب
آنیب کفریغه زنبورک لار اوقین
خطایلار ارا نوشتی کوب زلزله
تولا اهلی کفار بولوشنی هلاک
ندور نافلان عافلانی سخن
علوم اهلی برله قیلد مشورت
خطایدین آلیب سلطنت تختی فی
رعایانینگ حالیدین آگاه لیغ
کوره شهری اوزره ینیب باردی لار
سالیب کفری اهلی ارا زلزله
کورونکان خطابنی تفک دا انیب
بو قلعه فی بوزماقغه بولدی یقین
که آمید اوزوب جان لاریدین همه
که فرزند زن بولدی کوب درد ناک

طورفان يوزلنكى هم ممت توخنه ييك
 خدايار يوزيدىن خدا بىردى لار
 بولار جملەسى كىرى زاهىن توسوب
 بو تون اول آخشامدا ايكي كروه
 تمام كىرىلار باشيدىن كىرى هوش
 جارقا جوروقا قلىچلار اونی
 شى تاريك اولدى نمان برله داج
 كه ياغدوردیلار تیر مدكى بولوط
 يتیب بر اوزه بو صفت كافران
 اوشل نوندا بولدى عجب سخت جنك
 كه بامدادغه نكرو توكاندى عدو
 يتیب بارجه خلق اولجهلارنى الیب
 دلیرلارغه شه ایلادی ایلتهقان
 كتور ساقیا مىغه من تشنه لب
 يوركورسونكه سوزنينك تكاورلاری
 زبان شاهى قبلسونكه سوزساری عزم
 آجیلسونكه دمدم نكلم كلى
 كوره نينك تاشى صاندونك
 تمام غازى بر كون خروش ایلادی
 تمام مؤمین اهلى بولوب درغضب
 بولوب بعضى آطلیق و بعضى بیاق
 بار توقای ایللى دین خدا بىردى ييك
 كيكزجى على برله تیر يوردیلار
 مەالبكه اوردكى لاجین توسوب
 برى برى برله بولوب رو برو
 اوشول توندا قیلدىكه آنداغ سقوش
 نارقا توروقا سالدی غولدىنى
 كه مؤمین ایشى موندا نافتى رواج
 ویا نوشتى بولغای نیستانغه اوت
 سرى بی تان تنى بی سران
 خطای قانی برله بریب پرکا رنك
 آجیب باب نصرت مسلمانغه هو
 كه سردارلارغه كوروندى كلب
 بریب باش ایاغ سرفا قات قات
 ایجب سوز اطلیغه برای تیر دب
 چاقیب تیر نكلم اكابىلاری
 كلستان صفحه دا قبلسون كه بزم
 نوا ساز قبلسون لسان بلبلى
 جانكزانينك فتح بولغانى
 قران قاينغا ندى كه جوش ایلادی
 سواره بولوب بىردى اطارغه دب
 الیب ایلکپكا غولدى برله نياق

برنجى آى نينك كه اون ايكي س
 كه دروازه مشرقغه تیر قويدى اوت
 كه تونكانى لار برله كوب مؤمنان
 شهر لشکرى قبله دربندىنى
 دلیرلار دوکانلارغه اونلار ياقیب
 او كون كچ غچه كوب خطاینى قریب
 الیب ایلکپكا خجری آبدار
 قاچار ايردى كفار ناوشقان بولوب
 دلیرلار بولوب شیر زر صفت
 سالیب شیر مردلار خطایغه سنان
 كه بعضى عدونی تفكدا اتیب
 كه بعضى خطایلارغه ششمر اورار
 كه بعضى سنان سالدیلار بعضى تیغ
 كه بعضى غضب برله سالدی تیر
 سوروب كىریلارنى دیبان جانی جانی
 جارقا جوروقا قلیچلار اونی
 چنان یاغدوروب تیر مرکی بلوت
 ویا بر سروك یلقیغه نكدى شیر
 چونان كىریلارننك اوزولدى باشى
 بر اوزه يتیب بو صفت كافران
 بوكون فائقوچه كچه نانك آتقوچه
 قاپ بولدى كفار شهرکا روان
 فیاده بولوب مؤمین جملەسى
 تونونلار هوا اوزه بولدى بلوت
 صاندونك جانكزا ساریغه بولدى روان
 بوزوب كىردى اولتوردى كوبلندىنى
 خطایلار كوزپكا تونونى تقیب
 خطای باشینی غولدى برله ياریب
 عدو خیلنى انجنان قیلدى خوار
 بنوع كربه قاشیدا سچقان بولوب
 قاچار ايردى اعدا بولوب خر صفت
 كوب اعدانى قیلدى سقرغه روان
 كه دوزخداكى اناسیغه قتیب
 عدولار سقر ساریغه فر اورار
 كه اعدا باشینی اوزوب بی دریغ
 اوزولسه باشى تن ابرور بیخبر
 كه تیغلار خطایغه سالیب شاق شاق
 نراقا توروقا سالیب غولدىنى
 توتاشقان صفت لیک نیستانغه اوت
 ویا شیر برله تونوشتى دلیر
 كه اطارلار ایاغیدا ساي نينك تاشى
 سرى بی تان تنى بی سران
 دم آلمای قیلد جنكنى تا ياتقوچه
 كه يوز نجه كافر قوتولدى آران

عمر خان خوجام تيز قوباردى شېبه
 هرايكي طرفدين قىلب سخت چنك
 بناگاه حسن غزنجى نو جوان
 نه خوش نو جوان ايردى هم ماه روى
 ضحامت ارا جون ايدى كوهكن
 خرد چمنى نينك اول ايردى گلى
 قرينداش انكلاپ اوروب سخت آه
 حسين بيك قىلب كوز ياشين مثل سبل
 فلسكدين شكايه قىلب دمبدم
 نليدا بسو ابيات كسريپايى نم
 حسين بيك نينك كيريه سيني ملا بلال شاعر غزل قيلناني

رفيقا بغلاماي نبلای فرينداشيمدين آيريلديم
 كمان اتمه تريك ديب تن قاليب باشيمدين آيريلديم
 نجوك انكوم قبان كتكوم نجوك مقصد سري يتكوم
 كيوچان مهربانيم برکه بولداسيمدين آيريلديم
 ندبين من اورماين كيم اوتلوغ آه لار بينوادور من
 كيم بغلاب كيمه اينايكه مونكداسيمدين آيريلديم
 قنات سبز قوش كى بولدوم نجوك فروار اينالكايمن
 انبسيم مونسيم فرداش سبرداسيمدين آيريلديم
 كه بى درد بى نميز بى فهم آدم لار منكا كولكاي
 كرسنه تشنه لب دور من ايجار اشيمدين آيريلديم
 حسين بيك نينك فغانيني بلاللى نظميكالدى
 قريديم قصد اشعار برله جون ياشيمدين آيريلديم

حسين بيك بو نوع كا فغان لار جكيپ
 نمازين اوقوب غازى لار سرورى
 لحد باشيدا جون تبارك اوقوب
 ايمين صوفى برله عثمان يوز بشى
 شهيد بولدى اول يرده ايلاب جهاد
 كورونك بشريپك كا حريف كفرى يوق
 ينيپ چقتى جنكدين بولوب زخم دار
 اليب چقتى بوييكنى زخمين نانكيپ

كوره شهريدين جقيپ سويدونكداسولانلب قالغان
 خطايلار دلو فصلدا قورغاس غه بارماق بولوب بولغه جقائينى لشكرى اسلام
 آنكلاپ يوليني توساب قاتيع ساوقدا چنك قىلب بارجه سيني هلاك قيلغانى

بو دم بارجه سردارغه يتى خبر
 ديدى شهري سويدونكداسولانلب خطاي
 نجه مينك خطاي سوي قورغاس سيان
 ديدى شاه لار بارمو دور بخشى اير
 باريب كفريلارنى هلاك ايلاسون
 بوسوزكلماين بارجه موامين غه خوش
 كمالي ساوق ايردى بسو وقتيدا
 كه برداش قيلالماي ساوق غه بارى
 اسراييل دلاور مزارليغ بله
 قواش شير مرد آق توفاليق بله

ندور كم خبر بلكه نصرت اثر
 ينه آندا جندان سولانغان خطاي
 بو تون شى اولدا بولميش روان
 ديدى زمان شير دل شير نر
 خطايلارنى كوب دردناك ايلاسون
 چراكه ساوق شدى قيلدى بوش
 يتالماسكه شلار ايكر تختى دا
 كه لشكر بولالمايكه اونددين نارى
 عزيز پهلوان لار بازارليغ بله
 جهادغه بارورغه قيلور دغدغه

تمامی دلاور سوزین قیلدی بر
تمامی اولوغلار مبارک اوقوب
تمام جونک کجیکلار قیلیب مصلحت
صاندونک جانکزارا جنکی غه بولدی روان
بو خان سید جلال آخونوم برله نیز
اعلی خان دلاور امیری زمان
که مفتی زمان روزی آخون بله
ایمن آخونوم ناصر آخون بله
که جونک آخونوم کجیک آخون همه
علی حاجیم حاجی آخون علی
حاجی سعد و قاص قواش حاجی لار
عمر خلغتم ابوالعطا خطیب
ابا مسلم آخون که نیکو خصال
بولار شیر پیکر اسم لار الیب
بولار سونکبدین آطلانیب کوب سپا
جونان حاجی طاهر خرابین جی بیک
بوایکو بیک ایردی نه خوش دل پندیر
ینه عبد رحمن خرابین بکی
ینه عبد واحد حرانه جی بیک
مغفر شانک بکی عاقل باخرد
حسن غزنجی بیک کاستان کلی
عظیم بیک بله مهربدین شانک بکی

اعلی خان دلاورنی قیلدی امیر
شهیدلار اوجون هم تبارک اوقوب
قیلب شوکت آخون بله مشورت
ایدی شوکت آخون بو وقتیدا خان
ینه قاضی اصغرمو آطلاندی نیز
که رخشی غه مندی جهان پهلوان
مقصود آخونوم مسعود آخون بله
خلیل آخونوم حسن آخون بله
جهادغه بولار ایلادی دغدغه
علی حاجی خلغت کاستان کلی
عبد باقی حاجیم طاهر حاجی لار
عزیز خطیب آخون که شهغه قریب
قاسیم عاشیر آخون فسنده فعال
صاندونک جانکزارا اوستیکا نوشنی کلیب
الم لار الیب جون قیلپ قطع راه
که عبدالله حاجی دفاین جی بیک
ایرور لایقی تخت ناجی امیر
ایرور زور آور وفاین بکی
دلی خوش که جنکی مغانه جی بیک
زباندار پردل وهم بخشش مرد
حسین بیک ایردی اوشبو کلی بلبللی
صنیلدی دلاور غنی شانک بکی

که بیکذات میراب برله بهرام خوجام
ینه قاسیم آخون ایردی ایل بکی
امیر شاه یساول که جباش میراب
ممت علی بیک علی بیک منیک بیک
ینه فالتو بیک نو جوان بانمیز
بولار باردی کفار بله قیلدی جنک
بازار لشکری یوردیلار قوزغالیب
شهرنیک ایچیدین تمام بای لار
بری بشر بیک ایردی بای کلان
اعلی آفسقال ایکی موسی غنی
بری صابر آخون که میر صالح هم
ینه اسحاق حاجی بولوبدور غنی
نخی شهمه آخون ایرور کهنه بای
که کاید بازار بیک هم بخشش دور
بولار برله یوردیکی نجند فقیر
سنگ لار فنک لار خودک مملک
یوسف بای قیرغیز بای سوداگری
که سلطان یا کورکه تونکان بله
صاندونک جانکزارا غه بارجه آطلاندی لار
صاندونک جانکزارا غه آنی لار زنبورک
بو چنغن موهم نام لارینی تشبیب
سفیل باشیدین هم تمام کافران

بولار برله آطلاندی کوب خاص عام
سونینک اول یوزیدین تمام بل بکی
یوسف بیک خدا بردی بیک میری آب
روان بولدی لار آطلانیب جملکی
نور آخون قرینداش ایردی عزیز
بو اسلامی لار قیلدی کفرینی تنک
روان بولدی لار آق المنی الیب
منیب هر بری یامبولوق نای لار
که باش ایردی بای لارغه اول نوجوان
بریدور علی بیک بریدور ولی
علی خطیب آخون بو هم محترم
که بارساقی آخون نینک آزاراق جانی
ینه نقش آخون ایرور زهنه بای
بولاردین بولک بارجه رنک نقش دور
خجالاتی یوقنور ایماس دور حقیر
حمک لار روزک لار تولندی تولک
فولاد بای ولی بای هم کاشقیری
یوروب فوج فوج اهلی ایمان بله
نمن نمن لب یتیب باردی لار
جهنم کا کتی تولا بدرک
مسلمان ساریغه توفک لار انیب
نمن فو مسلمانغه قیلدی روان

دیدیلا که بن ای شهن کافران
 که آجلیغ غه هیچ قالمادی حالیمیز
 که آجلیق دا هر کونده مینک اولکوجه
 بوجانکچون بو کفریغ رخصت بریب
 ایشنی کجلب جفار کفری دیب
 تمامی شهرنینک دلاورلاری
 که یولنی نوسوب هر طرفکا جقیب
 که ییکذات میراب بیگ نوراردی توساب
 خداپار یوزیدین کوجوک اون بشی
 بو ایکوغه بیگلار بریب سیم زر
 بو ایکی کریم شغه بردی سلام
 کوره دین جقیب دور تولا کافران
 خبرغه یباردی ایکومیزنی تیز
 که آخون بو سوزنی ایشتماک همان
 که یعقوب میراب بیگنی سردار اتیب
 بو جمله دلاورنی قیلدی روان
 بو کفار جقیب قلعه دروازه دین
 خطای سونکیغه کیردی لشکر تمام
 دیب الله اکبر یوکورتوب آطین
 خزان یغراغیدک اوزولدی باشی
 که لشکر سالور تیغ خطای باشیغه
 که بعضی آلبان سنان دار از
 بولورمیز بوتون قلعه سویدونک روان
 خراب بولدی بسیار بو احوالیمیز
 اولوم بخش مونداغ تریک یورکوجه
 قتلدیکه سویدونک ساری ایباریب
 که آلدینی نوستی برورکا ادب
 که صحرایی لار زور آورلاری
 آلب تیغلار یول باشیدا یاتیب
 خطایلار قانیغه عجایب سوساب
 کچوک اون بشی برله پردل علی
 به نزدیک سلطان ایباردی خبر
 ایباردی دیدی سیرکا بیگ قیام
 که سویدونک سیانیغه بولیش روان
 که لشکر برینک تیر ایکومیزغه سیز
 نجه یوز دلبرنی یغیب بیگمان
 صتبلدی دلاورنی هم یار ایتیب
 که بیگلار بله سوپی کفار یان
 که اسلام جریکیغه کلدی یقین
 قولیغه سنان لار آلب خاص عام
 جوتیغ برله یاریغ خطای نینک باشین
 اوزولگان باشی بولدی سای نینک تاشی
 یاریب باشینی یتکوزوب قاشیغه
 ندورکم سنان مرک دشمن کداز

سنان برله اعدا یوراکین یاریب
 خطای لار قاجار ایردی سویدونک سری
 تمام شبردلار فیاده بولوب
 که تونگان ایچدین که لوسن دلیر
 مونینک اونک یانیدا یوروبان علی
 شهردین ینه روزی آخون دلیر
 که سویدونکغه یتکونجه قیلدی جهاد
 بولوب شاد اسلامی یانیدی همه
 سولاندیکه سویدونکغه قاشقان خطای
 نوتونک ساقیا جام هوش بادینی
 که بلبل صفت لیک فغان ایلاین
 که هجری یقین دور جمالی یراق
 منی قیلدی مجنون که لیلا بولوب
 انینک یادی برله بولوبمن زبون
 منی که بو نوع غمی دفعه ایثار
 کوره شهری نینک شمال طرفینی شهرنینک تاشینی
 صانکدونک جانکزا دیکان هم شهر صفت لیک ایردی صانکدونک جانکزانینک
 ایچده نجه چنغن لار کوره شهری نینک عهد سینی الیب لشکری اسلام کلسه
 اولار برله سقوشورمیز دیب مهیا بولوب نورغان کافرلار برله لشکری اسلام
 یاریب شول صانکدونک جانراداکی کفارلار برله جهاد قیلاغانی
 جو سوز ناقلی اوشبو قسمی دیهیش توکانیب خزان فصلی هم بولدی قیش

يلاڭكاج خوجام گلدی نیز نون يتيب
عدو يغلاشيب ياشين ايلاب كه سيل
خوجام غه او كوردا بريب بخشى آط
ينه بردى اسلامغه آلات جنك
بولوب شاد عمر خان خوجام شير كبر
يانيب گلدی لشكر تمام شاد اولوب
كوروندى امير شوكت آخونغه نیز
اميرنېنك باشيغه يقيلى سما
عداوت لاری بولدى دلدا پديد
بو عصریدا بولدىكه كوب شوره شی
سرور جاميدین ساقيا نوت قدح
بومى دا كورای يارنېنك عكسنى

جانكچون كوره شهرى قحطليك بولغان جهتدين

سویدونك قلعه سی دین آشلیق نیلب نامه ایبارکانی سویدونك نینك خلقی
نجه یوز عرابه دا لشکری کفاردین آشلیق ایبارکانی لشکری اسلام یولنی
نوسوب سوفوشوب بو آشلیق لارنی آجراتیب آلفانی کوره شهرى نینك خلقی
قحطالېك كا جیدالمای زن فرزندلاری نینك کوشینی خورك قیلغانی

معین قیلب روزکاری سخن
جو ناقیل بونوع سوزنی تحریر ایثار
قیلب نافلان لار بو قسمیدا سوز
خطای لشکری نجه وقت فالدی آج
تزیب ریشته غه چونکه دری ثمن
خرد خیللی سمیعغه تقریر ایثار
شجر برکی سارغاردی هم بولدی کوز
قرین آجی دمدم اورار ایردی کاج

جیدالمای که جانکچون قتیب نامه نی
اوقوب کوردی نامه نی سویدونك ایلی
که دبدور ایبارکیل منکا كوب معاش
نوکاتی عیالمند عیالینی یسب
نخی یب یتار خلقمیز کنجره
ایشینکان خطایلار جکیب سخت آه
ایباردی بولار یوز عرابه معاش
بولارنی آلیب یوردی كوب کافران
مونی لشکری مؤمنین لار اوقوب
که هیبت قیاب مؤمنان اوردی بانك
بولوب لاعلاج کفریلار قیلدی جوش
که جنك لار قیاب قلعه غه یتکوجه
کوره کا یتورمای که قیلدی تمام
کرونچ برله اون نان کندوم معاش
ینه نوشنی مؤمنین کا آلات جنك
زر سیم برله زر بفت توار
آلیب مونجه مال غنیمت نی كوب
بو ایش لار باریسی عطایی کریم
اکر بنده کا بولاسه فضل حق
که شکر خداغه هزاران هزار
خطایغه بو ایش لار بولوب سخت درد
که جانکچون فاشیغه کلیب کفریلار
که سویدونك ایباردی یازیب خامه نی
ایشینکانك خطای نینك سنیب دوربلی
که هیچ قالمادیلار توکاب سانکدا آش
بو غم نینك نجایغه قلیل سبب
معاش یوقیدین بولدی حالی تبه
مهبأ قیلب جمله زاد راه
ینه یوز عرابه قوناق برله ماش
کوره ساریغه توندا بولدی روان
که آلدینی کفاری لارنېنك توسوب
خطای قورقوشوب بارجه بولدی سارانك
که سویدونك بویانیدا قیلدی سوفوش
خطایلار اولوکینی قیلدی دوبه
آلیب اولجها نقره ها خاص عام
قوناق طیریق ساقی برله ماش
نمن فو و طی فو ونیری خدنك
فغان برله خورجون قاتی تغار
عطا قیلدی مؤمنین غه نصرت نی كوب
خدا بنده سیکا روف رحیم
بولور ایردیمو مونجه اموالغه غرق
همه بنده نی قیلماغیل شرمسار
ذیدی قیلدی بزکا لات هیچ مدد
باشینی چالېب كوب فغان قیلدی لار

بلیب حدینکزلارنی لاف اورمغیل
 بو کون ایرته باشینکغه کلسه عدو
 بو کون ایرته شیرلار کیلورلار باسیب
 بو سوزدا ایدی کبردی بر لویه تیز
 دیدی کلدی شهرینکغه کوب اوغریلار
 یغیل کله اسلام حدین فزون
 ینه یارکندی خشن کاشقری
 بولوب لشکری موئمان فوج فوج
 کلیب دور تمام باشمیز آلفالی
 ایشتی لعین بولدی مجنون صفت
 که جانکچون یغاسین قیلب جاک جاک
 لامالار دیدی ای شهی کافران
 که بزلار کلیب میز قوتانلارغه زور
 قوتانلار آرالاب کلیب میز بو یان
 بریمیزغه ننگ کلمکای بش قوتان
 که جانکچون بو دمده اوروب آه سرد
 قوتانلارنی بیل هر بری بر بلا
 نورورسن قانیمدا نمن لاف اوروب
 قوتانلار تمام پهلوان نامدار
 بریغه برابر ایماس یوز لاما
 لامالار بو سوزدین بولوب درغضب
 قیزیب سینه سی کوب عراقلار ایجیب
 که شیر چانکالیدین بولوب سیز ایمین
 قیلورسین کوروب ایط کی هوی هو
 یرتولب آلور بورنونکیزدین تشیب
 که یغلاب باشینی قیلب یرکا ریز
 کفوک لارساجیب آغزیدین بوغریلار
 که نونکانی لار هم عدد دین بیرون
 ینه اندیجان میرغان بربری
 که نونکانی هم بحریرک موج موج
 جو اورنونکغه جانکچون خان بولغالی
 بو غمدین بولوب قامنی نون صفت
 قیلب کبریه زار بولدی کوب و همناک
 که بزلار توروب نه قیلورسن فغان
 جو توقوز ترانی قیلب بی حضور
 که بزلارکا تاب کلسکودک ایر قیان
 که قورقادر سن قوتاندین یمان
 دیدی ای لامالار جنون بیخرد
 که نونکانی لارنی بلینک اردها
 ناووشقان بولورسن اولارنی کوروب
 قوتانغه برابر کشی قاید بار
 تخی لاف اورارسن ایا بی حیا
 منیب آطینی چافغالی قیلدی دب
 کوره دین جقپب آنجه کورنک لاشیب

لاما لومشاشیب جون قوفاریب غرو
 بونورغون چریک اورنیدین قوزغالیب
 شفا شاق خنجر جکاجاک تیغ
 جونان یاغدوروب نیری مرکی بلوت
 ویا بر سروک یلغیغه نکدی شیر
 جاراقا جوروقا قلینج لار اونی
 بو قوملوقدا بولدی عجب سخت جنک
 مت قادیر ایردی خدا یار یوزی
 شهید بولدی نچند دللور بله
 بو قسمی یتیب یر اوزه کافران
 اولوب اولکونی ایکی یوز بش لاما
 که جانکچون قاشیغه کریب قویدی باش
 که جانکچون دیدی نه او جون قاشتمینکیز
 که اسلام جریکی نجوک ایرایکان
 که اورغان بو قاشیمدا لافینک قنی
 ندین قیلما دینک لار ایرانلیک آنکا
 خجیل لیقدا قالماق باشینی سالیب
 که جانکچون نوکوردی یوزیکا باقیب
 تمام لاما زنگی بولوب کوب خجیل
 که بل لشکری نوش نوشیدین قباب
 نولا موغلارنی هلاک ایلادی
 که اون حصه دین برسی قاجیب موکوب
 بولوب ایردی اسلامیغه رو برو
 شهالک لامالارغه نکدی کلیب
 اجل سوداسی موندی بولدی قریغ
 ویا نوشتی بولغای نیسنانغه اوت
 ویا شیر برله نونوشتی دلیر
 لامالار باشیغه سالیب غولدی نی
 آقیب قانلاری بردی قوملوققه رنگ
 نجه موغنی اولتوردی یالغوز اوزی
 دلیری زمان زور آور بله
 سری بی تنان ننی بی سران
 کوره ساری قاجنی تمام روسیا
 قلیب کبریه کوزدین نوکوب ایردی یاش
 ندین یغلابان یرکا یاش ساجتمینکیز
 نجوک فیلتن شیره نر ایکان
 که بز ایر دیکان لاف قافینک قنی
 ندین بولدی حالینک بو قسمی تیا
 بولوب شرمساز نوردی یرکا باقیب
 لامالار یوزیدین عرق لار آقیب
 یانیب یورنیغه بولدی کوب منغیل
 لاما زنگی لارنی قیلب کوب خراب
 لامالارنی کوب دردناک ایلادی
 نه یر چانکال اولسه شو یرغه جوکوب

تمام مال اموالی غارت قیلب
 یانیب سونکیغه کتی بر مونجه سی
 یتیب کلدی مؤمین اوزه ناکهان
 بو دریغه کیردی کوزینی یوموب
 عاشور باقی سردار ایردی باشی
 شهید بولدی بارجه بولوب سودا غرق
 شهید بولدی تونکانی لاردین همان
 شهید بولدی لوسن بیله عرکولار
 آنکا غجه یتنی بونورغون جریک
 اتیب زنبورک لارنی قالماق سیان
 نجه کون شهیدلارنی ایزدیب نافیب
 که مؤمین ایلی یاشینی خون قیلب
 تمام اقربا غولجه غه یاندیلار
 که اوز لشکری برله قیلدی جهاد
 که مغلوب بولوبان خوجام یاندیلار
 یتیب شاه پاشاه مزاری اوزه
 شجاعت قیلب آندا شیخ آخونوم
 که یالغوز یغاج خلقی بولدی ذلیل
 البیب نیغنی ملا آقبول امام
 بوبارجه سیغه ایرکه بیگ باش بولوب
 که قالماق یولین نوستی آن خدنک
 که ملا صنی روزی باقی امام
 نجه دختری نازنین فی البیب
 که قالغان بوموغ لار کلبب جمله سی
 که دریا سری بولدی مؤمین روان
 تمام آقنی دریا یوزینی تونوب
 تمام یتنه یوز سکسن آلتنه کشی
 بولارغه یتیب ایردی تقدیر حق
 که ابلا بله لوسی بولدی نهان
 یتنه نجه تونکان شهید بولدی لار
 بولوب نجه آیماق بولارغه شریک
 اوشول موع لارنی قاجوردی آران
 که دریا بوییدا لحدلار قازیب
 نمازین اوقوب آندا مدفون قیلب
 عمر خان خوجام موع سیان باردی لار
 نولا موعنی قیلدی بو یردا ممت
 بو موع ناغ ساریغه یوزلاندی لار
 بو موع شیخ لاریغه سالیب زلزله
 که موع ساریغه اتی نیری اولوم
 جو همت قیلب ایرکه بیگ شیر دل
 که ملا نوروش برله توب خاص عام
 چو ملا غنی لارمو یولداش بولوب
 خصوص ایرکه بیگ موع بله قیلدی چنک
 بو یالغوز یغاج خلقی دین خاص عام

بو قالماق لار برله قیلدی جهاد
 قاغونچی وقابنوق چاغوستای ایلی
 بولوب باش مونکا ملا روزی امام
 توسوب موع لار آلدینی جمله سی
 که هر کنت دا اولدی نجه یوز لعین
 شیر خلقی موع لارغه کوب بار اولوب
 بوموغ لار کوره شهری اوزره یتیب
 کوروندی کریب کفریلار شاهبغه
 که جانکچون بولارغه قیلب ایلتفات
 دیدی نه طریقه بلان کلدینکیز
 بو یولدا مسلمان کشی کوب ایلی
 دیدی موع اونوبمیز شجاعت قیلب
 جهادلار قیلب صفی لارینی یاریب
 که مانجو صفت بزنی قیلما نیک خیال
 جهان ایجره یوق بز صفت ایک دلیر
 شهرکا سولانیب بولوب سیز نهیق
 قیام کتی ای شه سنینک جرعتینک
 که آلتنه قونانغه کوچونک یتمادی
 که خان دولتی کوروب هر برینک
 سولانیب یتیب سیز موشو کدک بولوب
 که جانکچون دیدی موعیا اورمه لاف
 کلبب سیز که آزاراق قوناندین اونوب
 جو موع لار بو کنت دین اونوب کتی فاش
 بو کنت لار ایچیدین بهادرلاری
 علم شاه شیخول بیگ بله خاص عام
 که جنکی جهادلار قلیبان بسی
 که هر کنت کنت دا ایلاب کین
 کوره ساری اونکوزدی دلدلار اولوب
 که دریای خونخواریدین نیز اونوب
 ندور شاه کویاکی کمره بغه
 ساریغ فونه برله بریب یخشی آط
 که توقوز ترادین نجوک اونونکیز
 نجوک اونونکیزلار بولاردین دیدی
 که شیردک بولوب طرفه قوت قیلب
 که اسلامی لارنیک سراسین بریب
 جو آلدیمدا مانجو ایرور خسته حال
 که اندیشه میر یوق اکر کلسه شیر
 که بارمو بو مانجو صفت ایک ضعفی
 بو انصاف مودور قایددا دور قوتینک
 بو طعنه یاشینکدین مدام کتمادی
 قنی ایر بولوب جان فدا قیلغانینک
 اروقلا بکوزونک لار نوشو کدک بولوب
 ایرانلارنی کورمای اوروب لاف قاف
 که بعضینک اولوب بعضی یردا موکوب

که اسلامی بزنی هلاک ایلادی تمام لویهنی دردناک ایلادی
اولوم رختیغه برمدینک دیب نه باج ساناب یتنه یوز کفریغه اوردی کاج
جیدالمای بو کاجیغه کلدوک نجیب اولوم خوفیدین نامبالیمغه ججیب
که جانکچون تختیدین اوزین ناشلادی جیدالمای کوتن باشینی قاشلادی
یاییلدی جهانغه فر وکتی سوز سرطان کریب بولدی قاتیغ نموز
کریب قلعه سیغه قبالدی خطای که کبرداب آفت دا قالدی خطای
کورار اوردی هر کون قرین آجینی دوامت یدی غصه نینک کاجینی
خرد جامیدین می تونونک مغیبه تکلم نوزای می ایجیب برنجه

القصة قالماق طائفه سی جمع بولوب توقزترادیکی بر

مینک بش یوز اوبلوك مسلمان لارنینک قصدیدا آطلانغانی ایرمظلوم رسیده
نارسیده اوغول قیزلار قاجیب دریادین اوتارمیزدیب دریا بویغه جمع
بولغانی قالماق لار بولارنینک مال اموال لارینی غارت قیلپ اوبلاریکا اوت
قبوب دریا بویغه قوغلاشیب کلکانی مسلمان لار اوزینی دریاغه
ناشلاب یتنه یوز سکسن نجه مسلمان دریادا شهید بولغانی نینک بیانی

قلم غمدا باشینی ایلاب قرا صحایف یوزیکا سچیب دور سبا
زبان بلبلدی قیلدی آنداغ فغان فغانیدا قیلدن بو سوزنی بیان
که موغلار جونکی کوشون امبال دیکان یتنه سولامه آغزی نامبال دیکان
اوجونچی لعین آتی مونککو نمور چرای شباقیغه باقسانک کمور
تولا موغلارنی الیب اوج لعین کلیم نوشتی توقوز نراغه یقین
ایشتب بو غوغانی سردارلار نه سلطانیه نیز ایباردی خبر
ایباردی فینب تورق قنار نامه نی شوی شوکت آخونغه هنگامه نی

کورونک شوکت آخون بوخطنی اوقوب کورونک شوکت آخون بوخطنی اوقوب
علی بیك عاشورباقی بیك مینک بکی علی بیك عاشورباقی بیك مینک بکی
دیددی یورتیمزنینک یولی کوب یراق دیددی یورتیمزنینک یولی کوب یراق
چریک نینک تولاسی تمام موندادور چریک نینک تولاسی تمام موندادور
که مینک ایکی یوز لشکریم موندادور که مینک ایکی یوز لشکریم موندادور
بوکون لشکریم برله رخصت برینک بوکون لشکریم برله رخصت برینک
کونکل ملکبغه طرفه وحشت نوشار کونکل ملکبغه طرفه وحشت نوشار
دیددی آخونوم لشکرینک نی الیب دیددی آخونوم لشکرینک نی الیب
بو بیك لارکا رخصت نی برماک همان بو بیك لارکا رخصت نی برماک همان
اعلی خان بله توخته آخون همان اعلی خان بله توخته آخون همان
الیب نجه آق آوی آلا باره گاه الیب نجه آق آوی آلا باره گاه
بو نورغون جریک یتنی قاش کنتیغه بو نورغون جریک یتنی قاش کنتیغه
تمام موغلار بش سلاردین اوتوب تمام موغلار بش سلاردین اوتوب
موننی آنکلادی بولدی قایتیب روان موننی آنکلادی بولدی قایتیب روان
نجه کون یوروب نیاخا اوزره یانئیب نجه کون یوروب نیاخا اوزره یانئیب
یورار موغلاردین که یوقنور خبر یورار موغلاردین که یوقنور خبر
تاغ اوزره بار اوردی قراول جیلار تاغ اوزره بار اوردی قراول جیلار
دیددی موغلار بش سالاردین اوتوب دیددی موغلار بش سالاردین اوتوب
که توقوز نرا خلقی نی قیلدی خون که توقوز نرا خلقی نی قیلدی خون
موننی آنکلادی سروری مؤمنان موننی آنکلادی سروری مؤمنان
بولار یتکوجه موغلار قیلدی جنک بولار یتکوجه موغلار قیلدی جنک
تمام قاجتی لار آه افغان جکیب تمام قاجتی لار آه افغان جکیب
یمانوغه کلدی تمام مؤمنان یمانوغه کلدی تمام مؤمنان

که لشکر ایبارماس ایدی سوست نونوب که لشکر ایبارماس ایدی سوست نونوب
بویکو ایدی اوشبو کنت لار بیکی بویکو ایدی اوشبو کنت لار بیکی
که بز بارغوجه یورت کورارلار فراق که بز بارغوجه یورت کورارلار فراق
که موغ کلسه اول کنت دا کیم جنک قیلور که موغ کلسه اول کنت دا کیم جنک قیلور
چو اوج یوز کشی مالیمیز آندادور چو اوج یوز کشی مالیمیز آندادور
ویا کنت میز عهدسینی آلبینک ویا کنت میز عهدسینی آلبینک
باشیمزغه غم براه محنت نوشار باشیمزغه غم براه محنت نوشار
بو کون ایرنه کا قالمایل بار یتیب بو کون ایرنه کا قالمایل بار یتیب
ایلب لشکرین بولدی یولغه روان ایلب لشکرین بولدی یولغه روان
ایلب یوردیلار لشکری بیکران ایلب یوردیلار لشکری بیکران
روان بولدی نیز سوی توقوز نرا روان بولدی نیز سوی توقوز نرا
خبر کلدی نیز غازیلار آلدیغه خبر کلدی نیز غازیلار آلدیغه
یوروبدور که نیاخا سیان یورولانوب یوروبدور که نیاخا سیان یورولانوب
بونورغون جریک برله نیاخا سیان بونورغون جریک برله نیاخا سیان
دورون جین دیکان یرکا نوشتی کلیم دورون جین دیکان یرکا نوشتی کلیم
ندور کم خبر یوق خبردین اثر ندور کم خبر یوق خبردین اثر
کلیم بردی سردارلارغه خبر کلیم بردی سردارلارغه خبر
که لینککو دیکان یرکا اوت لار قبوب که لینککو دیکان یرکا اوت لار قبوب
شراره اوروب اوت چقارلار تونون شراره اوروب اوت چقارلار تونون
تمام لشکر اولدی سونکیغه روان تمام لشکر اولدی سونکیغه روان
که توقوز نرا خلقی قیلدی تنک که توقوز نرا خلقی قیلدی تنک
چافار ایدی مؤمین نی موغلار یتیب چافار ایدی مؤمین نی موغلار یتیب
یتیب کلدی موغ لشکری ناکهان یتیب کلدی موغ لشکری ناکهان

شمس الدین خلیفه فی سرور قلب مفتی روزی آخونی نیز کلنوروب که سردارلاری قلب جا بجا ینکی بارهگاهه تمامی کلب ینکی بارهگاهه ایچره آرام آلیب تمام مؤمنان تنج بولوب نجه کون کونی ایردی جانکچون شهی کافران ایشتی لعین بو صفت لیک خبر نوکانیب ایمیش بربرین اولتوروب حلی اوشبو وقتیدا بی سر ایمیش که سلطان امیر جمله بولیش هلاک بوسوزنی ایشینیب لعین بولدی شاد که سردار کفارغه بردی خبر کوروندیکه جانکچون دارین کلب دیدی ای شها سنکا بولدی نه ایش دیدی بو لعین برکا یوزلاندی بخت جو باش سیز قالیب دور که اسلامیان ارادین کونارکیل تمام خویرانی که اسلامی لارنینک بری قالماسون باریب شهریننک قلعه سیننی بوزوب که آلفیل خزاینه اموالینی کودارین دیکان کفریغه باش بولوب

ندور سروری قاضی اصغر قلب بیت المال ایشتی آنکا نافشوروب جوسی دنگدا نوزمیش بولک بارهگاه هر آدم اوزی وابگاه لار قلب که مسرور اولوب بوردی عشرت قلب قیلور ایردی دایم که خوشلوق اویون کرسنه بولوب بولدی کوب ناتوان جو اسلام ارا قالمادی بخش سر مسلمان مسلمانغه دشمن بولوب غریب قوش کبی جمله بی فر ایمیش حلی بارجه مؤمنین ایمیش دردناک سپاهلاری کلنور دیدی موندان فات یقیلدی تمام کفری اهل سقر که چنک لویهلار اهل خاین کلب نجوک شادلیغ آلدینکا کادی پیش که اسلامی لارحالی بولیش که سخت اولار اوستیکا نیز بولونک لار روان که تونکانی لارغه سالیب نیزه فی که اطفالینی اولجه دیب آلماسون تمام خانهدی اوت فیونک کویدوروب که حایداب کلینکلار تمام مالینی که چنک لویهلار آنکا یولداش بولوب

البی یننه مینک یننه یوز کفرینی ایشتی بو اخباری تونکانی لار دیدی شاه اگر کلسه قیلغوم جهاد خطایلاری شه کوزیکا ایلدی مع القصه نونده کلب اهل بوط بار ایردی مسلمان قراوللاری قواش قاضی ایردی قراول بشی قراولغه کلدی بو نورغون عدو که غالب کلب لشکری اهل بوط بواوتنی کوروب صبح دا غازیلار خطای لشکری بارهگاهه یتیب نوشار بارهگاهه ایچره نیری خدنک که اوق داروسیدین تونون لار قوفوب بو قسمی جلددا بولوب جاشگاه ینار خوف اتیب مؤمنان آرقهغه مونی کوردی تونکان دلاورلاری که آنداغ اوزین اوردیلار کفریغه خطای لشکری کلنورالمای که تاب سونکیدین قاووب بارجه اسلامی لار هلاک ایلادی یننه یوز کفرینی کودارین بله نجه جونک لویهلار که جانکچون قاشیغه کربب یغلادی

روان بولدی یولغه البی جمله فی مسلمان امیریغه بردی خبر مکر کلماسه اول فو المراد آنکا بارغالی هیچ یراغ قیلدی تونونلارنی ایلاب که مثلی بلوط قراول ارا نجه پردلاری خطای راهبنی نوسماق ایردی ایشی قراولچی لار هم بولوب رو برو قراولجیلار اویکا قویدی اوت تمام جونک کجیک بارجه اطلاندی لار که تونکانی لارغه تفک لار اتیب بوتونکان خطای ارالاب قیلدی جنک که آواز قیقاس جهانغه بولوب عجایب قزیغ بولدی بو رزمگاه تمام کوز توتوب قاجقالی دالداغه یلانکاج بولوب کیردی پردلاری خطاینینک اولوکینی قیلدی دوبه یننه قاجنی کفار کورهغه قاراب قلیج یورونوب جمله تونکانی لار روان بولدی دورخ ساریغه جانی که دالویهلار برله چنک لویهلار دیدی لات زیرامید قیلندی

الیب نامه بارغان کوجار شهر یغه
 که دارا خطیب نینگ اونیدین نونوب
 آنکا کیدوروب شیخ الاسلام اینکل
 سالیب آستنیغه لطیف کورقه سین
 جونک آخون منولی آخون نوروش
 ایکوغه فریجه و دستار بریب
 ایکی کون نوروب کلدیلار غولچه غه
 تمام واقعاتنی بیان ایلادی
 ایشتیب دل شه بولوب فاره لار
 یتیب کلدی خوجام نیاز یوزبکی
 صاید خان اشینی عیان قیلدی نیز
 دیدی قایدا باردی اوشول بی نوا
 بوسلطان بو سوزنی ایشتماک همان
 بو آخون قتیب خط بله نامه نی
 شه بوغاجیغه ایباردی انی
 شه بوغاجیغه یتیب ابردی خط
 صاید خاننی ایزدیب تمام چقنی لار
 یورور ابردی خلق هر طرفنی باقیب
 بروغه یولوقنی یلانکاج کشی
 یلانکاج یوروبدور بولوبان غریب
 نموز نابشی دین بولوبان قرا
 گیاه یلدیزینی قیلیبان غزا
 بو کونده توشیب میز بلا بحر یغه
 کوروشنی کلیب بارجه عدره قولوب
 بولارغه بریبان طعامی ینکل
 بریب آزاد دین توخو شورباسین
 بولار یغلاشیب قیلدی ناله خروش
 یمانو ایلی هم کوروشنی کلیب
 کوروندیکه شهغه کریب اوردغه
 که قالماق ایشینی عیان ایلادی
 شهیدلار اوجون قیلدی کوب زاره لار
 ینه رحمة الله دلیر سوز بکی
 یمانو سیان دیب بیان قلدی نیز
 دیدی کتنی لار سوبی توقوز ترا
 یورک اورنه نیب اوردی آه فغان
 شه بوغاجیغه ایباردی انی
 نافینکلار دیدی صاید خان خوجه نی
 سپالار یغیب لشکری بیعد
 جونان کوه صحرا کزیب باقنی لار
 کورونسه قرا آندا نیزاط چاقیب
 اوزی نوجوان قورساقی آج کشی
 که نشنه کرسنه یوزی سارغریب
 قورساقی آجیدین کوب اوروب سخت آه
 که انفا قیلالمای که آق قرا

اولومکا یقین بولیش اول بینوا
 بو آدم دیدی ای غریب بیکی
 سورادی دیدی کیم ابرور آطینکز
 اوروب آه دیدیلار کوچاری منم
 آطیم خوجه صاید دیکان من ایدیم
 دیدی هم شهیدلارنی قیلدی بیان
 بو آدم آقیزیب که خونی جکر
 کلیبان سپا ورعایا همه
 صاید خان خوجامغه لباس کیدوروب
 شه بوغاجیغه آلیب کلدی لار
 یازیدا دیدی قورساقی آج خوجام
 یلانکاج لقب برله شهرت نافیب
 کوروشنی کلیب شوکت آخون بله
 معین انیب خوجهغه باره گاه
 قیلب خطیب آخونغه زر ایلنقات
 کتور ساقیا جام شوقیدین
 کونکل قانونی جون صدا ایلانسون
 زبان بلبلی هم نوا ایلانسون
 القصه مسلمانلار باره کانی یوتکاب سی دنک دیکان یرکا برپا
 قیلغانی ینه کوره شهریدین نورغون لشکری کفار جقیب قراول جیلار نینگ
 اوی کا اوت قویغانی ومومین لارکا الله تعالی فتح نصرت عطا قیلغانی
 ایا عذلب نغمه ساز قیل خیال کیک سی سمنو باز قیل

که باران یا غار هم شی داج ایدی
موزات سوپی غه کبردی غواص صفت
نکس کا اولاندی نوکاندی بو آب
یتیب سائک لنگرغه بولدی کجه
بو نون عبد قادیر خلیسم کلیم
دیمیش ای بلام نیز قوفوب یولغه مانک
قبوب باقسا نون شی اول ایرور
ینه باقی نیز کنی کوز اویقوغه
دیدى قبلما دینک شیخ سوزیکا فسند
که نیز قوفتی آخون انیب ایردی نانک
فجیب کبردی آخون کامار ایجره نیز
بو جانکالی آفتوردی ایلاب کمان
بو آخون انیب خوف کاماردین جعیب
که نیز آلدیراب یولغه بولدی روان
شیشیب آلتی جونک بلیق دک بولوب
کورارلار انینک بارجه اعضاسی قان
خیالی اوزین ناشلاغای بحر یغه
بو آخون دیدی های نجوک جان سن
دیدى نسلی انسان کوچاری اوزوم
انیم ایردی عیسی کوچار شهریدین
بو آخون ایشتیب بولوب طرفه زار
فقا یفراغین ستر عورت قیلپ

بو آخون برهنه یلانکاج ایدی
شناورلیک ایلاب بولوب قاص صفت
نکس بحرینی یوردی نیز یقالاب
بو سائک لنگری ایجره قوندی کجه
بشاره بریب دور نوشیکا کرب
نولا یانماغای سن یغین بولدی نانک
دیدى بوصفت نوشکا بولمای غرور
کرب دور نوشیکا اتاسی ینه
بو نون کئماسنک جانغه یتکای کرزد
کورار موع طرفدین پدید بولدی جانک
نجه نن عدولار باقیب کلبی ایز
که نیز آلدیراب یولغه بولدی روان
عدو بارمو دیب هر طرفکا باقیب
دوجار اولدی بر زخم دار ناکهان
یوروب دور یلانکاج اییق دک بولوب
خطیب دین فجیب بولدی سوغه روان
قونولغای جوکوب بحری نینک قهریکا
شیاطین پری یا که انسان سن
همان مینک بلاغه دوجاری اوزوم
اونالمای یوروبمن اوشول بحریدین
نوشوب بولوشوب زار ونزار
بری برسی برلان کوروشتی کلیم

اونوب ایردی اوج کون بولوب آج زار
ایکو قول نوشوب اونوب بحریدین
که روزانه ایلاب سونینک لایلی
ینه آلتنه کون آج زار کردی راه
بولوب آج آفاردی هرایکی کوزی
تفاوت قبلالمای یراق یغین
آشیب حدیدین بو کرسنه اونی
یغیلدی زمین غه جو نارنوب داراز
خطیب آخون اولدم زمین فی سیلاب
قاراب باقسا ایرمیش ناروغان بیده
که حودا وشکرا الی الله دیدی
که عیسی دیدی سیز بولوب سیز جنون
کرسنه کشی شکری اینماق ندور
اولوم وقتیدین بز اونوب میز دیدی
ایشنکیل سوزومی ایان ترکی ناس
قیلب گفتکولار بو یردا ایسکو
قاراب کورسه یانور یلانک ایکی دوز
برهنه ایکو باش ایاغی یلانک
البب نبر مبلطیق بو کورکان کشی
یراقدین دیدی ای ایکو جن موسن
یلانکاج یانیب سن عراقچی صفت
خطیب آخون ایدی مسلمان ایکو

که نان یادی برله بولوب بیقرار
کرسنه یوروب فان کتیب جهریدین
ایجی فی سوروب قویمدی حالینی
که حرمان یورارکا قوروب جکتی آه
زبان قالیب دور اوقولمای سوزی
فرانکغو کوروندی بو روی زمین
که یولغه یورالمای هر ایکی فونی
بدن دین بو جان جقالی قالدی آز
کیاه قولغه آلدیکه اوبدان قاراب
بیده فی کوزیکا سوروب ایلکیده
یانیشنی بو کون فضل الله دیدی
کشی جان چقاردا قیلورمو اویون
اولوم وقتیدا هزله قبلماق ندور
که مؤمین الیکا یتیب میز دیدی
که قالمای هرکیز بیده ناریماس
که آذان اوقوماقغه قوپنی برو
بری برسکا سوز قیلورلار هنور
دیدى دوزمودور یاپری یا سرانک
تیاق لار الیشیب ینه اوج کشی
ویا دوز ترار خود بین موسن
بولوب شام داغای راق قراقچی صفت
ستم دیده بز اهلی ایمان ایکو

که قوی اولتوروب سیرنی مهمان قیلای
که دارا خطیب ایدی بو حیلہ دور
تمام موئمان بولدی یولغہ روان
کلیب هر طرفدن کوب ایماق لار
نوسوب راهنی موغلار قیلدی جنک
عثمان خلفبیز ایکی اوغلی بسلہ
که صادق صادیر صنی بارجه سی
قرا برلہ رزاق قاجب آرقه غہ
صاید خان خوجام رحمة الله دلیر
قاجیب نیز نیز بواوجی اوج طرف
که بالغور قاجیب ایردی دارا خطیب
خطیب سونکیدین سوردی کوب موغلار
که فوتلاشتی آطی یقیلدی خطیب
فیازلیدا توتی قولین باغلابان
البیب باردی حایداب شونا ساریغہ
لاما زنگی لار اوی ارا اولتوروب
که خورجون فی آلدی آجیب نامه فی
کوروب زر فوته برلہ زر جامہ فی
بنہ آلدی آلتون غلافلیق قلیج
دیدنی موغل بولار کیمسه نینک ای قونان
دیدنی خطیب آخون بوجملہ منینک
نچوکیدین کبارسن خوجہ بولماسانک

بولونکدا نصیق عزیز جان قیلای
بو یردا نوشیب یانسا بولغای خطور
نکس نینک نوزیده کورندی نمان
که مینک نجه یوز بولدی قالمای لار
نکس نوزیکا قان بلہ بردی رنک
خوجام نیاز آخون که نوردی بلہ
شہید بولدی اول یردا اللیک کشی
خوجام نیاز یوزبیک موکوب دالداغہ
خوجام نیاز یوزبیک اوجی بولدی بر
که دارا خطیب قاجنی لار بر طرف
فیازلغ دیکان برکا کلدی بتیب
آطین چافیشیب جقاریب نوغلار
سالیب موغل سنننن جراحت اینیب
فیاده قیل بولدی یولغہ روان
که باغلاب قیوب آق اوی آلدیغہ
بو آخونی نیز آلدیغہ کلتوروب
البیب ایلیکیکا مولوی جامی فی
که زرین کلاه زرین عامہ فی
نزیب اعلہ زرینہ صافلیق قلیج
دیکیل راستی فی هم کرک بولسه جان
قولونکغہ نوشیب دور بولوبدور سنینک
ویا بر حاکیم یا که شه بولماسانک

سیدزاده بولسانک یاشونمہ بو کون
دیدنی من ایلا شہریدین خط البیب
بریب نامه خط فی کوچار خانہ غہ
بولارنی اوشول خان بریب دور منکا
منینکدا امانت ایکان بو بولک
ایشیب کتوردیکہ نورت موغنی
قورانیبک ناشیدا باشینی کسینک
البیب یوردی موغلار باشین کسکالی
البیب باریب ایردیکہ بر موغہ راه
اولوم وھمیدین سوزکا کلماس زبان
چو اولتورماين موندی کلتور دیدی
لاما زنگی لار ایجتی نوندہ عراق
که یغلاب نوکل خداغہ قیل ب
دم آلمای دیدی یا کریم یا کریم
منی ساقلا یا احفظ الحافظین
کریمیکمی بی مثل مانندہ سن
بو بی رحمہ لاردین منی نوت امان
خیال آطی فاتی کیلی قایغوغہ
دم آلمای یاغار ایردی باران بوتون
که اویغانسا کورمیش اناسینی نوش
بو آخون نوکل خداغہ قیل ب
بولوب ایردی آنداغ قرانکغہ جهان

اوزونک قوتیغہ ایشانمہ بو کون
قیلیب طی بویولنی کوچارغہ بتیب
دعا ایلا دیم من اینیک جانہ غہ
بولور برکونی دیب کرک لیک سنکا
بوخالته بولک سنکا بولدی کرک
ساورغیل دیدی بو قونان نوغینی
قفس ایجرہ سالیب ایشیک کا آسینک
قفس نینک ایچیکا سالیب آسقالی
که اولتورمہ دیب جقتی اویدین صدا
نخی اوت کوروندی کوزیکا جهان
آق آوی آلدیدا موماغہ باغلادی
بو آخونغہ یوزلاندی درد فراق
شکسته یوزین قبلہ کاغہ قیل ب
نخی اسم ذاتینک رؤف الرحیم
نرم قیل ای ارحم الراحمین
همہ بنده دورمیز خداوندہ سن
بحقی نبی الامان الامان
که باغلیق توروب کتی کوز اویغوغہ
بولوب مست موغلار بولوبدور جنون
نخی اونک ایاغی اونک قوی بولدی بوش
بو بندی کران دین اوزین آجراتیب
فجیب نیز نیز یولغہ بولدی روان

گوچار خانی بر کون ابدی طرفه شاد
 دیدی ای خردمندی شاهي عجم
 عطا قیلدی حق مونجه دولت سنکا
 که عرضیم ایشیتسانک برای خدای
 نه بولدی ایکی آندا فرزند زن
 سنکا کلتوروب شاهدین نامه‌نی
 بو سوزدین شهغه خجالت یتیب
 بریب بر درودی دلائل آنکا
 که دارا خطیب‌غه بریب خامه‌نی
 که ناصر خطیب‌غه دیدی سیز نورونک
 که موندنا تورار مفتی موسی نخعی
 ایلا ساری دارا خطیب باش بولوب
 قرا برله صادقی رزاق تمام
 خوجام نیاز یوز بیک صابر صنی
 صاید خان باش بولوبان ینه
 که بارسون نخعی رحمة الله جوان
 بو جمله ایلا ساری بارسون دیدی
 بولارغه بریب زرین عمامه‌لار
 بولار خوبلاشیپ بولغه بولدی روان
 موزاطدین اوتوب قطع منزل اینت
 که موغ‌دین بولارغه بولوقتی برو
 عزیز یوز بکی لار بو موغنی توتوب
 قپوب ناصر آخون آنکا قیلدی داد
 خدا ایلامیش سیزنی کوب محترم
 بریب کوب سعاده وعزت سنکا
 توروب میز بوشهرینکدانیک آلتنه‌ای
 نخعی شاه‌دین کلتوروب میز سخن
 که نیز برمدینک سن جواب نامه‌نی
 خجالت اسبدین ملالت یتیب
 اوقوب ورد قیل دیب حمایل آنکا
 عنایت قیلب مولوی جامی‌نی
 مت قربان آخون بله اولتورونک
 ینه بارسا بارسون که عیسی نخعی
 خوجام نیاز آخون موبولداش بولوب
 بولوب اللبک الله تمام خاص عام
 ایلا ساری بارسون قیلب جرعتی
 که عثمان خلیفم دو فرزند بله
 اسماعیل عزیز یوز بکی پهلوان
 ناصر خطیب آخون فی قالسون دیدی
 نخعی بخشی اط زرنکار جامه‌لار
 که بول‌طی اینتیب هم بولوب شادمان
 کلب ابردی شانو دیکان کا یتیب
 بو قالمق کیلور نیز نیز روبرو
 کتوردی خوجام آلدیغه قورقوتوب

دیدیکم سورانک لار مونینک آطی کیم
 نه بردین کیلور بو نه برکا بارور
 دیدی سورسه آطیم بولاجی درور
 که بار موندنا بر مونجه قالمق اوی
 اوزوم نامراد بر اوتونجی ایدیم
 بو آرموغ لار سیزنی کورماک همان
 دیدی نیز بارغیل خوجام لار کیلور
 شونا آغزیدا میزبانلیق اینار
 همه بخشی ایشغه یباردی منی
 که دارا خطیب ایدی اوغری اوزی
 که بیزلارغه قیلدی بو تلپیس لبق
 باشیغه چاقیب اولتورونک لار مونی
 عزیز یوز بکی ایدی اولتورماکیل
 بوناچیم ابرور قبلماغای کذب سوز
 غلط سوزنی قبلماش بوقالمق اوزی
 دیدی آنداغ ایرسه جو برکا بارینک
 بوقالمق بله باردیلار تورت کشی
 ولی بار ایکان آندا بش اوجه اوی
 دیدی آز ایکاندوک بو یردا عدو
 یانبب خوجه لارغه خیر بردیلار
 خوجه آلدیغه باردی موغ پیش باز
 دیدی موغ لار ایکی اوج کون نورونک
 که اولادی کم آطی کم ذاتی کم
 بو موغ دوزمو دوریا که جاسوزمدور
 عزیز یوز بکی بزکا فاجی درور
 که هر یردا بورماک بو خلق نینک خوب
 که فرزندلاریم برله نونجی ایدیم
 منی آلدینکزلارغه قیلدی روان
 خیالی نمامینک فی مهمان کیلور
 دعا لار الیب سیز آندین کنار
 منکا ظلم قیلماقغه انصاف قنی
 باری حبله بالغان بو قیلغان سوزی
 اولوم‌دین قتلواقغه ابلیس لبق
 که اوتغه یاقیب کویدورونک لار مونی
 منینک نایم ابردی که کویدورماکیل
 بو قیلغان سوزینی بلینکلار که نوز
 کهان سیز ابرور اوشبو قیلغان سوزی
 نجسه موغ بار خبرینی آلینک
 شونا آغزیغه باردی یوقنور کشی
 که اوتلاب یورور نجسه آطیجه قوی
 نجوک جنک قبلالغای بولوب روبرو
 شونا آغزیغه نیز یتیب کلدیلار
 قپوب خوجه آلدیدا نذر نیاز
 اوشوقسه سحرردا روانه بولونک

دیدنی آخونوم بو کورونگان نمه
دیدنی بارجه آدم بو قالمای ابرور
جونک آخون دیدیلار نه قلمای کرک
اون ایکی کشی برله سعد الخطیب
باریب موغلار برله سوزلاشتی لار
که ششفر البیب موغلار آیلکیکا
سالیب موغ ممت شاه دلیرغه سنان
شهید قیلدی اون ایکی آدم بله
بولار سونکیجه نجه یسوز موغلار
قتولدی قاجب بو اون ایکی کشی
زییده یغوب سامساق آخون فی هم
بولار موغ ارا قیلدی تجاری لبق
نوتوب اهلی تجاری نورغون بلید
کوروب آخونوم لار قیلب تیز فرار
که بر کونده کوب راه لار طی ایتمیب
اولوغلارغه آخون بیان ایلادی
بولوب مفتی آخون بسی بیقرار
تمام اقربالار نوتوشتی عزا
شهیدلار تنی کتورماک اوجون
که نورغون جریک لار شهیدنی البیب
انا اوغلی نینک طابوتینی کوروب
کریبانینی فاره فاره قیلب

انینک خوفیدین دل قیلور واهمه
غرض مال تجاری آلمای ابرور
دیدیلار که آلدیغه بارماق کرک
یتیب باردی قلماققه آطین چاقیب
که ششفر اوروشماق فی کوزلاشتی لار
که مغرور قلبشیب اویون کولکی کا
سعد الله خطیب فی نوتوب شولزمان
بولار قاجتی افغان ماتم بله
که سوردی فلک کا یتیب نوغلار
شهید بولدی اول یردا اون اوج کشی
بولار نورت کشی ابردی کوردی سم
که موغلار قیلب انجنان خوارلیق
بونورت تنی اول یردا قیلدی شهید
آطین قاجی لاب آرقه سیغه قرار
که آخیر نجه کونده کلدی یتیب
نه ایش اونی آتی عیان ایلادی
که فرزند اوجون یغلادی زار زار
نوتوب بارجه ماتم کیشتی فرا
کشی بویرودی نیزیتورماک اوجون
نجه کونده کلدی شهرکا یتیب
انا کبک ینکلیغ بولوب چویرولوب
انا تبرمالاب یوزنی یاره قیلب

اناسی یاشینی قیلب یرکا ریز
انا وانا دیر ایدی وای بلام
وجود باغی نینک نو نهالی بلام
که افلاک دل آفتابی بلام
انا بدنی ایجره جانی بلام
بو نوع بولار تعزیت لار توزوب
که آخر بدن فی سالیب نعش غه
البیب یوردی بربر کوروستان سری
جسدنی که اوز منزلبده قیوب
نوتونک سافیا شاد اولوب برکا می
بو می دین آجیلسون نجیل کلی

القصة اولوغ لار قالمای یورت باش سیز قالغاندا یورت
خلقی جمع بولوب ملا شوکت آخون فی سلطان کونرکانی وکوچار شهریدین
صاید خان خوجه ودارا خطیب لار نینک کلکانی صاید خان خوجه غه یلانکاج
خوجام دیب آط قبولغانی

سوزیکم بیان قیلدی سوز ناقلی
ایلا خلقی ایردیکه بی سر قالیب
که یورت شوکت آخون قاشیغه کلب
جقاردی قلیبان اورنک اوزره شاه
بو آخون بولوب شاه چالیب شادیان
سوروب دوری شلیقدا نچند زمان
ایشنکیل روایت کوچار خانیدین

بو قسمی دیبیش ناقلان عاقلی
یورور مرغ دک بارجه بی فر قالیب
انی شه کونرماک سوزینی قیلب
عدالت ماب رعیت پناه
عدالت قیلب یورت فی ایلاب آمان
که نچند زمان امان اولدی جهان
که دارا خطیب نینک نه هولغانیدین

دیدنی ابرایسانک ای خوجه جیف بویان
 بناگاه خوجه آطفه بولدی سوار
 ایشیکنی آجیب چقنی آطین چاقیب
 احمدخان غضبناک جولان قیلب
 شهردین جقیب کتی تونکان ساری
 کوروب خوجهنی مسجدی دین جقیب
 الب کیردی نیز مدرسه عالی غه
 خوجامنی جریک کا تونوب برمدی
 که سلطان پاکور تونوب محترم
 که خوجه توروب موندانچند زمان
 باشینکنی آلورمیز که چقماق همان
 عزیز پهلوان فیلمته غه اوت یقار
 خلایق کوروب هر طرفکا قجیب
 خلایقنی هر یان کریران قیلب
 که تونکانی پاکور سلطان ساری
 که تونکانی لار بارجه اکرام قیلب
 که اخلاص ایتم خوجه نینک آل غه
 خوجه قاشیغه کیسه کلنورمدی
 بریب خوجه غه تون معاش درم
 بولوب غلبه فست بولدی لشکر امان

شیخ الاسلام محمد منصور آخون سعدالله خطیب قواش
 حاجی آخون قنارلیغ بکرم بش تن مؤمنین بله کوجارغه بارماق بولوب جیک
 دیکان برکا ینکانده قالماق لار بله درقناده بولوب اون اوج تن مؤمنین
 شهید بولوب موغلار غالب کلب شیخ الاسلام منصور آخون اون ایکی
 تن مؤمنین برله یانیب کلکانی

بو ینکلیغ دیدنی برکا سوز نافلی
 اوشول وقتدا سلطان ایردی حیات
 بار ایردی اوشل وقتیدا بر جوان
 زباندار خوشخوی عاقیل ایدی
 انا قویغان آط باشدا منصور دیب
 بلی جونک کشی ایردی اولادی جونک
 نکلّم شبستانن ینک عافلی
 تخی بولماغان ایردی اول شه مات
 اوزی شیخ الاسلام شیرین زبان
 که اخلاص مقامیدا کامیل ایدی
 خلایق قیوب دور جونک آخون لقب
 بوایرنی جونک آخون دیک ایردی اونک

قرینداشیننی کجیک آخون دیکای
 کونی چرلانیب شاه جونک آخوننی نیز
 نجمه الحی باردی قالب کلمدی
 دیدنی آخونوم ای شها من برای
 بوسوزدین بولوب شاد مسرور شاه
 قواش خطیب آخوننی جون یار انیب
 که همراه بولوب مهرالدین شانک بکی
 ابوالخیری موزین بله اول عظیم
 که جونجی مهر باقی برله جوروق
 مهیا بولوب بیست و پنج تن همه
 بولار قلعه دین بارجه قیلدی خروج
 بولار شور غوغاسی حد دین آشیب
 تمام یاندی لار اونکاریب بحریدین
 که الفصه دربادین اونماک همان
 یوروب کتی لار راه لار طی ایتم
 که کوه ارا اردبال لار آشیب
 که راحت باغ بوستان ارا
 بولوقسا نوشار ایردی لار بخشای
 که بربرکا ینتی آنارلار جیک
 قولاقه ینیب راهزن لار اونی
 پدید بولدی اول یردا ایماق لار
 نجمه یوز لعین توردی یولنی توساب
 که راست آتینی هیچ کشی بیلمای
 دیدنی نیز کوچار شهریکا بارسانکیز
 نه ایش بولغانینی کشی بلمدی
 که بارغان کشیدین خبر من آلاي
 مهیا ایتم جمله زاد راه
 که سعدالله آخوننی دلدار انیب
 ینه یوسف آخون که مشرب بکی
 ارا یوز بکی دین ممت شاندیم
 ینه اوزکانینک اسم یادیمدا یوق
 کجیب بارجه سی جبه جوشن همه
 اوزانماق اوجون چقنی خلف فوج فوج
 بحیللیق نیلب خبر باد ایلاشیب
 که ایمین بولوب راه زن قهریدین
 جومیس کانی ساریغه بولدی روان
 تلیده مدام یادی حی ایتم
 که ناشناسیب کاهی سولار کجیب
 که کوردی کلفت رکبستان ارا
 که بب شادوی هم ایجیب آندا چای
 نمور تبرانیب سالدی آندا یورک
 ندور راهزن اهریمن لار اونی
 نه ایماق خونخوار قالماق لار
 نورار ایردی آدم قانیغه سوساب

بو قسمیدا خلقغه کورونماس ایدی
 کونی فوجی محمود بولوب درغضب
 بو کون خضر خاننی نافینکلار دیدی
 دیدی خضر خاندین کتورسه خبر
 آنکا کبکورای نجھ قات جامه لار
 نخى میندورور من آنکا بخشى آط
 بوسوزلارنى آنکلاب که حاصل کلام
 نافیب شهنی آی دونک دیکان جایی دین
 اوزی نینک آطیغه سواره قلب
 آلیب کیردی احمد خوجام فاشیغه
 دیدیلار مونینک نیز ایشنی قلبینک
 شهرنینک ناشیغه جقارماتی همان
 بو آطنینک بوق ایردی یورار قونی
 فضا یتى آندا تغیلدی بو آط
 ایمین نوحته دیرلار بو ایکی فلید
 نخى نارتماغان غجه لب اوزره خط
 قالیب خضر خان نسلیدین بردلیر
 ینه دانیال بیکنی نافیب جافیب
 بناگاه بو لشکر شهرکا کلب
 که سلطان نینک هم اورداسینی بولاب
 جهانغه تولوب ماجرا غلغل
 که اشیاء مؤمیننی غارت قلب
 قبان بارغانین کیمسه بیلماس ایدی
 که برنجه لارغه بریبان ادب
 بیابان شهرنی باقینکلار دیدی
 ویا اولتوروب برکا کلتورسه سر
 نخى باشیغه زرین عمامه لار
 فقیر نامراد بولسه نافسون مراد
 آنی ایردادی بارجه آدم تمام
 فیاده قلب آجرائیب نای دین
 قلب ظلم لار دلی فاره قلب
 نخى رحم قیلماى کوزی باشیغه
 کسبیان قفسغه باشینی آلبینک
 فجب خضر خان یولغه بولدی روان
 که کوبروک کا آطنینک سافیلدی قونی
 فوتینی آلامای یقیلدی بو آط
 بو شهزادهنی آندا قیلدی شهید
 که اون ینه یاشقه یتیشمای عدد
 بیاق خوجه خان آنیدور شیرکیر
 جایی بوق بدننی قیو بدور اسیب
 که اولکان سپالار مالینی آلب
 تمام مال اموال لارینی تالاب
 شهرنینک ایجیکا سالیب زلزله
 عداوت اوروغینی دلغه تریب

کتیب عدل آنداغ بوزولدی نیت
 بو قسمیدا بولدی زمانه ایشی
 بولوب شمس الدین خلفه جون وهمناک
 بو آخون بو سلطانغه خاله ایدی
 دم آلامای فغان ایلادی روز شب
 که چرلاقی قوداق میرابنی کونی
 ارا اوستنک دلاورلارینی یغیب
 بو خلفه بولارغه قلب کیری زار
 که باش دا شهرنینک عزیزی ایدیم
 یورورمنمو مونداغ بولوب دردناک
 بودم توردی یوز بیگ دیدی من بارای
 قلب مصاحت بر کونی در سحر
 دیب الله اکبر تمام مؤمنان
 ایشنی بو محمود قولاقین سالیب
 که نیز آلدیراب اورنیدین ساجرادی
 خلائیق قولیغه بیاق لار تونوب
 کریب فوجیغه تیغ نیزه سالیب
 که نیزه اوجیغه قداب باشینی
 اونوز آلتنه کون فوجی بولدی سپا
 احمد خاننی تونماقغه خلق کلدی نیز
 شهردا آناسی اوی کا کریب
 نوروب ایردی کلدی بولشکر یتیب
 نه قیلغای قصاص نه آلفای دیت
 جفا ظلم بولدی فلک ورزشی
 که شه ماتمیدا بولوب دردناک
 آنینک عقلی هوشیغه واله ایدی
 که فوجی هلاکیغه ایلاب سبب
 ینه قچقرب یوز بکی توردی نی
 شهر پر دلینی نافیب بالباریب
 دیدی قیلدی فوجی منی طرفه خوار
 ارا اوستنک نینک صاحب تمیزی ایدیم
 بو کون ایرته فوجینی قیلساق هلاک
 ویا باش برای یا که باشین آلاى
 یانار ایردی محمود خوجه بیخبر
 بو محمود خوجه ساری بولدی روان
 قولاقیغه نوت نوت آواز کلب
 فجب فوجیدین خلق لاری آجرادى
 آق اوی نینک غاراپ جه اوقین سیندروب
 کسبب باشینی توردی یوز بیگ آلب
 بولاب آلدی مال کورفه فرایشینی
 که آخر بولوبدور بنوع نبا
 احمد خان خوجام نیز قیلدی کریز
 ایشیک تونکلوکینی تمام برکتیب
 نخى فوجی محمود باشینی آلب

منكليك شانك بكي نونوب اوردى نېغ
كه ملا عاشور نور ممت مينك بيكي
بولارنى نونوب بوغز يغه نېغ سوروب
موني كوردى مير ذات بيكم باخرد
ديدى بو فلک پر جفا بي بدل
وفاسيز فلک كا اوقوبدور غزل

مير ذات خان نوايي دين اوقوغان غزلى

جهان اهليغه كر يوز مينك قوباشجه مهر كوركوز سنك

وفا زنهار كم بر زره جاغليغ اعتماد اتمه
كريب جوب كوش لار بويك سونكى غه
ديدى اي بيكم ياد اتينك نعشنى
ديدى مير ذات بيك ايا بي حيا
بوسوز راست سوز دوركه نخشى ايماس
كه بر جاهلى بيك كا سالىدى تباقي
شهيد قبلدى بويكنى اول جاهلان
كه بيك لارنى قوغلاب يوروب عام لار
يورور ايردى بيك لار فياده قاجيب
كه سلطان اعلى دلاور جوان
بو شهنى قاووب باردى نچند كشى
يتالماي بو شهغه نمام ياندىلار
كيجه لب يوروب بولدى اويكا روان
بوياندين قاجيب ايردى بيكرات دلير

بوايكي دلير يوردى باشين ساجيب
كه اعلى دلاور قولين باغلابان
كوروب فوجى نيز شهنى اولتوردى
نجه خاص بو شهنى تيلب آلدى لار
بوياندين قاجيب نيز صنى شانك بكي
صنى بيك باريب نيز آنا باشيغه
آنا باشيدا انجنان يغلاى
آنا قبره سېنى مبارك بيلب
فغان ناله ايلاب توروب ايردىلار
كليب دور بو بيكنى قيلور غه نبا
ديدى شانك بكي صبرايلانك دمي
بولار نوردى بو بيك نماز ايلادى
دعاسيدا ديدور ايسا خالقا
عطا قبل فقير غه شهيد ليغ مقام
منى بنده كا سن آنا و آنا
دعايمنى قبل مستجاب يا كريم
رضينا ديدى ودعا ايلادى
برو نېغنى اوردى بو بيچاره غه
محب لار دلينى جو محزون انيب
كورونك خضر خان ايردى شهغه خلق
كه بر آطفه مندى قاجيب كنى نيز
بوشه زاده يوردى بولوب باغرى خون

يوروب بزلاردا قتلدى قاجيب
آلب فوجى ساريغه بولدى روان
ننى اوت ايچنده كويدور ديدى
خدا ايغنى برله آمان قالدى لار
آنكا بولدى بولداش ضريغ يوز بكي
آنا باشيغه ولىد قاشيغه
كتيب عقلى جون هوشينى بيلمى
قليب كيريه خطمه تبارك قليب
نجه روستايى يتيب كلى لار
تنيديسن باشينى قيلور غه جدا
نماز ايلان بعدد اولتور منى
نخى بي نياز غه نياز ايلادى
جو كمره لار غه اوزونك رهنا
كه روحومنى لايقى دار السلام
توكولكان قاتبيغه اوزونك بول كواه
ايرور اسم ذاتينك كريم الرحيم
دعاسينى تنكريم روا ايلادى
اوجوب باردى روحى عدن ساريغه
يانيب تارقادى آندا مدفون انيب
ايشتى آنانى شهيد قبلدى ديب
اوزى نوجوان ايردى هم باتميز
نجه كون يوروب خلق دين پاشورون

ایشنی مونی فوجی محمود بو دم
 بو لشکرنی فوجی یانینک لار دیدی
 بو آخون وفاتی یاییلدی تمام
 شهر خلقیغه یتى اوشبو خبر
 تمام یغلاشیب ناله فریاد انیب
 تمام یغلابان کم نونوشتی عزا
 ایشنیکه آفاتی وایکی اوغول
 که فخرالدین آخون اوروب سخت آه
 قیو ناسزا قتل قیلدی سنی
 دریغا دریغا دریغا دریغ
 نظام الدین آخون یقا جاک انیب
 دیر ایردیکه ای مهربانیم آتام
 باشیم اوزره ایردینک که ناجیم آتام
 که طابع لاری داود آخون همه
 سالیب اول بدن خاصنی نعش کا
 کوروستان ارا تیکوروب نعشنی
 لحد ایجره نافشوردی راضی بولوب
 بو آخوننینک ایکی بلاسی بله
 کوروستانغه بارورایدی نایسه وقت
 علاجین نیالماي قضا کاریغه
 که سلطانغه کینه نونوب مؤمنان
 که لشکرا بیجا ساووقلوق نوشیب

آنینک شاداغ بولدی اندوهغه ضم
 هر اویلوک اوی کا بارینکلار دیدی
 عزا توتی اولکون تمام خاص عام
 خلایق دا قالمای خرد دین اثر
 بولوب بیقرار تنکریغه داد انیب
 نخی جامه اوستیکا کیدی قرا
 کتیب هوشیدین بولدی قانیغ ملول
 دیدیکم کناهینک ندور ای آنا
 یتیم بی نوا بیکس اتی منی
 قیو سنکی دل اوردی باشینکغه تیغ
 بولوب بیقرار کاهی عقلی کتیب
 فدا دور سنکا تنده جانم آتام
 مهم اوترو کلسه رواجم آتام
 جکر بندوسی عابد آخون همه
 سواره قلیپن یغاج رخس غه
 قیوب یر اوزه اول یغاج رخسنی
 خلایق یانیشنی تبارک اوقوب
 همه خیلای قوم اقرباسی بله
 فغان نوح ایلار اوروب آه سخت
 کونکلنی قیوبدور رضا کاریغه
 که آخون فراقیدا قیلدی فغان
 کونکلار ایچیکا بوزو قلوب نوشیب

احمد خان وفوجی همی اوینادی
 که سلطان قیلشیب بونون مصلحت
 بولوب اهلی اسلامی ایکی بولک
 که سلطان اوز ایماتی برله قالیب
 احمد خان وفوجی سوزین بر قلیب
 که نانک آنقوجه ایش سرانجام انیب
 نوکاندی کیجه چقتی خورشید ناب
 که فوجی تمام لشکرینی آلیب
 که فوجی قولیغه المنی آلیب
 بو لشکر بله باره کاه جورولوب
 بو فوجی قلیب کونه کون جلوه لار
 که سلطان قوام برله حاضر ایدی
 یانیب فوجی سلطانغه آتی تفک
 که سلطان انیب فوجی ساری خدنک
 کورونک بربری برله قیلدی سفوش
 که فوجی کنوردی یغاج فوسینی
 مونی کوردی سلطان بولوب خوفناک
 که شه سونکیدین فوجی آطین جاقیب
 غضب برله فوجی سالیب ایردی تیغ
 مونی کوردی بیگ لار قیجی هر طرف
 دیدی فوجی بیگ بولسه اولتور آتی
 بو سوزنی ایشنی تمام خاص عام

بو آخون قصاصین کین قویمادی
 احمد خان بو فوجی بله مشورت
 نولاراقی فوجیغه بولدی بولک
 که فوجیغه یار اولدی بربر کلب
 قول آستیداکی لشکرینی یغیب
 همه کاری بارینی انجام انیب
 که شه قانی ساجماقغه ایلای شتاب
 جهاد ایلاکوم دیب بهانه قلیب
 المنی سوقوب طرفه جلوه قلیب
 اویون لار قلیب فوجی قهقه کولوب
 جریک کا بریب قند قلیب حبله لار
 بو فوجی اویونیغه ناظیر ایدی
 احمد خان خوجام هم انیب زنبورک
 که مؤمین مؤمین بله قیلدی جنک
 که اسلامی لار باشیدین کتی هوش
 قیوب فوسیغه اوق داروسینی
 قیجی شاه تونکان ساری و همناک
 شتاب برله شهنینک سونکیدین یتیم
 جدا بولدی تن دین باشی بی دریغ
 آناسی خلق دین آنادین خلق
 نونوب اوت قلاب اوندان کوبدور آتی
 سپا بولدی قوی بوری بولدی عوام

گوئی خوب قولارنى طيار ائيب كنه نورت جرخ عرابه اوزه دركئيب
كه بش فو باشيغه قداپ بش الم يغيب فوجى اورداغه لشكرنى هم
شهرنبنك ايجيكا آلاا سالبب يورك يارغودك شور غوغا سالبب
كه هر عرابه ايجره نورت آط قئيب خاطون بلالار قورقاشيبان قئيب
يتيب كلدى زيندان ايشكيغه نيز موني كوردى قىلدى عصص لار كر ريز
باسيب ايردى زيندان ايشبكنى چانك كه زيندانغه باقيب اوروب فوجى بانك
نيز آخونلوغومنى جقار غيل ديدى تمامينك مينيك برله بار غيل ديدى
جقيب كلدى آخون فرشته صفت سقال لارى كافور سيرشت صفت
كه نيز فوجى مود كوروشنى كلب ايكو بر برى برله درياب آلب
بو فوجى بو آخونغه عاشيق بولوب آلب كنى عشقيدا صادق بولوب
كورونك فوجى شهدين ابا قىلدى نهخوش ايشنى قىلدى ربا قىلدى
بولوب فوجى آخون جماليفه خوش لغاسى وقدى كماليفه خوش
نكيب آخونومغه نيكي باره گاه فراش لار سالبب راسلابان خوابگاه
موني كوردى سلطان كلب غبرى يوره كينى اورنب حسدنبنك اوتى
بو ايش كينه نونماقغه بردى مدد تقاضا قليبان قضايى احد
پرورغه شهيدليغ مقامينى رب بولوب آخونومغه بو ايش لار سبب
عمرنبنك آياغيدا بولسه شهيد خدانينك جنايددا بوليش سعيد
نه خوش دولت هم سعاده ابرور نه حرمت نه آبروى حلاوة ابرور
قضا قايداغ اولسه ايش آنداغ بولور ديما قىلماسا ايردى مونداغ بولور
حقيقتدا بيلسانك هوا دور بو سوز شريعتدا بلكه خطا دور بو سوز
هر ايش اونسا آجا ملامت كا نيل دعا قبل اوز اتقىل سعادتك نيل
ملول بولدى سلطان بو ايشنى بيليب كه ضبرى قرارى دلبدين كئيب

مع القصة سلطان جمشيد زمان ديدى جونك كوره كا بولونكلار روان
خطايلار بله من قىلور من جهاد بهانه جهاد دلده باشقه مراد
بو سوزلارنى آنكلاب تمام غازيلار تمامى غزات اوزره آطلاندى لار
كه سلطان آلب يانيفه عصمه نى احد باقى برله نجه خصمه نى
كه ايراشنوروب نجه ناداننى شاه كه قان نوگالى آطلانيب نوتى راه
بو شه بولداش جمله جاهل ايدى ولى خون ناحقغه كامل ايدى
كه بعضى لارى نينك ايدى كونكلى نوز نولاراقى ايرديكه عيار دوز
بو شه بر طرف فوجى هم بر طرف بو آخونلوغوم يورديلار بر طرف
كه سلطان قصد برله هر يان قرار كورار آخونوم يكه يالغوز نورار
كه سلطان اوروب بانك سولان قاجتى ديب كه آخونغه يوردى بريب آطفه دب
كورار آخونوم كبلادور عصمه نيز آئينك سونكيجه كبلادور خصمه نيز
ديدى آخونوم الامان الامان كه يالغوز بو بردا نوروبمن يمان
ديدى قاجى لاب آخونوم قاجتى نيز سونكيدى تمام خصمه لار قىلدى خيز
بو بيجاره آخون قيانغه قاجار قضا آخونومغه بولوبدور دوچار
كرونج ائيزيغه آلب يوردى آط كه عصمه يوكورنوب يتيب كلدى فاث
نك آتى نيز نكدى آخونغه اوق كه آطدين يقىلماقغه بولدى باوق
احد باقى فرقيغه سالى نيز بو آخونغه نيز قىلدى سوسلوق اثر
ديدى آخونوم رب يزدان پاك جهاندين بولار نسلنى ايللا پاك
كه آطمو دوريلدى يقىلدى زمين بو بردا شهيد بولدى بو مه جيبين
كه جاني جنان سارى بولدى روان مبارك ننى بولدى آغوشنه قان
كه كافور صفت آفسقال بولدى خون موني آنكلاغان مؤمين اولدى جنون
كه اسلامى لار جون قىلاب سختى چنك خطاي لشكرينى قىلاب ايردى نك

دلیبرلار سولان نینک صفی بوزوب
 سولان لشکرینی هلاک ایلادی
 شهید بولدی بو جنگده اوج آدمی
 طبل باز کشت ناغراسین چالیدی لار
 که سلطان ایشتیپ که مسرور بولوب
 نجه کون زمانه بولوبان امان
 احمد خاننی اوزیکا همراه قیلپ
 کوره شهر یغه باردی لشکر یقین
 کوره لشکریکا نوشپ فوزغالان
 که اولکون قیلپ بربری برله جنگ
 که ایکی طرفدین نمن فوانیب
 که اسلامی کاه سوروب کفرینی
 نونون برله توغ توقی عالم یوزین
 که آخر خطای لشکری بارجه نیز
 قیلپ جنگ شهرنینک مبارزلاری
 قوباردی خطای نینک تنی دین منار
 خطای لشکری نصف بولدی هلاک
 بولوب جنگی مغلوبه کون بولدی کج
 طبل شادیانه چالپب غازیلار
 بو نصرتکا جونک لار بولوب شادمان
 ایشیتسانک بو جنگده ایا بو العبید
 سولانغه بهادرلغین کورکوزوب
 تمام کفرینی دردناک ایلادی
 بولوب زخمدار بو بلال ناظمی
 کورونک قلعه سویدونک امان قالیدی لار
 تمام فوجی کاریغه مغرور اولوب
 ینه فوجی بولدی کوره کا روان
 که نورغون جریک نوغ الم لار آلیب
 نوشپ زلزله کفر یغه خوفدین
 که مانجو خطای موغ شبرهم سولان
 که یانمای قلیشب که ناموس ننگ
 که تیغ لار سالور بر بریکا بیتیپ
 کهی بو آتی وکهی اول مونی
 خطایلار آجالمای نماندا کوزین
 که اوز قلعه سی ساری قیلدی کریز
 که صحرا ی دین جنگده حاضرلاری
 بولوب اولکونی کفریلار طرفه زار
 که فرزنده زن لار بولوب دردناک
 خطایلارغه پتی عجایب حرج
 تمام باره کاه ساریغه یانیدی لار
 آنانیدی بو فوجی جهان پهلوان
 که انصاری آخون بولوبدور شهید

فوجی محمودخان قاضی ناصرالدین آخونوم نینک وصفی
 اوصافی لارینی ایشیتیب غایبانه عاشیق بولوب بنددین خلاص قیلغانیدا
 اراده ازلی تقاضاسی برله قاضی ناصرالدین آخونوم شربتی شهادتی
 نوش قیلغانی دا بارجه اسلام اهلی ماتم وار بولغانی

سخن ناقلی سوز سری قیلدی عزم
 جو سوز واده سیغه سوروب رخشی
 قیلپ انجه جولان سمندی قلم
 جو ناقل سوزینی قیلپ آشکار
 کونی فوجی محمود اویدیه ایدی
 برو ایدی ای خوجه نیکخو
 که باش دین آباغی سلاسلدا بند
 بو جنگ کا سبب بولغان اول ابتدا
 چرایغه باقسانک ایرور تازه کل
 نگم زمانیدا سوزلوك ایرور
 سغالی آنینک مثالی کافور ایرور
 دیدی فوجی آنینک کناهی ندور
 بو کس واقعاتنی بیان ایلادی
 ایشیتیب کوزیدین اقبزدوردی پاش
 خبالیدا دیر آتی فیلسام خلاص
 بو آخونلوغوم قولغه کلامک همان
 آنینک قصدی بولدی خلاص انکالی
 بو محمود زمانه ایشین جاغلادی
 صحایف شبنانیدا قیلدی بزم
 قلم کامی برله چکیب نقشنی
 نقولات سطحی کا قویدی قدم
 سخن کنجی قیلدی ایلکا نثار
 دلی سر بلندلیک غمیده ایدی
 که زینداندان یانیش اوزوندین برو
 آباغیدا ایشکال بویوندا کمند
 شهر قاضی سی ایردی هم علما
 همه کل چرای لار ایرور آنکا قل
 یوزی کل صفت آهو کوزلوك ایرور
 یورکلیک زباندان بهادر ایرور
 آتی بنددا نوتماق معانی ندور
 نه ایش لار اوتوبدور عیان ایلادی
 تخیل تزیغه همان قویدی پاش
 عقیدات زبائین سورار برکا ناس
 منی پادشاه قیلسا یوقتور کمان
 بو تدبیر بله ضبط ناس انکالی
 بو آخون خلاصیغه بل باغلادی

یوغان بش تركی یغنی بولار
ترك لار ایجی یونوب نو انیب
خلایقی ایشلانی اول نجه آی
یغاج جی یوسف برله قاسم کلی
آیاغی عظیم خوجه لار باش ایدی
که ظاهر قرا وایا بکری لار
ینه عرشین نوجوان برله ذات
که سویتانی زاهد و اوسته غنی
حشور برله ساسیق که اوسته عظیم
یاشیل تون پریراد ممت باقی لار
بولار آهین دین یاساب جمبرک
قلب فوجی کوب حبله لاری دروست
بو ایکو کلامی خدای نوتوب
بو فوجی قبانغه حزامین سورور
فوجی محمود احمد خان خوجام سید عمر خان
خوجام لار سویدونکغه باریب جنک قلب آندین کوره کا باریب جنک
قیلغانی و مسلمان لار نونکانی لار فوجی بیادور ایکان دیب اخلاص
قلب فوجیغه مطیع بولغانی

کونی ایردی سلطان مجلس قلیب
دید ای امیران سرداریان
توروب قالدی لشکر بویردا اوزون
بولار زیره کیب دور که قیلمای جهاد
تمامی سپالاری آندا یغیب
سوزوم بارکه سیزلارکا ایلای بیان
یغیلغان جریرک لار عبد دین فزون
جهادی بولشکر قیلور کوندا یاد

بولار هر طرفلاردا ایلاب جهاد
همان فوجی محمود ایشتی بو سوز
قبوب اورنیدین شهغه قیلدی دعا
که بولسه منکا اوشبو خدمت بهم
مونکا باقتی سلطان دیدی نیز بارینک
آلب فوجی محمود نمن ججه جریرک
که عبد الصمدلاری سردار ایتیب
بهادر عاشور متکا بردی الم
آنکاروزی یوز بیک بولوب جنکدا یار
حسن بیک بولوب باش بازار خلقیغه
حزامین سوروب فوجی محمود ینه
که سویدونک خطابی شهرکا نجیب
خطایلار باشی اوشبو غمدین قتیب
بو یاندین مسلمان او یاندین خطای
که اسلامی شیر کفری بولدی رمه
شیه اوزه سیدین انیب زنبورک
خطایدین هلاک بولدی نجند اولوغ
بونوغنی کوروب بولدی لشکر روان
سولان اوق انیب برق قیلدی جنک
مونی کوردی اسلامی قیلدی فرار
بولشکر بو تل اوستیدا بولدی جمع
آطینی چافیشیب تمام موهمنان
ناپار ایردی فقیر کشی لار مراد
که شه رخصتیغه نیکب ایکی کوز
دید رخصتی عالی بولسه منکا
که سویدونک جهادیغه قویغوم قدم
کرک نجه مینک لشکر اولسه آلبینک
احمد خان عمرخان فی ایلاب شریک
صنیلدی دلیری آنکا یار ایتیب
که همراه انیب عبد ناصر فی هم
نبی آخون قوشولدی ینه بخت یار
اسرائیل بهادر مزار خلقیغه
که سویدونکغه بتی سالیب غلغله
تمام قلعه دروازه سین برکتیب
سقیل باشیدین زنبورک لار انیب
خطای باش بولدی چونان سنکی سایی
ینه سید عمرخان قویاردی شیه
سقرغه روان بولدی یوز نجه سک
کوره شهریدین هم پدید بولدی توغ
نمان ایچیدین جقتی بش مینک سولان
که اسلام جریری بولوب ایردی تنک
تلی شرف فی قیلدی لار اختیار
شهر لشکری قاجقالی نوق شرم
سولان لار صفی اوزره بولدی روان

ایشنسا شهیدلار آناسی مونی جکر بندلاری نینگ آناسی مونی
فقیر ناظمیغه دعا ایلاکای دعاسینی تنکریم روا ایلاکای
مراد نظم قیلماقدا امید بو دور که بوقسه منکا ظلم نارتماق ندور
فوجی محمود نینگ کلکانی وحیلهلار قیلیب خلایق نی
فریفته قیلغانی ومومنینلار وتونکانی لار آنینگ حبله سیغه فریفته بولوب
اخلاص قیلپ مرید بولغانی بارجه خلق فوجی نینگ آرقه سیغه کریب
مکری دامیغه آلبیغانی

سخن ناقلی نفلا سین قیلدی جزم بو ناظم بوروب نصری قیلدی نظم
ساجیلغان سخن لاری من نیزغوجی تلیمدور بهانه قلم سیزغوجی
توروب ایردی برکون اورنگ اوزره شاه برو کبردی آلدیغه قیلدی دعا
دعادین کین وصف لار ساز اتیب عجایب خبرلاری آغاز اتیب
باقیب پادشاهغه بو مسعود دیکان کیلورمیش دیدی فوجی محمود دیکان
دیدى شه بو محمود نه ایشقه کیلور اوزی ترک مودور یا که علم بیلور
که اصل سید مو ویا پادشاه چرای ساریغ آق مو دور یا قرا
دیدى اول کیلور دیب خبر آنکلادیم بوزین کورکالی آلدیغه بارمدیم
ولی آنکلادیم غوث زاده دیبان فقیر بی کس بی مراده دیبان
دیدى شه بو سوزکا عقیده قیلپ عقیده قیلپ بلکه مهمان بیلپ
آنینگ آلدیغه خلق نی چقسون دیدى شهر ساریغه نکلیفی اتسون دیدى
بوسوز برله خلق لار جقیب فیش باز سید زاده دور دیب قیلپ نیاز
که نکلیفی اتیب قلعه ساری آنی نوشوردی بر اویکا نوزوب رسم نی
که راحت بله اوشبو نون دا قنوب سحر برله تدبیر ایلاب قپوب
اوراب بر یاشیل لونکی نی باشیغه روانه بولوب کبردی شه قاشیغه

سلام بردی شهغه قیلپ قندی نون سلام بردی شهغه قیلپ قندی نون
بو محمود که شهغه دعا ایلاکای دعا ایلاکای
قیلپ فوجی حبله نکلم نوزوب نکلم دا قاش قباقرین سوزوب
دیدى شه نه آدم نجوک جان سیز فقیر یا غنی یا که سلطانمو سیز
دیدى فوجی نیز غوث زاده منم فقیر بیکس بی مراده منم
ولی شیرلاردک ابرور قونم جهانغه پر اولغان منینگ شوکتیم
نه قیلغوم جهاندا یغیب کچنی من بیلور من نخى علم نارنجی من
نه غمدور منکا قیلسه دوشمن هجوم که یخشى بیلور من که علم نجوم
همان علم نارنج بله طور اتیب قویار من تمام کفرینی کور اتیب
نخی جونک ترکدین تن فو یاساب نمرور قبرغو برلان ایجی نی آلیب
نمور قبرغو برلان ایجی نی آلیب آنکا دارو برله یوغان اوق سالیب
یاساب بشجه فونی آنار من آنی بو بش فو بله یوق ایتای کفرنی
نافیب قرا سچقان قرا کره نی قرا قارغه برلان قرا کبرفه نی
بولارنی سیوب مغزی سرنی آلیب آنکا یته سکرجه دارو قتیب
که ینجیب وتاسقاب میده قیلپ عزایم اوقوبان دمیده قیلپ
آنی ایلاسم قلعه کفریغه دود که بیهوش بولور کفری نینگ باری زود
نه ایش لاری قیلسه بیلالماس خطای که تیغ سالسه مومین کورالماس خطای
قیلپ بو صفت سوز یانیب خانیغه الیندوردی لشکرنی اوز دامیغه
یغیلدی خلایق مونکا فوج فوج که دریا صفت لیک بولوب موج موج
تمام خلق بو سلطان یانیدین کتیب باریب فوجی محمودغه خدمت اتیب
جقیب خلق میر باقی بای یاغیغه اوروب فالتونی شاخ یغراغیغه

ایجازت بله کبردی بو الجی لار
آلیب تحفه هم نامه نی شاد اولوب
نوروز مهربانلیغ رسومینی شاه
مهیا انیب کونه کونه طعام
مغنی لاری نغمه لار ساز انیب
جقیب نغمه دین طرفه طرفه صدا
که سازنده لار نغمه سین ساز انیب
قیلب نجه کون لار بو قسمی اویون
کمر بند زر برله عمامه زر
اوشولدم کربب ملا قربان خطیب
که صادق اکام ملا خوجام نیاز
خوجام نیاز یوز بیک برله قرا
بری برسی برلان کوروشتی تمام
دیدید راشیدین خان تورونک نجه کون
که رخصت برورمن چولامنی نافیب
صاید خاننی برکوم سنکا باش انیب
نوروز فالدی شهری کوچاردا بولار

اول قیش اونی بعد از نوروز عالم افروز لشکری
اسلام بیاندای دین کجوب یاغ چای نینک اول طرفی داکی قزیل دونکفه
باره گاه تکیب جهاد قبلغانی

بو قسمی دیدیلار سخن ناقلی ندور کم سخن ناقلی عاقلی
زمستان کتیب بولدی فصلی بهار سچک آچیل بولدی بر لاله زار

بهاری چمن فصلی نوروز ایدی
قیلب مصلحت جون سپالار همه
قزیل دونک دیکان یرکا باردی ینیب
اوشول باره گاه حوره سیننی سربب
که سلطان اوجون باره گاه راست انیب
طبل شادیان خانه لار راسلابان
دوکان لار سالیب سودا قیلماق اوجون
که برپا انیب شوکت آخونغه اوی
عمرخان خوجامغه تکیب باشقا اوی
تمام باره گاه لاری برپا اینیب
نل اوزره تکیب باره گاه لار تمام
که تونکانی لار هم جدیرلار تکیب
جهانی تونوب اسب نازی اونی
معظم خان جقیب زر نکار تختبغه
فراکنده ایلاب تولا نامه لار
که مغرب ساری قلعه تورکونفجه
که مشرق ساری بیلی بیسی تمام
جنوب مدی کوکوسون زیندان خطای
بو قسمی شهرلاری قیلدی مطیع
که شکری خداغه هزار و هزار
سرور جامیدین می تونونک ساقبا
ایجیب می نی آنداغ صدا ایلابان

بولوب سبز هزار عالم افروز ایدی
قیلب کوچ جهانغه سالیب غلغله
آلا باره گاه آندا برپا اینیب
سز یق نینک ایچی برله خندک قزیب
سپاه لار اوجون خوابگاه فاس انیب
نورلار سالیب یاققالی آندا نان
که باج خانه دا باجنی آلماتی اوجون
سالیب مغنی روزی آخونغه اوی
نوکر قاشقالارغه سالیب قاشقو اوی
که هر بر سپا اوزکا خرگاه اینیب
کجوب کلدی آندا تمام خاص عام
نوشیب باره گاهه تمام کلیب
یتیب توقوز افلاکغه غازی اونی
ساجیب عدل عطرین جهان رختبغه
که ایماق ایماقغه هنگامه لار
مطیع بولدی اسلامغه کفری نجه
مطیع بولدی اسلامغه حاصیل کلام
شمال ساری جافار قراقدین قزای
ایلا ملکی نار ایردی بولدی وسیع
عدو قانیدا قیلدی بزنی خوار
فقیر بی نوادین قلینک ابتدا
بولوب عندلب دک نوا ایلابان

قالیب بارجه انبار کفاریان
که زرکورمکان لار بولوب قالدی بای
تپا آلمان بادیان چایی
زر خوله فرق انمکان مغزی خام
که فرق انمکان آق بله مله فی
کریم پادشاهمه شکری تمام
ظریف یوز بکی فی قورولدا قیوب
علی برله یوسفی برکا قیوب
بولار یول نوسوب قوبادی کتکالی
که قورقوب بولاردین کشی اوتما دی
هر آدم شهید بولوبان جان برور
که اونکاردی قیشی فراغت بله
کتور مغجه جام مسروریدین
مبی کم منی ابلاسون طرفه شاد
القصة برکونی سلطان معظم خان نینک واوزکا اولوغ لار نینک
خاطر یغه اوروجی غه کوچارغه ایبارکان نامه لار خاطر یغه یتیب هیچ خبر
بولماغان یغه بیاندای فتح بولوب آله کون بولغاندا حاجی ناصیر آخون فی
دارا آخون فی نونکاندین موسی مفتی آخون فی اوغلی عیسی آخون
بله یکریم بش آدم بله کوچارغه راشیدین خوجه نینک یانیغه آط سرپالار
بله نامه ایبارکانی رحمة الله بای لار برله بارغانی

که سلطان کونی تختیدا ایردی شاد سپالار تمام قیلدی سلطانغه داد
دیدیلار ایا شاه عالی مقام ایشیت سنک قیلورمیز سنکا برکلام

که سلطان دیدیلار بیان ایلانکیز
دیدیلار ایبارکان ایدوک نامه لار
اونوب نغسان اوج کون که کلماس خبر
نه بولدی ایکیین هیچ خبر کلمدی
فتیب نامه باز راشیدین خانغه تیز
که ناصیر خطیب حاجی فی چرلاتیب
که نونکاندین مفتی موسی فی هم
که بای رحمت الله فی جون باش قیلب
نجه راست لاساق اسبها تیز رو
توقوب اسب لار اوزره آلتون ایگر
بولارنی ایبارسک بسی خوش بولور
که سلطان بو سوزلارنی قیلدی قبول
که نامه یازورغه کتوردی دیبر
دیبر نامه خطلارنی برپا ایتیب
که شه ناصیر آخون فی تیز کلتوروب
همه الجی بیگ لارنی مهمان ایتیب
که دریایی خونخواریدین اونکوریب
بولوب ناصیر آخونکه یولغه روان
که اون کونده یتی موز آط ناغیغه
که باز بوردی نه روز ایتیب قطع راه
که آلدیغه چقتی تمام خاص لار
تجمل اوجون خان جریکین یغیب
که هر نوع سوز دور عیان ایلانکیز
اوروجی کوچار اوزره هنگامه لار
که لشکر تیلب بارغان ایردی بولار
کشی یا خبردین اثر کلمدی
سلام پیام ایلاسنک بارجه مین
که دارا خطیب لارنی برکا قتیب
که مفتی بله اوغلی عیسی فی هم
یکرم کشی آنکا بولداش قیلب
که زرینه نون راسلا ساق نوع بنوع
که طیار ایتیب نجه عمامه زر
که بزلارکا آله لشکر برور
دیدنی تیز بواش فی قلینک بیملول
فتیب خط دیبری عطارد نظیر
تمام تحفه لارنی مهیا ایتیب
که فوشیده سوزلارنی هم بیلدوروب
طعامهایی الوان الوان قیلب
که آرام دا بولدی اولوغ لار کلب
قیلب طی مراحل بیله آردبان
موز آطدین اونوب آقسونینک باغیغه
کوچارغه یتیب نوشتی لار بیایا
که الجی تماشا سیغه ناس لار
که اولنوردی خان تخت زرغه جقیب

آبلاش یوز بیدین قاضی بیک نوجوان
که آق نامیدین کیردی کوب غازی لار
ینه ملا ادریس منکلیک دلیر
که سلطاش یوز بیک شره بوغاجی
کریب بارنوقایدین خدا بردی بیک
ممت باقی بیک لار که چادو سقال
صادیر دورغا قادیر ابوالغازی لار
صفورکی که یوز باشی صوفی نیاز
که ملا جوروق بلکه اوغلی بله
نوره بختی یارلار بله یوز بکی
که توقوز نرادین علی نوره لار
عبدالله نوره بیک یونس قاضی لار
سلیم جون مقرم که قاری امام
که اسلامی لار شهر آرا فوج فوج
برنجی کلوغه یغیلدی خطای
مسلمان کفار قیلدی سفوش
بولوب آط کجیب قان نواقی قزیل
نوروس لار قزیل هم قوموش لار قزیل
چاراقا جوروقا قلیخ لار اونی
چاراقا جوروقا ناراقا نروق
جافیشیب اوروشوب قیلب های هوی
دلیرلار اوزون نیزه قولغه آلیب
حید باقی حاجی جهان پهلوان
که ملا حید باقی حمر قاضی لار
جهاد ایلادی جون بولوب نره شیر
امامی بله کیردی اللیک بشی
که یعقوب میرآب لار بولوب مثلی کرک
علیش بای عاشور جاروب حال
ممت باقی نوره صمد غازی لار
جعفر یوز بکی آرقه دین کیردی باز
که توقسون نوره ایلا بان غلغله
یونس باقی حشور باقی قاضی بکی
نیاز حاجی بیک لار جهاد قیلدی لار
عبدالباقی قاضی اورور غازی بیک لار
طاهر قاضی بیک ملا نوردی تمام
که قلعه ارا جون بولوب موج موج
که دارین دیدی امدی فایدا بارای
توکولکان قزیل قان اوروب بردا جوش
که نام لار قزیل هم سوواقی قزیل
که خنجرنی سالغاندا موشلار قزیل
ناراقا توروقا سالیب غولیدینی
قول فوت سنوق باشی قاشی یاروق
یاریم اولکان آدم جکیب وای ووی
که بعضه سی قارنیغه تیغ سالیب

که پهلوانی اعداغه آتیب تفک
که اول قاجیب کهی بول قاجیب
هزاران هزاران اولوب کافران
مسلمانغه توشتی برنجی کلو
که ایکنجی کونده آتی آلدی نیز
مونی کوردی دارین اوزی قیلدی شوط
نوتون لارغه تولدی بیاندای ایچی
قچان بولوب ایردی بودارین هلاک
امیدین اوزوب جانیدین کافران
اوجونجی کلودا قیلب سخت جنگ
شجاعت قیلب غازی تونکانی لار
دم آلمای چاقیب کفرینی خاص عام
کورونک یاقوب اخون بله دوزیلار
عبدصوفی مینک بکی که خوش نیکنام
بو جنگده ایشیتسانک ایا بو العبید
کییب نوردی باقی که حافظه قرا
ممت شیخ ابله شابدین زار اولوب
تمام مؤمنان کیدی آندا قرا
که آخیر بومانم جونان بولدی فست
حریری خطابی مطاع سیم زر
تمام قالدی اسلامغه آلات جنگ
کهی توف ایچیکا اینیب رنبورک
کهی بر بری نینک فانیی ساجیب
آر اوستنک اریغ صفت آفتی قان
کلوچی دوّم غه یغیلدی (۱) عدو
اوجونجی کلوغه خطای قیلدی ریز
عمارانیغه اوزیکا قوییدی اوت
جهان بولدی کویا قرانکغو کچی
که طابع لاری بولدی کوب دردناک
تفک تیری بارانی قیلدی روان
که بولدی اولوک لار سفیل برله تنک
که بیره بیاندک بولوب نکدی لار
که اوج کچه کوندوزدا قیلدی تمام
شهید بولدی نچند دلسوزلار
شهید بولدی لار اوق نکیب بردی جان
عبدالمطیف خلیفم بولوب دور شهید
ینه ملا عالم اوروب سخنی آه
ینه لعله جبهه که اوار اولوب
مریدلار قیلب عندلب وار نوا
عظیم شادلیغ بارجه غه بردی دست
ینه تبوه آط قوی فحیر کاو خر
نمن فوو خنجر که تیری خدنک

کروه Въ-другомъ экземплярь: (۱)

که ایوب بله ملا دولیا امام
که عولجه دلاورلاری بر طرف
مت قربان ابن مه یار نوره
عید صوفی ذاید توردی بله
خدا یار یوزیدین امام قاضی بیک
تولند قاضی احمد علی فیلتن
صابر آخون توردی آخون تمام
که طور فان یوزی قاضی مشهور امام
مت توخته ساقی ایک یوز بکی
که قنجم غه بر فیلتن باش ایدی
که قنجم ایچیده بو ایر ایردی بای
عظیم نوجوان آنکا فرزند ایدی
محمد صوفی پهلوانی دلیر
بولار قیلدی جنک بارجه غه باش بولوب
که مذکور دایرلار قیلب سخت جنک
کفک یوزیدین روزیمت یوز بکی
شجاعت قیلب ملا صادق امام
قونان نامیدین چون عاشور مینک باش
طالع صوفی اللیک بشی خاص عام
بو سورغا نیاز دور جرایلیق بکیت
عزیز مینک بکی دور جلیل نینک یوزی
که عبلا عزیز یوز بکی فاشقا بیک

بولار سونکیدین نکدیلا خاص عام
نیاز مت آخون بریب آطفه دب
که اعظم صوفی ایک اوغلی بله
سالیب کفریلار ایچره کوب زلزله
انی ملا زینل بقی غازی بیک
که باقی شریف ایک سروره ثمن
بولار سونکیدین کردیلار خاص عام
بایشلیک کیشلیک که شیرین کلام
بولار سونکیدین کیردیلار جمله کی
بو ایر آتینی سورسه باقاش ایدی
عدسیر ایدی قوی کلا آط نای
نه فرزند کی بلکه دلیند ایدی
صادیر قاضی بیکلار ایدی شیر کیر
امام باشلاغین یورنی بولداش بولوب
عدو قانیدا قلعه غه بردی رنک
خوجام بردی قاضی بولوب اوز بکی
جهاد ایلادی بر برین خاص عام
امام آخون اولدی بو یورت نینک باش
مونینک اوغلی دور کم جرایلیق امام
قونان نام دیاریدا سایللیق بکیت
الله یار ملا ایدی یوز بکی
تمام فاشقالار غه ایدی باشقه بیک

قرباچه بولاق ملا توخته یوزی
خوجام نیاز یوز بک ایدی ایلکا باش
ینه اوشکو نومشوق خدا بردیلار
صادق یوزی ایچنده موسی دلیر
چلو قای بلسو کای سیه نه ایی لار
نیاز مت میر آب برله بطلالار
که خالی نوره علی جقان نوره
نوره عبد قهار آرا یوز بکی
که نوردی مت حاجی دور اوز بکی
محمد رحیم نوره بیک غازی دور
بوربا بوغاسوندین ایدی ایک سی
ناش اوستنک ابابکر بیک شیر مرد
بولار کیردیلار جنک کا خنجر آلیب
ارا اوستنک ارا قاضی عسکر سپا
نخی قمریدین خلفه هم یار اولوب
که ملا احد نوره بیک نوجوان
بولار هم نخی نعره هالار جکب
نظامی میراب بیک مو غیرت لانیب
کریب نوردی یوز بیک بولوب در غضب
بلال یوز بکی هم امام لار بله
سفورکی قاضی عبد وهاب قاضی
ینه ملا قونلوق غنی نیک نام

که باقی میراب بولغان ایردی اوزی
خدا بردی یوز بک طاهر تیوه باش
که یورنی بله کوب جهاد قیلدی لار
امامی بله عبد قار شیر کیر
قواش مینک بکی باش بولوب کیردیلار
که نیلخا اولاسنای قتل لار
ینه برکا جنک قیلدی قمبر نوره
امام باقی صادق که قاضی ایدی
صدیق نور دیلار نامدار یوز بکی
مت توخته بیک یورنیغه قاضی دور
بولار سونکیدین قیلدی جنک جمله سی
منکلیک یوز بکی عیسی حاجی خرد
که طابع لاری تیغ ششیر آلیب
شمس الدین خلیفه آلیب نیزها
قواش حاجی آخون مو دلدار اولوب
کریب مهریدین بیک بله تیکمان
عظیم بیک نخی کیردی آط اوینانیب
کجیک محتسب نوجوان آط سالیب
بریب چون خطایلا رغه چندان ادب
قیلب کوب جهاد خاص عام لار بله
جهاد لار قیلب قانغه جوکتی نزی
که برکا کریب عبد قهار امام

مخمس بلالی

جدا قیلدی فلک سندی قیاندورسن قرینداشیم
 سنینکدین آیریلیب بولدی زهرزقوم ایجار آشیم
 فراغت کتی غم یتى ستم لار بولدی بولداشیم
 قرینداش مهربان کتی منی ناشلاب ککولداشیم
 بو وجهیدین توکولدی قانغه آعوشنه بولوب یاشیم
 یورک فاره بغیر باره بولوبمن طرفه بیچاره
 یورک کویکای قرینداش یادیده هر باره هر باره
 کوجه لاردا یوروب یغلاب بولوب اواره اواره
 بوغمدین بولدی ایدوست لار یورک مینک پاره مینک پاره
 نه قیلغانیم بیلماسمن بو غمدا آیلانیب یاشیم
 نخیل رخسار هر باره کم سن ساریغه تارنار
 بو وجهیدین فرافینک آنشی نینک سوزهش آرتار
 کلسه اتم خزان بولدی بولوبمن عنداب دک زار
 نجوک طاقت قیلورمن فرقتینک اورنرمنی هر بار
 الم دین اورنه نیب زردابغه اورولدی ایچی ناشیم
 باشیمغه یوز نمن غم سالدی کورکیل نیلکون کردون
 قرینداش دین جدا قیلدی قیلاب باغیریمنی خون کردون
 باشیمدا دوری کچ ایلاب مدام بو بیستون کردون
 یوقانیب مغز سرنی عاقبت قیلدی جنون کردون
 بولوبمن یوز یشار پردک نورت توقوز ایدی یاشیم

قرینداشیم غمی قیلدی الف دک قامتیمنی دال
 عقیل ساجیلدی غم باسنى بلوبمن بر یولی بد حال
 سرور کتی قنات سندی یولوندى مرغ ینگلیغ بال
 قرینداش یادیدا خونابه لار یوق بلالی زال
 اوزی کتی منی ناشلاب جلال الدین فرا قاشیم
 که یغلاب یوروب اوشبو ایباتنی دیب
 رمضان شریف نینک که اون ایکی سی
 که مذکور نوشو کدین کریب مؤمنان
 سپا و حوچام لار سفیلغه جقیب
 کریب بر طرفدین شهر لشکری
 قولیغه آلیشیب سنان دراز
 که بعضی آلیب ایلکیغه تیغ نیز
 که بازغان آلیب جمله آهنکران
 که بعضی لاری بولغه لاری آلیب
 که زرکرک باش ایدری اوسته عزیز
 که نورت قاسم نورت محمد ایمین
 شجاعت قیلپ بشری بیگ نوجوان
 صتیلدی دلاور که ملا احد
 علیش برله عاشور مت پهلوان
 کریب قلعه غه اوشبولار جمله سی
 بنه کردی لار آق نوفالیق همه
 عزیز پهلوان برله ملا عاشور
 بو ماتم مو بولدی تخی بر طرف
 که غیرت لانیب مؤمنان جمله سی
 خطای فی نوتوب اولتوروب نوکتنی قان
 شهر ایچیکا تیری باران اتیب
 بولوب شیر غران صفت هر بری
 ندورکم سنان مرک دوشمن کداز
 خطای قانینی ایلادی برکا ریز
 باش اوسته صابر نوسون نوجوان
 یورور ایدری کفار باشینی یاریب
 مت صنی لار قیلدی اعداغه خیز
 بولار بارجه سی خلق غه ایدری مبین
 خردمند یکیت پهلوانی جهان
 ینه عبد ناصیر که عبد الصمد
 تولندی بیله آرضو بیگ نوجوان
 که دوشمن فی قیلدی که خار و خسی
 سالیب کفر یلار ایجره کوب لرله
 که اسلام قواش ایل یکی شیر زور

مع القصة عيار صادر دماغ
ينه باشغه برجونك لغم راس انيب
آنكاوت ياقيب دارودين چقنى بانك
ياغب خيشت كسك لار خطاي باشغه
خطايلار براق دين آثار ناش كسك
شوره غه كبلالاي خطايلار يغبين
عبد صوفي مينك بيك ابي خلق غه باش
قواش قاضي برله قواش مينك بكي
كه نونكاي لار دين مو سبتوز اثار
بولار نوردى آندا نوشوكنى توسوب
كه ماه شريف رمضان اون برى
فاراسلاب چاراسلاب يقبلى قيوغ
قدم قويدى تيز نوردى باقى همان
انيب اوقنى باران صفت كافران
دم آلماي انيب كغريلار قىلدى جنك
جلال دورغا كفارغه آجىغ لانيب
ديدىلار عمر خان خوجام صبر قىل
اوشوقمه كبروركا ابا نوجوان
سنگانكسه اوق كل يوزونك كول بولور
بوسوزلارنى آنكلاب جلال بولدى مست
ديدى اى خوجام تيز رخصت برينك
كه بز كبرماساك قلعه غه كيم كبرور

قليب برلغم كورلاماقفه يراغ
لغم ايچىكا دارواوق فاس انيب
جقيب كهكشاي فلک اوزره چانك
كبلالاي خطايلار شوره قاشيغه
خطايغه دلبرلار آثار زنبورك
قليب بارجه مؤمين شورىدا كمين
محمد ايمين دورغا برله جفاش
بهادر قواش قواش يوز بكي
كه لو بار ولو خار ولوسى حواض
كه بعضى شهر فوخته سيني بوزوب
كه دروازه غه قويدى اوت برابرى
تمام كويدورويان قيوغنى نموغ
شهيد بولدى اول بردا اول نوجوان
كبرالماس ايدى قلعه غه هيچ جان
كبرالماي شهركا بولار بولدى تنك
دعا ايلتماس ايلاديلار كليب
كه نصرته نكريم اوزيدور كغيل
سنيك دك جوان بولغانى خوب امان
بلانك بي نوا خاطونونك نول بولور
كوروندى بو افلاك آلدیدا فست
تمام غازيلارغه ترم قليبك
كه بز قىلما ساق جنكنى كيم لار قىلور

عمر كورسه فانيدا يوز يل كشى
خدا برسه رخصت نى جنك ايلان
تريك فالسه چانيم كه غازى بولاي
اولوغ لار كورار يوق قرارى آينيك
اولوغ لار بو دم بردى رخصت آنكا
آليب ايلكيكا تيغ المنى جلال
ابرور جمله مؤمين فداسى جلال
بنم بر خدائىك عبيدى جلال
ديب الله اكبر قدم قويدى تيز
كه دروازه اوستىكا چقماق همان
ديب الله الله يقلىدى دلبر
كه دولت صوفى آندا حاضر ايدى
بو ايكو كوروب آه اوروب فان يوتوب
بو ابرينيك تنين نعيش اوزره ساليب
انى سى بلال ابردىلار بي خبر
ققلب كبريه زار و بولوب دردناك
يوكوردى چاقين دك شهر تاشيغه
مزارىكى شىخى محمد كداى
مزار قبله ساريغه مدفون انيب
بو غمدين قدى نون صفت بولدى خم

كه آخر آينيك اولماك ابرميش ايشى
جهان نى خطايلارغه تنك ايلان
كه بولسام شهيد ناخى راضى بولاي
نصيت نى آنكلارغه راب آينيك
بو نوع همنىكا قلىشتى دعا
خلايق غه باقتى ديدى بو مقال
تمام ياخشى لار نينك كداسى جلال
بولان بورونراق شهيدى جلال
كه دربندى سارى جوان قىلدى خيز
كه بش يركا اوق نكديلار بيكمان
شهيد بولدى دروازه ده شير كير
محمد ايمين برله ناظير ايدى
آليب چقنى لار باش آياغين توتوب
كه تيز غولجه شهر يغه كلى يتيب
شهيدى جلال دين كه تاپنى اثر
اوروب آه قىلدى يقاسينى چاك
يتيب قاشيغه جون سوبوب باشيغه
آنكا يتكوروب يغلابان هاى هاى
كهى زار اولوب كاهى عقلى كتيب
بو بيت نى اوقور ابردى بو دمدم

ولشکری اسلام کفارنی کوزیکا ایلمای اوز قونیه ایشانیب بی ابا کفارغه روبرو بولغانیدا لشکری کفار حيله قیلب مسلمانلارغه شکست برکائی وچند مسلمانلار شهید بولغانی

قلم نارفی باشیغه جنری سبا ضیا صفحه لارنی قرا ایلاکای بو قصد برله جاری بولوبان قلم برات آبی نینگ که اون نوقوزی بوجانکچون لعین کوب جریک نی بغیب که هر برسیکا چون بریب بخش آت که نونکانی لار بو خبرنی آلب به نزدیک سلطان صاحب قران که مطلع بولوب شاه اسلامیان روان بولدی شه هم عمرخان خوجام شجاعت قبلشیب بو ایکی گروه دیدیلار کوروب بارجه اسلامیان که لحظه ایچنده آلورمیز دیدی دلیرلار عدوغه چنان قیلدی خبر که مؤمین کا کلتور ماین کفری ناب که مؤمین همه آرقادین قوغلادی که ینکوردی لار کفرینی قلعه غه مونی کوردی خوف اتی اسلامی لار خطابیلار یانیب آرقه دین سوردیلار صحایف یوزینی قیلورغه قرا که شوریش سخن ماجرا ایلاکای که فیدا قیلبدور کلامی ستم کون ایچنده سه شنبه ایردی کونی که کوبراکی سولان شیردین آلب یورونی تمامین برای غزات مسلمان ارا کلدی تیز آت سالیب کریب اوشبو اخبارنی قیلدی بیان کوره اوزره لشکرنی قیلدی روان بولار سونکیجه یوردیلار خاص عام دیوفو یریده بولوب روبرو بولور جنکی سیوم صفت بیکمان خدا خواهشی نه ایکی بیلدی عدو قانینی چون قیلب یرکا ریز کوره ساریغه قاجنی ایلاب شتاب خطای جیله سینی بولار بیلدی عدوسیز خطای جقنی نیز آلدیغه یانیب آرقه غه قاجنی نونکانی لار فرق نجه مؤمین نی اولتوردیلار

ضیا علی آخون یعقوب لار بوجنک دا کمان سیز شهید بولدیلار خطای قوغلاشیب کلدی لنکرکا تیز که لشکر نایب آندا آزارق شکست بو کفار مو هم قلعه سیغه یانیب تمام اهلی بوط طرفه مسرور اولوب دیدی امدی اورماس فلک بزکا کاج که مؤمین همه بیدماغ بولدیلار نونونک ساقیا بزکا کلسکونه می آجیلسون صحایف دا اشعار کلی بوجنک دا کمان سیز شهید بولدیلار که نوختائی خلقنی عمر خان عزیز حکوم برله چالیدی طبل باز کشت قیلب شادلیغ لانیغه باش چالیب فلک نینگ بوفندیغه مغرور اولوب قوانیب فلک کا یورور ایردی آج که خوش دلغ کامراق بولدیلار ایچیب نکنه شادلیغ کلتورای نوا ایلاسون لار زبان بلبلی

مؤمنین لار جهاد اوزره استقامت کورکوزوب ذکر

لا اله الا الله محمد رسول اللهی ورد قیلب کیجه کوندوز صدق اخلاص برله خدای عالمیان درکاهیدین استعانت تیلب توبه نضرع لار قیلغانی و بو کلمه شریف نینگ فضیلتی دین آن پادشاهی خیر الانصارین مؤمین غه اوز فضلی کرمی برله نصرت عظیم عطا قیلب قلعه کفار بیاندای فتح بولغانی

که نافیل نسیمی کتوردی سخن ندورکم سخن بوی مشک حتم بولوب اوشبو بویدین مظهر دماغ سرائی سخن ایچره باندی چراغ که فروانه دل آوردی آندا اوزین لسان طاقت اتمای جقاردی سوزین سوزینی ایشیتسانک حکایت رموز که تحتیغه باقسانک تمام درد سوز کلب بر کونی ناظمی غه علی دیویر منکا ای سخن بلبلی که فتح بیاندای بیان ایلاکیل ورقه سزیبان عیان ایلاکیل بو وجهه ابدی ایلا دیم من بیان بو قسمی بیان ایلا دی ناقلان

فولاد بای محمد علی آخونوم
ولی خوجه باباق آخون خوجه
تلیبالدی نوردی حسین خوجه لار
یوسف شبیه جی میرزا بایلار تمام
ناشکند بای یوسف خوجه میر صالح لار
خبر باردیلار باره کاغه یتیم
آلیب باردیلار راست قیلر باره کا
که مهمان اوجون قوی اکوزلار سو یوب
بو اخلاص نی کوردی خوجام بولدی شاد
ایشتی مونی کفریلار نینک جونکی
یغیب بو لعین کفری لار دوزنی
بادارین بولار آلدیدا یغلادی
دیدی دوزلار ایش بولوب دور یمان
ندین قیلماغایمیز که کبریه وآه
سوزومنی ایشسانک ایا اهللی بوط
که ویران قلینکلار شبیهنی بوزوب
قولونک لارغه نیغ برله ششهر بری
بو وعدهنی آنکلاب تمام دوزلار
بولوب هر بری قهریده ناردک
تمام دوزلار کیجه سغیلدین نوشوب
که نونکانی لاردین قیلر احطیات
ابدی بیخبر باره خلق بو زمان
حیسی آخون عبد رمان جقوم
شریف میر قسیم بای عاشور خوجه
عمر خوجه بای حسین خوجه لار
عزیز قورباشی برکا سوردی خرام
میر عبدالله بای برله میر عالی لار
تمام خاص لار کلدیلار آطالانیب
سید زاده لارغه توزوب خوابگاه
خوجام آلدیدا نان نعمت قیوب
تمام نامرادلار تافیشتی مراد
نه جونک بولغوسی زاغ لار نینک فونکی
ایچوردی بولارغه عراف بوزنه
باشینی چالب بر جهان تیغلادی
کوره لشکری کلدیلار بو یان
قوپارغان شبیه برکا بولدی بلا
جقپب نونده یاقبیل شبیه لارغه اوت
که جنک ایلانیکز مردلیک کور کوزوب
خراجانینک زلارغه کوب زر بری
یمانلیق دا جون ناره سوزلار
که افعی کی زهره لیغ ماردک
کورونه ای کشیکا یمان قورقاشیب
شبیه نینک یانیغه یتیم کلدی فات
بو دوزلار کبلور دیب قیلشما ای کمان

شبیه اوزره جیقتی تمام اهللی بوت
که بعضی اویومای تورور قایغودا
بیلامای خلایق نه ایش بولدی دیب
شبیه اوزره جیقتی نجه کافران
که نوخته ممت ابردی ابن صوفی
ینه آنقالی کفری اولکورت نماین
که خنجر بله ننی یاره قیلر
یانیب شبیه دین نوشکوجه کافران
تمام دوزلارنی هلاک ایلادی
ینه شبیه بو یروب عمرخان خوجام
ینه ایکی جونک شبیه برپا قیلر
اعلی خان شبیه غه جقپب باش بولوب
عزیز پهلوان عبد وارث دلیر
که نوخته محمد ابوالخیری لار
دلیرلار اتیب زنبورک لار بسی
نونون اوت ارا غایب اولدی شهر
قیلور کبریه زار کفری لار دم یانیب
که نارتی خطایلار سغیلغه کیگز
سغیلغه عدو قانیدا بردی رنک
بو ناظم غه نوت ساقیا باشقه می
که نعره اوروشوب تمام قوییدی اوت
نولاراق جرینک ابردیلار اویغودا
بولوب نغریقه قاجنی لار هر طرف
یتیم ابردی اوستیدا بر پهلوان
تفک برله آتی ایکی کفرینی
شهید ایلادی جون اوروب تیغ کین
نه یاره قیلر فاره فاره قیلر
آراغه آلیب جمله اسلامیان
خطای لارنی کوب دردناک ایلادی
توزوب ایکی برکا قیلر اهتمام
شبیه اوزه سیکا دلیرلار جقپب
که اعلی صوفی آنکا بولداش بولوب
محمد صوفی هم علی شیر کبر
که جعفر وقاسیم تفک آتی لار
بلوت دک بولوب دارولار نینک ایسی
خطایلار اوزیدین بولوب بیخبر
نوکاندی خطایلار سقرغه کیتب
کیگزنی صفر قیلدی اول بی نمیز
بو قسمیدا نچند زمان بولدی جنک
ایچیب شاد اولوب باشقه بر نکته دی
جانکچون لعین ینه بر تمن لشکری اعدانی جمع قیلر
سولان و شیرلاردین لشکر آلیب لشکری اسلام نینک اوزه سیکا ایبارکانی

بمان قورقنى بوشب بو آخون لوغوم
 كه آخر بولشكر يتيب كلدیلار
 تمام بولدى تون آخرى آقى نانك
 نجه خاص بله آخونوم آطلانيب
 كه سلطان ديدیلار سورانك لار موى
 سوراب آخونومنى بو اهلى علوم
 كه سلطان ديدى اولتورونك لار آنى
 همه خلق ايدى بو دور علما
 كه آلدى بو آخون كناهين تيلب
 بو دور كار بارى فلك روسيا
 اولوم دين بو آخوننى ايلاب ايمن
 بو آخونلوغوم منصبى نى آلب
 نغى كلتوروب شوكت آخوننى جون
 كورونك كاج رفتار فلك كردشى
 خلايق اميرننك تنى نى آلب
 شهر ناشيدا ايكي یرنى قازيب
 امير نوجوانننك تمام مالى نى
 كه بربر سانا ب دفترىكا آلب
 كورونكلار نجوك بيوفالغ درور
 كه آرى مسلمانغه يتسه الم
 كه موئين بو فائيدا تارنسا جفا
 علما ديدى فانى محنت سرىشت
 دى صبح صادق غه ترك اقى نوم
 تمام كار بارين بيان قىلدى لار
 موئين موآزان اوجون اوردى بانك
 در باره كاهيغه كلى يتيب
 اولوم كلتورونك لار نوكلسون قانى
 كناه قويدى لار ديدى كلى اولوم
 كه اونقه ياقيب كويدورونك لار آنى
 كه بخشى ايماس موى قىلماق نبا
 تمام خاص لار برله اهلى ادب
 كنه سبز كشىكا قوبورلار كناه
 آلب زور بله قاضى ليق منصبين
 كه زندانغه سالى نظر بند قىلب
 آنكا بردى قاضى كلان ليغ ارون
 جفا ظلم ايرميش آننك وزرشى
 اسحاق بيگنى هم نغش اوزره سالىب
 تمام ياندىلار آندا مدفون اتيب
 كه قاضى كلانننك كه اموالى نى
 خراين غه آلدىكه غارت قىلب
 بو ايش لار ستم پر جفالغ درور
 آنى ايلاميش حشريده محترم
 كه بار بر جفا اورنيغه مينك وفا
 كه عقى سراپى سعاده سرىشت

ديما نك بو ايش لارنى خلق دين ابرور
 كه هر واقعه امر حقدين ابرور
 اوزانمه بو ايش غه ملامت نلين
 نه طعنه نه لعن جهالت نلين
 ايا ناظمى سوزنى قيلمه دراز
 قىلب مختصر باشلاغيل نكنه باز
 ولايت طره فیدين سيد عمر خان
 خوجام اينى سى برله
 دعا كير خوجام لارننك كلكانى قلعه
 كفارغه اول باغلاغان شيبه غه كفار
 اوت قىوب كويدوركانده خوجام لار
 ينه قلعه كفارننك روبروسيفه
 ينه ايكي یركا شيبه قوپاريب كفار
 برله جنك قىلغانى
 سرور جاميدين مغبجه نوتسه مى
 ايشتسون بو نى نينك صداسينى خلق
 جو نى نينك صداسى ابرور درد سوز
 كيلور اوج خوجه اندجان ساريدين
 بو اوج نينك اولوغى عمر خان ابرور
 ايشتيب خوجام كلكانين غازيلار
 خوجام لار قولينى قلىشيب طوافى
 كه نورغون كشيدين آلالا جقيب
 تمام جونك كچىك لار قىلب كرىه زار
 نبرك ديشيب لباس تونينى
 خوجام نينك تونينى اوزوب تويما دى
 آلب كبرى آخر خوجامنى بولار
 خوجامغه برىب كونه كونه طعام
 قنوب بر كچه آندين آطلاندى لار
 خوجام برله باردى تمام باى لار
 ايجيب ناظمى چالغوسى طرفه نى
 كونكل بلبليننك نواسينى خلق
 كه بلبل نواسى بو قسمى رموز
 كليپ اوتى درياى خونخاريدين
 عمر خان خوجام بزكا مهمان ابرور
 كه اخلاص ايتيب فېش باز باردیلار
 زيارت قلىشيب آلبشيب صواب
 يورك بارغودك شور غوغا چقيب
 اوزين یركا ناشلاب بولوب يىقرار
 فراهن ايسزار ايج تونينى
 اوزوب نرمالاب هيچ فتون قويمادى
 كه نوشكون اوجون بخشى جاى باردیلار
 خوجامدين سوراب طرفه طرفه كلام
 بيانداى ساريغه روان بولدى لار
 كه همراه بولوشيب منيب ناي لار

کورار خوجه جون باره گاه خالی دور
خوجه یاشورون نینگ خنجر آلب
خوجه ایجکری کیردی قیلماي سلام
ینه نوخته آخون قلی یوز بکی
امیر اولنوروب ایردی لار تختیدا
امیرغه خوجه سوزلامای سالدی نینگ
بو نینگ نیز اونی امیر باشیغه
قلی یوز بکی آندا سالدی سنان
دیب الله اکبر یقیلدی امیر
اسحاق بیکنی هم آندا قیلدی هلاک
بو غوغانی آنکلاب تمام غازیلار
امیرنیک ملازم لاری خوف انیب
بو غوغانی آنکلاب که قاضی کلان
توروب آخونوم زار زار یغلادی
یغیغای دیدی بولسه لار جان فدا
شهرنیک ایچیکا نوشیب غلغله
عزیز خاطب بوالعطا بوالحسن
جلال دورغا اسلام ملا عاشور
ینه قطب الدین عثمان آخون رشید
بولار ایلیکیا نینگ برا الیب
که رخصت برینک بز بارور مز دیدی
دیدی آخونوم ایله دربندنی بند
که خالی ایکاندیب بولوشنی سرور
امیر جادری ایچره کیردی کلب
امیر ایدی ایشتی قیلپ من که خام
ندور یوز بکی برساوق موز بکی
نه ایشقه خوجام کلدی بو وقتیدا
کسیب فاره برنی بو نینگ بی دریغ
که فرقی سریدین اونوب قاشیغه
امیرغه کوروندی قرانکغو جهان
شهید بولدی اول یردا اول شیرکیر
که فرزندلارینی قیلپ دردناک
نوشیب زلزله بارجه قوزغالدی لار
نجیب کلدی توندا شهرکا یتیم
دیدی کفر بولیش تمام مؤمنان
بو توندا بولوب بیقرار یغلادی
امیر قاتلی نی قیلورغه تبا
که ابرکک نشی بارجه در زلزله
ینه آرضومینک بیک صابونچی حسن
ممت شاه ودولت صوفی برله نور
بوسف آخون نوخته زهراب سعید
بو قاضی کلان نینگ قاشیغه کلب
خوجه نینگ باشینی یارورمیز دیدی
که اوباش لار اورماسون بزکا فند

که دروازه لار نیکه بند ایلادی
بو یاندین آغاجه مونی آنکلادی
که طابع لاری بارجه سی قان یوتوب
یوزینی اویوب آغاجام زار زار
دیدی آغاجه آه امیر آه امیر
نه بولدی ایکن کل صفت قامتینک
بولوب خونغه آلوده آیدک یوزونک
منینک باغ عمرومدا ایردینک کلی
سینینک سیر منکا کرک ایرماس جهان
نمال کلزاریم کلی یا امیر
سن ایردینک باشیم اوزره ناجی امیر
که عزرا خانیم فی قلیب فحش درد
بو یاندین طبیب بیک بولوب طرفه زار
دیدی قایدان سن مهربانیم آنام
سن اولکونجه من جون اولوب کاشکی
بوتون یغلاشیب بولدی لار زار زار
که آخیر قضاغه بریبان رضا
احمد خان اوزین کاریدین خوف انیب
خوجه نیز شهرکا ایباردی جریک
دیدی فی جهندیسن که کفار آزار
بو سوزنیک جوابیغه کلکای اوزی
که قاضی کلان بولدی لار کوب غمین
خلایقغه ایلطاف نمن ایلادی
آغاجه وفرزند کوب یغلادی
انیب نرک آش نان مانم توتوب
بقا جاک انیب هم بولوب بیقرار
منکا سن ایدنک مثلی بدر منیر
بولوب قانغه آلوده نقره انینک
که تفریقغه اغوشته آهو کوزونک
ایدینک نوشکوفه کوم بلبل
توکولکان قانینکغه فدادور بو جان
که غونجه لبیم بلبل یا امیر
منینک دولتمیننک رواجی امیر
کتیب هوشیدین زایل اولدی خرد
یغاسین قیلپ جاک بولوب بیقرار
یتیم ایلادینک سن که جانیم آنام
بو قانغ الم کورمسام کاشکی
شهر خلقی هم بولدی کوب بیقرار
که فست بولدی بو غلغله ماجرا
که اوباش لاری اوشول تون یغیب
توتوب قاضی فی موندان کلنور تربک
که اسلام فی کفاریلارغه قانار
ادروغو ویاراست مودور بوسوزی
که کومدوردی نیز قلعه دروازه سین

حبیباً دیمانك لار بو سلطانغه لهن
بلینكلار بوايش لار بهانه ایرور
اقولسه بو اشعار در انجمن
قبول بولسه شاید بو قیلغان دعا
اكر كنسه نظم دا سهوه خطا
قیاب جود خطانی تراش ایلاسون
که شر اورنیغه خیر فاش ایلاسون

امیر عبد رسل بیك فی جمله خلیق یخشی لیق صفتی دا
یاد قیلغانیدا سلطان معظم خانغه کران کلیم احمد خانغه یالباریب
امیرنی هلاک قیلماقغه ترغیب قیلغانی احمد خان جهالت توسنیغه سواره
بولوب غضب اوتینی امیرنیک خرمی وجودیغه یاقغانی امیر شهیدلیک
میدانیدا جولان قیلغانی اسحاق خزانه جی بیك امیرنیک مطابعتیدا شهادة
شربتینی نوش قیلغانی قاضی ناصرالدین آخونغه منصب حلاوتی
ترك قیلدوروب زیندان کنجیدا مقام نونورغانی ملا بلال ابن یوسف
شاعر نظم برله بیان قیلغانی

ایا عندلیب امدی ایلانك افغان
دوامت بهار سبز زار اولمغای
که آری بهار اونسه کلکای خزان
که هر دولتی بولسه محنت قاتیش
مع الفصه سلطان کونی قیلدی بزم
احمد خان خوجامنی یانیغه آلیب
دیدیکم امیرنی هلاک انسانکیز
جریك خوف ایتمی لام دیماس سنکا
فزیل کل کتیب یقی فصل خزان
خزان فصل یتسا بهار اولمغای
خزان اونسه عالم بولور گلستان
که محنت آباغیغه دولت چاتیش
امیرنی شهید ابلاماک بولدی جزم
انی مال منصب کا مغرور قیلیم
اسحاق بیكنی هم دردناک انسانکیز
که غوغاسی نینك عهده سیدور منکا

دیدى خوجه ای پادشاه نیکنام
دیدى دانیال بیك مو موندنا کلور
امیرنی چاقیب اوشبو خطنی آلیب
امیر اولسه آندین چریكنی یغینك
توروب دانیال بیك امیر باشیدا
ایشینکان کشی لار بولوب بد کمان
که قاضی کلانغه سالیك لار کمند
که آندین کین قالمای خون طلب
انینکدین انکا خوب دیلیدی بوسوز
قطب الدین یساول جلال دورغالار
که ملا عاشور باقی ملا عاشور
که دولت صوفی برله یعقوب میراب
دیدیلار ایا شاهی طورانیان
احمدخان بوکون سیزنی اولتورکودك
دیدى شیردل عبد رسل امیر
معظم خان احمد خان برله اوزم
منی اولتورور بولسه توتقای کلام
کلامی خداوند کواهم دورور
که اولتورسه بزنی قیو ناسزا
توکل قلیبان یانینكلار دیدی
بولار یغلاشیم یانیدیلار زار زار
برات ای بری بشی جمعه ایدی
بو لشکر قیلور بزکا غوغای عام
که مانجوجه خط نهمت ایلاب قیلور
که ایلدین نهان یانجوقیغه سالیب
امیر یانجوقیدین بوخطنی آلیك
بو خطنی اووقوغای جریك فاشیدا
تمامی دیکای لار امیرنی بیان
قولین باغلابان ایل زنداندا بند
که تارفاشتی لار بو صفت سوزنی دیب
کشیدین کشیکا یاییلیدی بو سوز
امیر قاشیغه نیز یتیب گلیدی لار
ممت شاه یاسول بیك که اسلام زور
بولار یغلاشیم قیلدی چشمه فی آب
شهرکا کتینك ایش بولوبدور بیان
غضب اوتیدا بزنی کویدورکودك
ندورکم امیر شاه صاحب سریر
کلامی خدا برله قیلغان قسم
که بولسام شهید نانکلا نافقوم مقام
توکل منینك رهنمایم دورور
خدانینك قضاسیغه بردیم رضا
که تیزاوردا ساری بارینكلار دیدی
که اورداغه گلیدی بولوب بیقرار
احمدخان امیرنیک فی دا ایدی

دیدی کل یوزیکا ساجیب کوز یاشین
 که لشکر قیلدی امیر سر حساب
 نوراز ایردی تونکانی لار جونک لاری
 امیر نیز کلدی بولار فاشیغه
 امیر ایدی ای خنجه آخون کلینک
 نه بولغای کریب برسنیکیز باش بولوب
 منینک لشکریم کورمکان کوب جهاد
 اکر آرقهغه یانماسا کافران
 که اول سیزلاری قیلغای هلاک
 ایشنی امیر دین بو قسمی کلام
 بولوب سربرهنه آلیب تیغ نیز
 کریب باش بولوب جنک غه تونکانی لار
 که آنداغ قیلج جنک آرا ماجرا
 آلیب تیغ ایله کفریلار جانبینی
 قولیغه آلیب تیغ نیز هر دلیر
 دمی تیغ خنجر یتیب نا هوا
 شفا شاف خنجر چکا چاک تیغ
 بو قسم یتیب بر اوزه کافران
 ننیدین قوپاردی نلی تسفلان
 موی کوردی کفار بولدی غمین
 قاجای دیسه بار آرقادا بر اولوغ
 بو کفارنی قویماس توسوب قاجقالی

اولوغ غمدا قانی امیرنینک یاشین
 که لشکر تورور هر طرفکا قاراب
 پاکور خنجه آخون صفت اونک لاری
 بولار رحم قیلدی امیر یاشیغه
 منینک بو سوزومنی قولاقنه آلینک
 منینک بارجه خلقیم غه یولداش بولوب
 سیزلار کار کرده سوزومین مراد
 که بزلارغه البته بولغای یمان
 که بزلاری هم ایلاکای دردناک
 که تونکانی لار یغلاشیب خاص عام
 خطای صف لاریغه بولار قیلدی ریز
 بولار سونکی دین کیردی اسلامی لار
 قیامت قوپاردیکه میدان ارا
 که دریا صفت آقتوروب قانیینی
 زمیننی قیاب لاله دک قیب قزیل
 تمیب قانی جیحونغه بردی صدا
 الوم بیع موند بولوب کوب قزیغ
 سری بی تنان ننی بی سران
 بولوب بحر قلم صفت آقتی فان
 قاجارغه نیالماي که خالی زمین
 اونه غانی قبل کورک سوزوک خونکسولوق
 تخی قویماغای آغزینی آجقالی

صالح خوجه اوغلی بهادر عزیز
 دیدی جونکسولوقنی تفکدا آنای
 دیدی مبلطغین آتقالی راسلادی
 عزیز پهلوان آنداغ آتی آتی
 خطایلار کورارلار اولوبدور اولوغ
 کوروب کفریلار قاجقالی توفی یوز
 دلیرلار تمام آرقادین سوردیلار
 سوروب یتکوزوب ناکورهغه یغین
 تمام قالدی موئمین غه آلات جنک
 حسابدا بوفو نقصان الله ایدی
 آلا باره کاه برله آتی آوی همه
 کرونج باغ اونلار تغار و تغار
 بو جنکنی اکر کورسه اسفندیار
 اکر کورسه لار رستمی قیلتن
 که شهلارهم یانندی نصرت بیلان
 تمام نوشنی لار باره کاغه کلپ
 بهادر آنانندی بو جنکده امیر
 امیر دین همه نینک دلی بولدی شاد
 دیدی بارجه آدم یورکلیک امیر
 که عبد رسل بیگ دلیدور دروست
 که سلطان ایشنیب بولوب کوب ملول
 امیرنی یوق انماک کا قصد ایلادی

موی کوردی و آجق کلدی نیز
 که دوزخداکی آناسیغه قانای
 فورولغه آلیب سنبه سین جاغلادی
 فونکیدی جقپ کتی چرکین جانی
 قاجار یول لاری خالی قالمیش فروغ
 امید برله آجیب حیاتلیغ غه کور
 سناب یتنه یوز اوننی اولتوردی لار
 اولوک کا نولوب قالدی روی زمین
 نمن فو و طی فو ونیری خدنگ
 که اللیک عرابه دا دارو اوفی
 که آط نبوه قوی ایناک اوی همه
 نوشیب اولجه اسلامغه جون بی شمار
 حسد یب بولور ایردی کوب بیقرار
 قاجار الحذر دیب بسوی ختن
 رعایا تمام کلدی عزت بلان
 دلیرلارغه بردیکه مجلس قیلج
 ندورکم امیر شاه صاحب سریر
 دعا ایلادی ناقتی غمدین نجات
 که بزلارکا دایم کرکلیک امیر
 دلی روست او جون توفی خلق آتی دوست
 امیرنی شهید ایلاماک بولدی اول
 ولی اوز جانبینی شکست ایلادی

خطایار نویوق سبز قیوغنی تبشیب شهید قیلدی لشکری اوقلار انیب
خطای حبله سینی بولار بیامدی اوشل دیمده مؤمین تمام خام ایدی
که مؤمین تمام فخته بولدی کین شهید اولکونی بولدی یوزکا یقین
که سلطان امیر بیدماغ بولدیلار اولوغلارغه کویاکی داغ بولدیلار
مسلمانلارنینک مونداغ قاتیق ملول ویدماغ بولوب
نورغان وقتیدا کوره شهریدین جانکچون برنمن یتنه مینک لشکر بله
خادارین قلعه بیاندایغه لشکری اسلامنینک اوزه سیکا ایبارکانی مسلمانلار
بوکلکان لشکری کفار بله جنک قیلد مؤمینلارغه الله تعالی اولوغ
فتح نصرت عطا قیلغانی

خرد شاهی مندی نخیل اطمین زبان راهیدا کورساتیب جرعتین
گلستان نظمیه باردی یتیب صحابی شبتانیدا بزم اینیب
فرح جامیدا موع بجه نونی می ایجیب ناظمی ایلکبکا آلدی تی
قلم نوکی آنداگکه مشکین سجب یازیب صفحهغه نافلانی عجیب
بو ینکلغ سخن در سخن ایلادی ندورکم سخن نکنه فند ایلادی
رجب آبی اون یته سی ای پسر که شنبه ایدی کونغه کلدی خبر
که آطلبغ کلب نجو نونکانی لار که سلطان امیرغه خبر قیلدیلار
ایا شاه نیکان نیکو رموز یغیل خطای برنمن یتنه یوز
تمامی نور جبه جوشن کیبب قزیل یاشیل آق الم لار آلیب
جهانغه سالیب یوز نمن غلغه که دوشمن کبلور شاه راه یول بله
بوسوزنی ایشندوک که کلدوک بو یان علاجین قیلینک ای شهی خاوران
دیددی ایکی شهزاده نیز فهم هوش خدا بار خطای قیلسا جندان خروش
اکر برسه نصرت منکا ذوالنن نه قورقونج خطای بولسه لار یوز نمن

مونی شهلار آنکلاب یغیب کوب جریک قیاب کوب دلیری اوزبکا شریک
که سلطان امیر برله آطلاندی لار غضب برله اعدا سیان باردیلار
کورونک ایکی شپار فریدون شکوه که دوشمن بیلان بولدیلار روبرو
دویوفودیکان یرده صفی لار نوزوب که هر قایسی اوز زورینی کورکوزوب
که سلطان اوروب بانک باهیبینی یوکورتوب خرام کورساتیب جرعتی
دیدیلار منم شاه طورانیان رعیت پناه میسر ایرانیان
مینک خنجریم تیغ آلاس دمی که جافسام باشینک تن دا قالاس دمی
که بر یانیدین نعره اوردی امیر بهادر دلاور یکیت شیر کبر
خرامین سوروب سوی کفاریان که نعره اوروب قیلدی آتین بیان
دیدیلار منم غازیلار سروری ایلا شهرینینک خلقینینک بهتری
ایا اهلی بوطلار سالورمن سنان قرانکغو کورونکای کوزونکا جهان
بو یاندین دلیرلار اتینی عیان تمام اصلی نسلینی ایلاب بیان
اوزین اوردی کفارغه بوران صفت بولوب هربری شیر غران صفت
بویاندین نیکبب لشکری کافران که اسلامغه فولارنی قیلدی روان
که باران صفت آق نیری خدنک که مؤمین قلیشتی عجب سختی جنک
که مؤمین اهلی عدونی سوروب که کفریلار آرقهغه یاندوروب
که کفریلار جنکده غالب بولوب که غلبه کاهی مغلوب بولوب
که اطراف لشکری اعدا باسبب که اسلام جریکی ارادا قلیب
که اسلامی لارغه نوشبب اوردی خوف امیر آه اوردی دیدی یا رؤف
بریب فتح نصرت منی شاد قیل تمام لشکریم غمدین آزاد قیل
که فتح اسمینک حق یا کریم که بز بنده کا سن رؤف الرحیم

(۱) Въ другомъ экземплярь: اعیان

بولوب باش بر کون محمد صبري
دلور لاريني خطيغه آلب
دليرلار بر يردور که عبد رسل
بري قاسيم آخون بري بشر بيك
ينه چاي طاهر دليري زمان
بري عبد کاید که بازار بيكي
بري قاسيم آخون ايدى ايل بيكي
عالمش برله عاشور محمد دلير
صنبلدي دلور که عبد الصمد
ينه معصوم آخونکه سازنده دور
بري يوسف آخونکه يوسف سقال
ينه عبد ناصير دلور ايدى
بري عبد وارث بري عبد حق
بري فالتو بيك عثمان آخون بله
بهادر جلال برله ناظم بلال
ينه اوسته صابر يوسف مملک
که صابر دلير (۱) روزي آخون بله
طبيب بيك تولندي که صادير دلير
که ملا احد سابق اللبک باشي
که يعقوب علي نوردی باقي ايدى

(۱) غفار: Въ другомъ экземплярѣ:

(۲) قاسيم

بهادر ايدى آرضو آخون ضيا
مع القصة جمع بولوب بارجه سي
بولار راست قبل بر بوغان آق الم
تمام آطلا تيبان الم لار آلب
اميرنيناك جانيغه دعا ايلادي
امير ايدى اي پهلوان غازي لار
خداوند عالم بولور يارينكز
که فندي نصيحتي ايلاب (۱) بيان
بو واقعي آنکلاب شهي ماه روي
قرا يفاچ بوي دا محاضير قبل
که اول بردا بردی بولارغه معاش (۲)
بويردين کجوب نيز روان بولدیلار
اولوغلارغه لشکر کوروندي کريب
که رخصت آلب بولدي قلعه سيان
سفيلغه قيوب شونه ياي داراز
خطايلار بولار اوزره اوت ناشلادی
بو قسمي قبل سخت جنگي جدال
خطاي اولو کين قلعه غه تولدورروب
که عبد رسل بيك عظيم نوجوان
بولار برله نچند دلور عبيد

قباغه ايتاردی فلک رواجنا
قشولدی بولارغه يمان بخشى سى
بلال قبلدي شغه آيت رقم
تمام کوروندي اميرغه کريب
که آغاز حمد ثنا ايلادي
بهادر دلور شهبازلار
که ارواح حضرات دلدارينکز
بياند ابغه قبلدي بولارنى روان
يباردی بولارغه کرونج برله قوي
بو لشکري اول بردا حاضير قبل
عنایت قليبان قماش قماش
که سلطان قاشيغه يتيب باردی لار
يانيب چفتي فوطي ني عهده آلب
که فوطي ني بوزماقغه بولدي روان
بوزوب فوقته ني قويدی فوطي ني آز
بولار قورقمادی هم کين قاجمادی
بولار بوزدي فوطي ني قبلماي حبال
يانيب نوشتي آخر جراحت بولوب
که سايد سان وازه لار بيکمان
که فوطي ني بوزغونجه بولدي شهيد

(۱) اعيان: Въ другомъ экземплярѣ:

(۲) بولوشکرغه آش

اوج اوغلى آناسى عرافى ايدى
 اوغورلوق قىلب كچه لار اويماغان
 سبالارغه هم زره بوى برمکان
 بو عبارنىڭ آتى صادير ايدى
 ندانى ايشىنكاج يوكوردى بويان
 كه بعد از دعا صادير عباركار
 ولى جان برله قىلور من قبول
 مېنىڭ باشدا كاريم لغم كورلاماق
 نوتوب ره كندلارنى باغلاب قولين
 كه بوللاردا من اوى قىلب نالنى
 مېنىڭ جونك بلام آتى دركاه قلى
 اېلا شهريده بولسه هر دوز نام
 لغم كورلاماق عهده سېدور منكا
 لغم كورلاماق جابدوغىنى بربىڭك
 كه آنكلاب اولوغلار بولوب طرفه شاد
 مونكا قوشنى لار نجه اوستادكار
 بىنه بار ايدى بر يېكىت نوجوان
 چرايى كورسنىڭ ايدى نازه كل
 ضخامتدا رستم شجاعتدا شېر
 كه ملا جلال ايردى آنېڭ اطمى
 كه سردار انبى بوجلل دورغانى
 جلال دورغا ايلاب مقالاتنى

عراڭى ايدى هم قاراڭى ايدى
 فقير غنى مالبنى قويمان
 خاتون آلسا يورنىغه نوى برمکان
 بمانلىغدا چون رعد شاطر ايدى
 اميرغه دعا قىلدى كىماك همان
 دېدى حكم قىلسه منكا شهرپار
 لغم كورلابان بولماغيىن ملول
 كه مالدار كشى نېڭ كوزىن تورلاماق
 آنكا رحم قىلماي آلور من قولين
 اوغورلاب آلور من كشى مالبنى
 قوليداكى مال بارجه خلقنىڭ قلى
 اولار برله بىرمن دوامت حرام
 برونى بويورسا متين فالتوغا
 كه طيار بولغاندا آندين كلېڭك
 مونكا زر نقره قىلب التفات
 بو ايشدا نىمامى ايدى كاردار
 شجاعتدا ايردى دلېرى زمان
 همه كل چرايلار آنكا ايردى قل
 ندور شېركىر شېر كېرى دلېر
 كه اسغنديار دك ايدى جرعتى
 آنكا مېندوروب بر قرا يورغانى
 كه طيار قىلب بارجه آلاتنى

كه عبار صادير لغم كورلادى
 لغم كورلابان كچه لار اويمايدى
 لغم ايجىنى داروغه تولدوروب
 برو بارجهغه بردى بو نوع خبر
 بو سوز برله لشكر يراق توردىلار
 بو اوت بىتى نيز داروغه ناكهان
 نوتون ايجره اوتلار شراره اوروب
 آلا بولوبان نوتونلار چقيب
 خبر بولدى نيز كفى سردارىغه
 جريك لار كلىب قلعهغه كېركوجه
 كه بولدىكه اولكون عجب سخت جنك
 كه ياندوردى لشكرنى فولار انبى
 كه اسلام جريكى بولوب كوب شهيد
 خطاي لار بولوب اولكونى بى اورون
 يانئىب باره كاغه تمام خاص لار
 كه آندين شهيدلار نمازىن اوقوب
 مزار يانيدا مقبره زارلىغ
 بولار ترك انبى جنك قىلور خورده خواب

بو كفاريلار كوزىنى نورلادى
 لغم فونكوجه بر كشى نوبىمايدى
 كه طيار قىلب فېلته لارنى قبول
 يراق نور بو يردىن كه ايلاب حذر
 برو فېلته باشيغه اوت قويدىلار
 كه اورلاب زمين دېن فللكا ثمان
 شمال زورىدىن فاره فاره بولوب
 اولوغ شوره بولدى سقىل يقىلب
 نه سردار بولغاىكه موردارىغه
 قىسوب زنبورك لار كره در كره
 كه دوشمن قانى بردى قلعهغه رنك
 كه نيز شورهنى آلدىلار بركتىب
 قانى برله جنتنى قىلدى خريد
 دى صبح دېن نا بولوب كچ قرون
 بولار سونكىدىن جونك كجىڭك ناس لار
 زميننى قازىب جايىغه نافشوروب
 آناندى اوشل بر شهيد كارلىغ
 بولوبان شهيد تا فغان ايردى صواب

شهر لشكرى نېڭك عدىدى بىش يوز ايردى بو بىش
 يوز دېن بربوز يكرمى خاص شهرلىك ايردى بو بر يوز يكرم نىڭك
 ايجېده برموجھسى نهايتى پردل شجاعتلىك ايردى انى بيان قىلورمىز
 روايت قىلور ناظمى نكته دان دلاور آنېنى قىلورلار بيان

بینه قاسیم آخون که عاشیر ایدی
بو اوردای بکی ابردی کوب باغرد
یوسف آخون آنداغ پورکلیک ایدی
دیوان خانه دا فالتو بیگ نوجوان
بولار قاضی آخون قاشیدا ایدی
بیاندای فی قورشاب شهر لشکری
ایدی ثانی قاسیم که اوردای بکی
ایدی فهم نیز دانشی بیعد
که ابراهیم آخون کرکلیک ایدی
حکومت اشیدا ایدی حکمران
که هربرکشی اوز اشیدا ایدی
جقارماس ایدی کفرینی تاشقاری

بلال امدی سوزنی دراز انماکیل

دراز اولسه اولسونکه آز انماکیل

ایا عندلب ساپرا کل یادیدا
کمان قبله دیب غوغه آجیلاغا
که درد برله سوز غوغه سی آجیلور
مع الفصه سلطان قاضی کلان
نوسوب لشکر ایله جنوب سارینی
صنی شانک بکی برله سردارلار
که نونکانلار لشکرینی آلب
که میرذات عظیم شاه بو ایکی دلیر
قلب کفری شهرینی مثلی نکین
قبلا المادی آندا فرنده فر
بولوب لاعلاج قلعه اوزره جقیب
شهر برله صحرا دلاورلاری
سغبلغه بولاب نردبان لار قیوب
قلب غوغه سیغه جانینک فی فدا
دیمه هر طرفلارکا ساجیلاغا
که آهنگ نسیمی بله ساچلور
احمد خان خوجام امیری زمان
که آرنوردی کفارلار زارینی
که دروازه غربی آلدیلار
که دروازه مشرقی نوستی کلب
که دربند شمالی قلب دستگیر
که نورغون جریک برله قیلدی کمین
خطای لشکرینی قیلدی ریر زبر
که جنک باشلادی زنبورک لار انیب
جقیب فوقته زور آورلاری
قلب زورلوق فوقته لاری بوزوب

نوستیلار (۱) بى другомъ экземпляръ:

که دوشمن بله قیلدی کوب سخت جنک
قویاردیکه ایکی شبیه مؤمنان
اعلی خان عزیز پهلوانی نبیر
که توخته ممت هم محمد صوفی
بوساق پهلوان اوسته قاسیم بقی
جقیبان شبیه کا نغک دارلار
بو وقتیدا کفار بولدی غمین
بو نوع جنک دا هم فتح بولمای شهر
که عبد رسل بیگ اوروب سختی آه
تافیلسا ایدی برته عیارکار
زمین آستیدین برلغم کورلاسا
تافینک لار دیدی دوزلاردین رسا
عداوت قیلد آتی تیری خدنگ
شبیه اوستیکا چغنی کوب پهلوان
ینه عبد وارث سرائیل دلیر
ابو الحیری جعفر بهادر علی
توکوب شبیه دین زنبورک لار اوقی
کورونکان خطابینی آتار ایردلار
اولوک لارغه تولدی بیاندای زمین
شهید بولدیلار نجه نن شیر نر
دیدى لشکریم بولدی حالی نبا
اوزی دوز طرار هم نامدار
بوکفالار کوزلارین نورلاسا
منادیغه قیلدوردی اولدم ندا

صادیر قانکروق دوز اوج اوغلی بله لقم کورلاغانی
وجلال دورغانی بولارنیک توفه سیده قیوب دهفت قیلدورغانی لقم نینک
ایجیکا دارو تولدورروب سفیلنی بوزوب قلعه کفارنی شوره قیلغانی کفار
اهلی شوره فی انیب البب قانغ جنک قیلغانی بازار بالالاری جمع بولوب
کلب لشکری کفارنی تارمات قیلغانی بیاندای

ینه ناظمی نکتسه باشلادی
بار ابردی اوشل جنک دا عیارکار
برو قالمغان ابردی قاقشانماغان
تخیل ساریغه اوزین تاشلادی
بغایت حریف دوز روزکار
برای قالمغان مالینی آلمغان

شیرکیر (۱) Въ другомъ экземпляръ:

خوجام نوردی لار بر طرفنی آلیب
 بویاندین بولار اول طرفدین خطای
 سوقوشماقدان آنداگه چرماشتی لار
 خطای قلعه سی ایردی مثل فلک
 تن فووجی فو انیب کافران
 شهر تونکانی قاجنی لار نیز تون
 بولوب غولجه غه بارجه تونکان روان
 احمدخان بوشوریشنی کورمک همان
 اغیر یوک لارینی تمام تاشلادی
 بو تغریق غه قالدی بو بنده لار
 بولار قاشقانینی کوروب اهل بو
 ۱) ولی قاجمادی ناجی تونکان لاری
 دیدی نه قیلورمز خطایدین قجیب
 دیدیلار بوسوزنی یانیب نکدیلار
 اوزولدی عدونینک تنیدین باش
 تنیدین قوباردی نلی نسلان
 قیلب غازی لار بو صفت ماجرا
 کجه لب کجوب ناجی تونکان لاری
 خوجام کلدی یانیب بوره کی سالیب
 خوجام سونکیدین بارجه تونکانی لار
 تمام واقعاتنی بیان ایلادی

بلی (Въ другомъ экземплярѣ)

ایشتیب اولوغ لار بولوب بیدماغ
 بویاندین خطایلار بولوب طرفه شاد
 کنور ساقیا جام مسروریدین
 که می دین دلیمغه بیتیش سون سرور
 آپلسونکه اشعار گلستان لاری
 زبان قمری سی آندا کوکو دیگای
 دیدیلار قلینکلار جهادغه یراغ
 که می نوش انیشنی شدید شداد
 نگم قیلای اوشو می زوریدین
 بدن ایجره روح انجه نافسون حضور
 چقارسونکه شاخ نظم بوستان لاری
 نه کوکو دیگای بلکه هو هو دیگای

ینه کلدوک بیاندای نینک جهادیغه

که قاضی کلان ناصرالدین دلیر
 که فرزندی دور فخریدین نوجوان
 ایکی اوغلی کامیل ایدی علم ارا
 انا کل ایدی ایکی سی غجه سی
 بولاردین اوقوب علمنی نجه کس
 بریدور علی ابن فیروز ایدی
 که عبد الله خلعت بریدور عمر
 که عبد المطلب ابا مسلمین
 بری سعد وقاص نیکو خصال
 بولار علم ظاهر دا سیر انکوچی
 ینه بو العطا اسلام آخون دلیر
 بولار قاضی نینک خدمتیدا ایدی
 که بیگلار ارا مغفیری نوجوان
 بویک کا بو قاضی کلان بار اولوب
 ندور کم دلیر جون ایدی شیر کبر
 که دوم نظام الدین فرزند جان
 که علم ارا عقلی نیز علم ارا
 آنادور صدف ایکی دور یوچمسی
 که هر برسی خلق غه بولوب ایردی رن
 که ملا ارا طرفه دلسوز ایدی
 عمر خلفتم نوجوان سیمبر
 ابا مسلمین نیکوچی مه جبین
 زینل باقی قاضی فسنده فعال
 شجاعت هوا سیدا طیر انکوچی
 بوسورغا نیاز دور امام شیر کبر
 شهر ایجره نوردی قیلب خدمتی
 ایدی منصبی شانک یکی حکمران
 شهر ایجره فویدیکه دلداری اولوب

نخی روز و شب آندا یغلار ایدی
اولوغلار یانیب فتح نصرت بیله
که مسرور بولوشوب چالیب شادیان
اراده اکر قیلسه پروردگار
ضعیف پیشهنی قیلغه غالب ایثار
که خانان شیر ایدی بزایردوک ضعیف
که شکری خداغه هزار و هزار
یتیم یر جهان لاری تیغلار ایدی
توشیب باره کاهبغه عزت بیله
مسلمان همه غم دین اولدی امان
ضعیف مورچه لاری قیلور مثلی مار
مکسنی قوی شیرنی مغلوب ایثار
ضعیف لاری حق قیلدی شیرغه حریف
خطای آلدیدا قیلدی بزنی خوار

کوره شهریده تونکانی لار جنک قیلب تورت مرتبه فتح
نصرت یار بلوب بشچی نوبت دا احمد خان خوجامغه اعتماد قیلب
مؤمن لار شکست نافیب کوب مؤمن شهید بولوب مؤمن لار یانیب
کلکانینی بیان قیلورمیز انشاء الله تعالی

قیلور ناظمی زره نکته شور
کوره شهری نینک غازی تونکان لاری
که سویدونکدا مؤمن دلاورلاری
بولار جمع بولدی کوره شهریکا
که جانکجون بیله انجنان قیلدی جنک
که لوتو دنکینی قیلب باره کاه
که فرزند زنی دنک ایجره سولاب
خطای نینک دوکانی اوزه اوت قیوب
خطایلار نیله قیلدی تورت یول غزات
عدو خیلنی طرفه زار ایلادی
سرور لشکری اوزره غم قیلدی زور
چنکشوی خوزه نینک نوجوانان لاری
بنه تارجی نینک زور آورلاری
بولوب بارجه تونکان بر بھریریکا
خطای لشکرینی قیلب سخت تنک
مسلمانجه سوز نیوه دنک خوابگاه
که بنخانه لاری قلیبان خراب
کیجه لار کلب بورنیغه دود قویوب
قلب رستمی قیلتن دک جهاد
که دشمن غه دنیای نار ایلادی

قرب کفریتی بر تمن آله یوز
کوره نینک ناشینی قیلب لاله رنگ
نخی کشته دین پشته برپا قیلب
اولوکغه تولوب یول بولامای روان
که مؤمن قوفاروب اولوکدین منار
که مؤمن بولوب شیر غران صفت
بوقسمیدا ایلاب که تورت یول غزات
ینه کفری جمع بولوب بر تمن
ینه کفری جفتی عجب فوج فوج
قلیشیب خطای بوطالاریدین قسم
بهادر دلاورلار که تونکان ایدی
قیلب نامه راست بارجه تونکانی لار
دیدی نامه دا ای خوجام نیک ذات
بوتورت یول قاجوردوق که اعدالانی
یغیلیمیش خطای بر تمن دین نولا
کلب بز یتیمغه آنالغ قیلنک
احمد خان ایشتیب آطلاندی نیز
دیشتی خوجام کلسه کفار قاجور
ایشانچی قیلب برغریب بندکا
خدای دیکان لار مدام قند یکای
احمد خان خوجام نیز یتیم کلدیلار
خوجام کادی دیب بارجه تونکانی لار
که بار ایکی مینک زخم دار لارغه سوز
فلقمانغه سالیب ایتب سخت سنک
بوغوزلار ایدی بریریکا جانتیب
که آطالار تواق بولور ایدی قان
خطایدین هلاک بولدی کوب ناجدار
ندور شیر بلکه نریمان صفت
نولا کفریلاری قیلب ایدی مات
که هر بر عدولار بولوب اهرمن
که دریایی قازم صفت موج موج
مونی کوردی مؤمن ارا توشتی غم
که پردل دلاورلار اولکان ایدی
احمد خان خوجامغه ایباردی خبر
خطای برله قیلدوق که تورت یول جهاد
بونوبت یغیب جونک کجیک بارجهنی
ارامیردا یوق بخششی بر رهنما
عنایت ایتب رهنمالغ قیلنک
نجه یوز دلیر برله جون قیلدی خیر
دیمای فتح نصرتنی الله برور
توکلنی قیلمای خداوند کا
خدای دین بولکنی دیسه قند یکای
خوجام کلکانینی بولار بیلدیلار
جقوب آلدیغه قیلدی کوب زاره لار

که از داد دین بزرگا قالغان رویش
که بوقسه بو بوطدین نه ایش کلکوسی
اکر قونماسنک باشینی قبل جدا
بو بوطلار تمامیدا هیچ ساز یوق
مونی دیب بیمار دیکه رخصت پر یب
ایشنیکه سلطان امیری زمان
تمامی دلیرلارغه پردی خبر
سپا ورعبست که آطلاندیلار
نوزوب صفیلارین اوشبوابکی کرو
خطای لار آنبشتی نمن فو ونیر
که بر یانیدین قبلدی سلطان خروش
اعلی خان دلیر برله بازار بیکی
که بر یانیدین سروری عازیلار
اورور ابردی نیغ کفری لار باشیغه
معرف نونوب جافسه هر شیر نر
که بر یانیدین بارجه نونکانی لار
اراوسننک ناش اوسننک وجونچی وقاش
که سیغناي ارا بوز بورا بوغاسون
که نوقوز نرا بار نوقای غولجه لیک
چلو قای بلو کای که بالغوز بغاج
قوغونچی وقاینوق کرم شره باغ
که بوغرا دولانو وغالجات ایلی

بو وجه بله ایلا کوم پروریش
که جان سبز خاکدور نه ایش بیلکوسی
باشینی جدا قبلسه قبلماس صدا
نه حرکت نه قدرت آواز یوق
روان بولدی بر مونجه لشکر آلیب
کوره لشکری چقنی دیب بیکمان
سواره بولوب جمله شیر نر
خطای لشکری اوزره نیز باردیلار
بولوشنی دو بوفو ار ارو برور
که اسلامی لار چون بولوب نره شیر
امیر بر طرفدین قبلد کوب توروش
قبلدی دلیر بشر بیک مینک بکی
جکب بانکی هیبت اوزین اوردیلار
اونوب قالغانیدین یتیم قاشیغه
کسیلکای باشی مثللی خیار نر
که نعره اوروب کفریغه نکدیلار
که نیلخا اولاستای قبلدی نالاش
بولار جنکدا کفرانی قبلدی جنون
بو کفاردین قویمادی هیچ نریک
بولار کفریغه نارلیغ سخت کاج
خونخای چاغوستای خطایلارغه داغ
بولاردین سینب دور عدولار بلی

اودونو وکنمن ودار نامتو هم
بولار رعد ینکلیغ صدالار جکیب
آلیب ایلکیکا خنجری آبدار
که یاغدوردیمو نیر مرکی بلوت
ویا بر سروک یلقیغه نکدی شیر
نمن فوتنک زبنورک لار آنب
کورونوب نونون لار آراسیدا اوت
قبلد اولکونی سخت جنک هر دلیر
که بر اوزره یاتی بو نوع کافران
که سردار کفار اولوب ایکی سی
شی دارین باشینی قفس کا سالیب
لعین لار بو باشنی کوروب بولدی خون
تمامی خطای لار نونوشنی عزا
نریک قالغانی شهریغه قاجنی نیز
که قاجان جریک قبلدی جانکچونغه داد
تمام لشکرینک بولدی مقتول همه
ایشنی بو ایش لارنی جانکچون لعین
یقاسین قبلد چاک یوزینی اویوب
که حسرت بله بارماغیس نیشلادی
بلا کلکانینی بیلب جاننیغه
یوره کی یاریلدی تمام قورقاشیب
که جانکچون جو بوتخانه عزاسیغه

که دوشمن باشینی قبلد دور که غم
بولوب شیر وار نعره هالار جکیب
جقاردی که کفاریلاردین دمار
ویا توشنی بولغای نییستانغه اوت
ویا شیر برله نونوشنی دلیر
نومان باستی آنداغ نونون لار جقوب
بولوب اوت چاقین دک نونون لار بلوت
زمین نی قبلد لاله دک قیب قزیل
سری بی تندان ننی بی سران
که مرچاندین ایردی اولار جونکسی سی
عدو روبروسیغه قویدی آسب
بادارین لعین بولدی قاتیغ جنون
که زقوم بولوب کفری قیلغان غذا
که اسلامی لار سونکیدین جافنی نیز
دیدنی شی دارین جنکدا بولدی مات
که بز نجه کافر قوتولدوق ینه
اوزین تختیدین ناشلادی بر زمین
نوکاتی که کرکی سقالین بولوب
قبالب قبلد شهریده قیشلادی
اوروب شاتراق بارجه ایشنانیغه
که افیون سویی دوغابدک ایچیب
کریب باش چالب لات زیراسیغه

بو اوج کشیکا اون بش کشی قوشوب کوچاردکی
راشیدین خانغه نامه ایبارکانی راشیدین خوجه بولارنی
هم توتوب الیب قالیب ایبارمکانی

که سلطان امیرلار قیلل مصلحت
ممت قربان آخونی چرلاقی نیز
بواوجنی قیلل الی بیکنلار باشی
بو اوج الی ایکنیغه نامه بریب
بولار کیمه برله اونوب بحریدین
که آندین کوچوب کوب دابانی داباب
قرا قول بله نوقی طور فان یولین
خوجام نیاز صادق قربان خطیب
بواوج الی بیکنلارنی خان چرلاقی
اوقوب ایله نینک جونک لارین نامه سین
جواب بردی دیب نجه آی موندان نور
هنوز لشکریم هم سراجام ایماس
بونوع سوزلارینک بزکا ندیرمودور
ویاراست سوزدور ویا حمله فند
قیلام سیز نخی بزکا تلپیس لیغ
دیدنی الی بیکنلار ایلا شهر یار
کلب میز جنابنککه اشکر تیلل
عنایت قیلورسز سزاوار بیز

کوچار خانیه راسلادی نامه خط
خوجام نیاز آخونی صاوقنی نیز
بولار خدمتیغه که اون بش کشی
که شه موندان قالدی روانه قیلل
باریب نوشتی لار کنت غالجات زمین
یوروب نیزتون ترک ایتم خوردهواب
نخی طی انبیا کوچارنینک چولین
که نوشکونغه نوشتی کوچارغه یتیب
مخاطیر قیوب طرفه مهمان قیلل
که بربر نظر ایلابان خامه سین
مونینک دک سوزونکغه ایماسمن غرور
که اسباب آلاقی انجام ایماس
منکا ایلاکان حمله نزویرمودور
ویا اوینادنکمو منینک برله نرد
ویا قیلغوسیز بزکا نا جنس لیغ
بولالینک دیدوک بربریمیزکا یار
که زارایلامه و همناک سوزنی دیب
که یوقسه قواونکدا کریمتار بیز

که هر حکم قیلسانک مطیع بنده بیز
کمان ایلامای نامه نی راست بلینک
دیدنی راشیدین خان نجه کون نورونک
بولوب ناعلاج جون توروب قالدیلار
قائینکدا شکسته سراقکنده بیز
که بیز خسته لارغه نرحم قیلنک
منینک دولتم برله دوران سورونک
کوچار ایچره قالدی بو بیچاره لار

جانکچون شهر بیاندا ی نینک اولوغی بادارینغه مدد
قیلامای نیتی دا ش داریننی یتنه مینک لشکری کفارغه باش قلیب
مسلمانلارنینک سردارلاری نینک باشینی آلیب کلبنک دیب بو یروغانی
ش دارین باش آغالی کلب اوزی نینک باشینی برکانی

بونناظمغه نیزمی تونونک موغ بجه
نوا ایلاکای لار زبان بلبللی
خیال کاستانیدا کل آجیلور
ایا عندلب نغمه ساز قیل
مع القصه برکون بو جانکچون خطای
یقین دور یاتیشکای باشیمیزغه مرک
اولالین بوکون آب افیون ایچیب
بوسوزی دیدی یغلادی انجان
که جانکچون فوتینی قوچوب یغلادی
دیدیکم ایا سروری کافران
تولا یغلامانک منکا رخصت بیرنک
که اسلام لارنینک باشینی اوزای
که جانکچون دیدی بوسوزونکدور غلط
نهان سیرلاریمنی بیلاماس بو بوط

بومی زوریدین سوزلاکای برنجه
شکوفه بولورلار تحیل کلی
کلابی نخی هر طرفی ساچیلور
زبانینک آجیب نکنه آغاز قیل
جقیب نختیغه یغلادی های های
بومرک نینک علاجین نه قیلماقی کرک
ویا بر طرفکا کنالین قجیب
ش دارین ایشتیب دلی بولدی فان
باشینی چالیب یر جهان تیغلادی
مسلمان سیان من بولالین روان
مدد قیلسه لات شادلیغ لار قیلینک
جنابینکغه نیز باشینی کلتورای
اولوک بوط که برلارکا قیلماق مدد
تریفجه مددنی قیلالماق بو بوط

آلب اولجه کوب قوی آط کلا روان بولدی لار طرفی آفی نوقا
دلیرلار کلب شهغه قیلدی بیان تمام سرکذشتهنی قیلدی عیان
بونصرت کا خوشوقت بولوب ایکی شاه بولارغه زر سیمنی قیلدی عطا
بولارنی قباب بلکه صندل نشین که شهلار قلیب اوزیکا همینشین
بوجنکنی ایشتیب که قالماق چاقار بویون سوندی اسلامغه بولدی جکار
چاقارلار کیم خدمتنی قیلدی قبول نخی کردنیکا کونردی حصول

قاضی ناصرالدین آخون سلطان معظم خان وامیر عبد
رسل بیگلار وینه اوزکا سردارلار اوروجی مناسغه خوجام نیاز یوز
بکی لارنی خوش خبرغه ایبارکانی

سخن نافلی سوز سری قیلدی عزم صحایف شبستانیدا قلدی بزم
بو سوز واده سیغه سوروب رخشنی قلم کامی برله جکیب نقشنی
که بوتقش دین بولدی فیدا چمن جمن دا آجیلدی نمن یائمن
زبان بلبلی آندا جکتی نوا نواسیدا قیلدی بو قسمی صدا
که سلطان امیر برله قاضی کلان قیلب مصاحت بارجه بیگلر
دیدیلار ایبارساک مناسقه برو آنینک برله بارسا که نچند گروه
که اون پهلوان برله اون نیزه لیک که تونکان یکرم تمامی فرق
خوجام نیاز یوز بیگلنی سردار اینب قرا برله زراقنی برکا قانیب
مناس برله بارسا اوروجی ارا که لوطی آندا ایمیش پادشا
که بزلار ایبارکان چو بو نامهنی نونوب برسه لوطیغه هنگامهنی
عنایت قیلب برسه مینکجه کشی زبون بولغای ایردی بو کافر ایشی
موی دیدی چرلاتی یوز باشینی که ایلطانی اینب شه آنکا آشیننی

فرق ایرکا سردار اینب اولزمان اوروجیکا قیلدی بولارنی روان
که منزل مراحل لارین طی اینب اوروجیکا نوشتیکه نیز نون ینب
کریب شاه لوطی کا بردی سلام تونوب نامهنی بردی قیلدی کلام
که لوطی دیدی نجه ای موندنا نور حلی لشکریم بارجه سی بی حضور
که صانچی دیکان قلعهنی آلفوجه جهاد ایلانکز بز بیله برجه
مونی آنکلادی بارجه دین کتی جوش قیلب خوفدین غم شرابینی نوش
باریب صانچی اوزره جهاد ایلادی نجه کهریلارنی که مات ایلادی
که صانچی ارا قیلدی لار سخنی جنک خطای قانی برله بریب یرکا رنگ
بولوب فتح صانچی که نافنی مراد بوجنکنی کوروب بولدی لوطی شاد
خوجام نیاز بیگلنیکه نیز چرلانیب که مسرور قیلدیکه رخصت بریب
آلب خلقینکزی کنینکلار دیدی که سلطان فاشیغه یتینکلار دیدی
که رخصت آلب یوردی طور فان سیان جریک الغالی راشدین خان سیان
نجه کون یوروب ینی طور فائغه نیز که آندین اونوب راشیدین خانغه نیز
کوروب خان نه ایشقه کلب سیر دیدی نجه ایردی کلکان کشینک عددی
دیدی یوز بکی بز فرق بر ایدوک که نونکانی لارغه جریک بر دیدوک
که نونکانی لار هیچ کشی برمدی یکرم میر آندا قالیب کلمدی
بو قالغان همه بارجه نونکان ایدی منینک برله کلکان مسلمان ایدی
دیدی خان کوچاردا نجه کون نورونک کوچار شهرینی لشکریم کورونک
بو سوزلارنی یالغان کمان ایلادی نجه آیفجه امتهان ایلادی
بریب خان بولارغه که نوشکوندا جای کوچاردا نوروب قالدیلار نجه آی

اولوغ لار مصاحت قیلب کوچارغه لشکر تیلب ملا محمد
قربان آخوننی خوجام نیاز آخوننی صادق جاقاننی

نوتوب بردي زنكى غه بو نامهي باقيب لاما زنكى تمام خانه في
كه چنك طي موكوب ايردي بر دالداغه ساليب بردي باغلاب بو بيك آلدېغه
بو بيك بو لعين في كه همراه قېليپ يتيب كلدي لار يوزجه آطنى آليپ
بو چنك طي نونكانغه نافشوردي نيز كه بر اويكا چنك طي في بند اتى نيز

بى ديشانك في فتح قيلغاني

بركوني اولوغ لار جمع بولوب بر يردا هر باب دين سوزلب اولتوروب
ايردي امير عبد رسل نيك باشيني كوناردي قاصي ناصر الدين آخون برله
سلطان معظم خانغه باقتى وايدىكم اى سردار لار الحال لشكري اسلام نونكاني لار
آخون لار برله جمع بولوب اوج نمن جه لشكر باردور موخه نورغون لشكر
بر قلعه كفارغه قاراب تنج ياتقاني اوبدان ايماس دور چرا كه جهاد نينك
قاعده سي ادا ب شرايط لاري باردور جهاد نينك شرطى بو دور كم حلى قلعه
كفار نينك ناشيغه كافر لار چقماس اكر اون يل اونسه هم قلعه ناشيغه
چقماس لار ايش نينك بهراق و خو بر اقي اولدور كه بى ديشانك ديكان نجند
غول دور بر يني كانك كولي دبر لار ايكنچي غول في بى يانك كو انار لار اوجونچي
غول في شوفانك كو انار لار نورونچي غول في شانكفانك كو انار لار
اولار نينك اوستيدا كي ناغ في باياباني انار لار بو نورت غول نينك ايجيدا
جندان كافر لار باردور كه زن فرزند لاري برله دوروب دهقانچيلى قىلور لار
آندا ملك املاك مال منال لاري كوب دور بر موخه پردل بكيبت لاري
بر موخه لشكر لار برله اوشول كافر لار نينك اوزه سيكا ايبارسك كافر لاري
هلاك قىلب زن فرزند لار يني بسير قىلب مال اموال لار يني غارت قىلب
كسه لار البته لشكري كفار نينك اوزه سيكا اسلام هيمني اولتوروب وهشتي

آرنوق بولغوسي دور يراق يقين داكي كافر لار ايشينسا كونكل لاريكا اسلام
هيمني اولتوروب بوقورقونج برله اسلام في قبول قىلسه عجب ايماس دور
ديدى امير عبد رسل نيك نينك بوسوزي بارجه اولوغ لارغه خوش كلدي
بارجه لاري امير نينك فهم ادراك يغه تحسبن و آفرين قىلدي لار نيز عزيز
پهلوان في امير شاه يساول في قواش پهلوان قاسيم و آخون و اسلام و ملا
عاشور بولاري بر موخه لشكر برله اول طرفكا يوروقي بو پردل لار لشكري
اسلام في باشلاب مذكور غول لار طره فيكا نوغ الم لار آليپ روان بولدي نظم
بولار ايكي اوج يوز جريكي في آليپ روان بولدي ناغ ساريغه يوز لانيب
بى ديشانك ديار يغه باردى يتيب كوروب كفر يلاز قالدى باش قانيب
ايشانكان ايدى كفر يلاز بو خبر يغيلميش كه بر يركا ايلاب حذر
دلبر لار باريب قىلدي جوش خروش شانكفانك كوديكان بردا قىلدي سوقوش
خطايلار موهم نافماين هيچ علاج آتار ايردي اسلامي لار ساري ناش
كه اسلامي لار قويدى اويلاركا اوت نون لار فلانك اوزره بولدي بلوت
سوروب كفر يني كهر اسلام في نوتوب بر يركا اجل جاميني
صالح خوجه نينك اوغلي ايوب عزيز اتيب مبلطغين كهرى ساري نيز
سوروب بر طرفدين قواش نوجوان كه آخون سوروب كهرى ناغ سيان
دلبر لار آليپ ايلكيكا تيغ نيز عدو قانيبي ايلاشيب يركا ريز
كه ياغ دورديمو نبر مركى بلوت ويا نوشتى بولغاي نبيستانغه اوت
قربلدي بو يردا چونان كافران سري بى تذل تنى بى سران
كه اسلام جريكي بولوب در غضب سنان قلنج برله بردي ادب
اكر اوجراسا دختری نازنين آنى آسرادي يركا نوكماي قانيبن
كه فرزند زنى قليبان اسير كه نازوك بدن لاري قىلدي بسير

خطای الحی لاری لشکری اسلام نینک تعریفیدا نکته سورگانی

جانکجون نینک پوره کبغه پونکته لار تکر بولوب قادالغانی اسپر بولغان
ایکی یوز مؤمیسینی جانکجون مسلمان لار شاهبغه ایبارکانی ناظم
(ملا بلال ابن ملا یوسف) دفتر یغه یازغانی

که جانکجون قاشبغه باریب الحی لار بیان قیلدی لشکری بو یانچی لار
دیدی خویزه لار اوج نمین دین نولا که تونکانی نینک هر بری اردها
مسلمانغه ناب کلمکای بولسه قیل که آخیر قیلور بزنی خارو ذلیل
اولارغه قلبنک یالباریب بخش لیق که یانماس خزانینی برسنک اریغ
تمام کشی سینی ایبارکیل آنکا مکر برماسانک جانغه قیلغای جفا
آنینک ایکی یوز کشی سینی یبار بو خلق بر بلادور قلبنکلار حذر
مونی آنکلادی بولدی جانکجون غمین باشی سانککولاب بولدی اندیشه کین
دیدیکم سناپ کشی سینی جقار دوچی بی بی بوپرو بکه سن برکه بار
بو کافر که جقتی بولارنی آلیب بوشه لارغه نافشوردی نیزتون کلب
قلب شادلیغ شاه صاحب قران قلب الحی لارنی کوره کاروان
بیک دا بولوب نجه کون بولدی نیچ مثالیکه کفار بولوب کلیمج
همه کنری قلعه ارا بولدی بند که بولدی کفک کفر خلیبغه قند

اسلام قلنچی نینک هیبتیدین قالماق لار پوره کی فاره بولوب

قالماق لار جان و همیدین چنک طی نینک خبرینی ایبتیب مسلمان لار شاهبغه
نامه ایبارکانی قالماق لار اوزبنینک ایمانینی کوزلب چنک طی موندی
لشکری اسلامغه ایبارکانی

یتیب نیغ اسلام هر ایماقبغه نوشیب زلزله خیلی قالماقبغه

که چنک طی دیکان موغ غه بارغان ایدی که چنک طی دیکان موغ غه بارغان ایدی
بو کافر ایدی بارجه دین غفای نیز بو کافر ایدی بارجه دین غفای نیز
بیلامای مونی نینک قایدی قالدانینی بیلامای مونی نینک قایدی قالدانینی
امیر دیر ایدی کلسه مؤمین بولوب امیر دیر ایدی کلسه مؤمین بولوب
آنینک نیز غلبه طالب ایدی آنینک نیز غلبه طالب ایدی
قیلای ایدی چنک طی حکایانینی قیلای ایدی چنک طی حکایانینی
برو یتکوزوب موغ لارغه خبر برو یتکوزوب موغ لارغه خبر
یاغی بولدی تونکانی برله قونان یاغی بولدی تونکانی برله قونان
لاماسوندا اولدی کورونک سولاما لاماسوندا اولدی کورونک سولاما
مونی آنکلادی چون لاما زنگی لار مونی آنکلادی چون لاما زنگی لار
قلب مصاحت لار فنیب نامه فی قلب مصاحت لار فنیب نامه فی
دیدي نامه دا ای شهی نوجوان دیدي نامه دا ای شهی نوجوان
که چنک طی دیکان بزارا باردور که چنک طی دیکان بزارا باردور
اکر بوپروسا بخشی آطالار بری اکر بوپروسا بخشی آطالار بری
قونان شاهبزه غه منم بار اولای قونان شاهبزه غه منم بار اولای
بو مضموندا نامه فنیب شه لارغه بو مضموندا نامه فنیب شه لارغه
أوقوب نامه فی شاه صاحب نمیز أوقوب نامه فی شاه صاحب نمیز
دیدي نامه دا ای لاما زنگی لار دیدي نامه دا ای لاما زنگی لار
منینک لشکریم سنکا بارغان زمان منینک لشکریم سنکا بارغان زمان
برینکلار آنی خلقمه نافشوروب برینکلار آنی خلقمه نافشوروب
بو مضموندا نامه فی طیار قیلیب بو مضموندا نامه فی طیار قیلیب
یولو فوب بو بیک نجه ایماقبغه یولو فوب بو بیک نجه ایماقبغه

قلب خوف نورغوت دا قالغان ایدی
ایدی کاردار باخرد باتمیز
امیر آنکلادی موغ غه بارغانینی
جهاد قاعده سین بیلور ایدی خوب
آنی نافغالی کونکلی راغب ایدی
که اسلامغه کلکان روایاتی
دیدی ایش یماندور قلبنکلار حذر
لامالار اولوب من قتلوم اران
لامانینک نامیننی قیلدی تباہ
که هوشیار بولدی تمام بنکی لار
ایباردی اولوغ لارغه هنگامه فی
یغی بولدی دیب آنکلادوق بیکیان
که جانکجون لعین غه بولار یاردور
ویا بولعین فی تونوب یبارای
کندی یوقانیب که دلدار اولای
ایکی شاه زاده ایکی مهری غه
دیر یغه بوپروب جواب نامه نیز
ایباردیم سنکا پهلوان جنکی لار
که چنک طی فی برکیل قولین باغلابان
آلیب کلکوسی باش لاریغه اوروب
یوروب کنی بیک لار قولیغه آلیب
یتیمان نارات نینک که قالماقبغه

امیر ایدی ای شیخ مالینک ندور منکا سوزلا کیل قیل قالینک ندور
 بوشیخ آبی چشمین روان ایلادی تمام واقعه فی بیان ایلادی
 امیریدی جیف شیخ آقیولغه کوب که فان یاشینی کوزلاریدین نوکوب
 امیر اوشبو شیخغه عنایت قیل بینه اوزکالارکا رفایت قیل
 که محزون کونکلارنی شاد ایلادی بهادر لقب برله یاد ایلادی

القصة امیر عبد رسل بیک قاضی ناصر الدین آخون
 ومعظم خان وینه اوزکا سپاهلار مصالحت قیلاشیب ایدیلار کم امدی
 هر بر سردارغه بر منصب تعین قیلساق حکومت ایشی بخش بولغوسیدور
 وشریعت بیضانی جاری قیلساق اسلامدا ضبط قیلاقیقه بهراق وخوبراق
 بولور دیدیلار بارجه سیغه بوسوز معقول بولدی قاضی ناصر الدین آخون فی
 قاضی کلان آنادیلار معظم خان فی سلطان کوتردی عبد رسل حاکیم
 بیک کا امیرلیق منصب بولدی ملا شوکت آخون فی قاضی اصغر
 آنادیلار ملا روزی آخون فی مفتی قیلدی هر بر سردارغه بر منصب
 تعین قیلدی شول محل ابردیکه الجی کلدی دیب خبر بولدی نظم

کونی ابردی سلطان نصرت اثر خطای الجی سیدین که نفتی خبر
 امیری زمان برله قاضی کلان ایشنی کیلور الجی فی بیکیان
 خطای الجی سی جون ایدی تور کشی بوتورت نینک که کوچی فی ابردی باشی
 که نوشتی کلب باره کا خانیغه کوروندی امیر برله سلطان یغه
 تونوب بردی شهلارغه بر نامه فی که نامه ارا طرفه هنگامه فی
 که خطی تونیدین قیلیبان جدا مطالع قیل کوردی دو پادشاه
 بو نامه دا دیدور که جانکچون لعین ایا ایکی شهزاده روی زمین

که شهلارغه بزدین تمن بنده لیک تمن بنده لیک هم سرافکنده لیک
 که آندین فتیب دور که ای نیک رای که صالح قلیشساق برای خدای
 که تونکانی لارنی برینک برله کا بغیشلای تمام خویزه فی سیرله کا
 ایشنسا سوزوم شاه صاحب وصول که آلامای لی اوج بل غجه هیچ حصول
 که آلمان فی آلابن سنیب من کدای جانب فی آلابن سنیب من کدای
 ایا نیک ذات شهنواری حلب منکا قیلامای سیز بو قسم غضب
 بولشکرنی سیز آرقاغه یاندورونک لعل جونکسی بریب قیلای سیزنی کونک
 نولا قورقادر اویده فرزندلاریم منکا یغلاشورلار ادغول قیزلاریم
 نولا لشکریم اولدیلار قورقوشیب که افیون سو فی دوغابندک ایجیب
 دو یوفواد یانینی سیزلار آلینک که بر خسته کا بو طرفی برینک
 اکر بولماسا بز برالین حصول که هر حکم قیلسه قیلور من قبول
 قیل من بو مضموندا نامه تمام ایکی شهغه مینک الدعا والسلام
 که اوردا ارا حاضر ابردی دیبر دیبر یغه بو بروب جواب نامه نیز
 بیان ایلامیش سن که صالح منکا دیبر یکه ابردی عطار د نظیر
 کرکماس منکا یغلاغان کوز یاشینک جواب نامه دا دیدی ای بی نیز
 مؤمینلار بار ابرمیش که شهرینک ارا کوروب نور نه لار کور کوزور من سنکا
 عدیدی ابرور ایکی بوزدین نولا کسب اوز قولونکدا یبارکیل یاشینک
 که آندین بو اسلام فی قیلغل قبول اولارنی جقاریب ایبارکیل منکا
 نخ فی بزی سلطان دیندار بیل یبارکیل اولارنی ایا روسیا
 جواب نامه فی الجی لار قولیغه نخ فی بزی سلطان دیندار بیل
 که آلدیمدا خدمت فی اظهار قیل که آلدیمدا خدمت فی اظهار قیل
 بریبان جقاردی تغیب قونکیغه

عسکرلاری برله کلدی وایدی ای شیخ لار بزلارکا جانکچوندین خط کلدی ایله شهر بوزولدی ایکی مزارنیک خلقینی هیچ فچان قاجورمای هلاک قیلنکلار دیب امدی سیرلاری هلاک قیلماق اوشاق عبالارینکه وبال بولادور امدی سیرلار هیچ یرکا بارمای غلبه قیلماق تیج نورونکلار دیدی بولارخوش بولدی لشکری کفار شبو سوزلاری اینب یانیب کتی مسلمانلارغه اندیشه نوشتی بعضهسی ایدی کجه دا قجیب کیتلی دیدی بعضهسی ایدی بزلاری هیچ نه قیلماق جزاکی بزلار کفارغه هیچ نه قیلماق دیدی شبو کفتکو برله نانک آتی مسلمانلار نماز بامدادنی جمع بولوب ادا قیلدی بعداز بامداد کورارلارکم لشکری کفار الم لاری آلب فوج فوج قجیب کلدی ایکی بزر کوارنیک اطرافینی قورشاب آلدی اولکونی ^(۱) تیج یاتی مسلمانلار جانلاریدین امید اوزدی بربری برله بحبللیق البشتی آنکاجه کافرلار مسلمانلار طره فیکا نیر اوقینی باغدوردی مسلمانلار هم میلطیق اینب وبعضه لاری با اوقی برله کوب سولانی هلاک قیلدی اولکونی فاتیق جنگ واقع بولدی آخر کج بولدی هر ایکی طرف جنگ دین قول یغدی اسرائیل شیخ پردل بهادر ایردی مسلمانلارغه مصلحت سالدی وایدی نجوک قلماق کرک بزلار آز کافرلار کوب دورمونینک تدبیری نه دور دیدی محمد نظر امام برهان الدین شیخ فرهاد صوفی قواش شیخ خوجه عبدالرحیم حسن آخون مراد برات مولام علی ناجدین عبدسزار افسقال بهاء الدین لار ایدی بوکون کجه تاغ باغری بله غولجه شهریکا قاجالی مبادا آرقامیزدین کافرلار قوغلاق کلسه جنگ قیلالی باشیمزغه نه کاسه آتی کورالی دیدی بوسوز بارجهغه معقول بولدی اما آقبول شیخ موزه دوزاونامدی ایدی من قاجامین دیب بر مونجه مسلمان برله زن فرزندلارینی آلب حضرت

قورشاب: (۱) Въ другомъ экземплярѣ:

خانلیق نینک کتبلاری نینک ایچیکا کریب بند بولدی قاجالی دیکان مسلمانلار تاغ طره فیکا قاجتی بسیار محنت لار جکیب آخری کوره داکتی تونکانی لارغه قوشولوب آمان بولدی نانکلاسی کافرلار کورسه شیخ لار یوق بولوبدور ایدی کم قیان بارغاندور برو خبر بردیکم بارجه شیخ لار حضرت خانلیق کتبلاری نینک ایچیکا سولانیب بند بولوبدور دیدی کافرلار ایدی کتبلار اوت قویونکلار دیدی خواه لادیکه اوت قویغای کتبل اوستیدین آقبول شیخ اوق اینب اول کافرنی هلاک قیلدی اوج کونجه کافرلار کتبلکا یقین بارالمادی مسلمانلار کرسنه لیکدین درمانی قالمادی اوق یا ایلکیدین یرکا نوشتی باشینی تریغه قویدی زن فرزندلاری نینک طاقتی طاق بولدی بارجهسی جانبیدین امیدی اوزدی قضا خداوندیغه راضی بولدی شول زمان کافرلار کلب کتبلکا اوت قویدی برو قویدی کتبل ایشکیکا اوت سما اوزره بولدی نونونلار بلوت یانیب آنشی مرک شراره اوروب شمال زوریدین فاره فاره اولوب یتیشتی بو اوت آسمان آوجیغه تنبیدین اوتوب بلکه جان آوجیغه کواکب صفت بولدی اوشقونلاری بولوب چشمه وار آقنی لار خونلاری مدد بردی بو اوتغه قانیغ شمال یتیشتی ملک تیر دیماين وبال سپادین ملک نوشتی جان آغالی که تن ملک یغه شورش سالفالی تمام اوتدا اورتندی بولدی شهید نه دولت سعاده شرافت ایرور سولان خبلی باری هجوم لار قیلد ایشینکان محیب لار نوتوشتی غزا بویاندین قجیب جون اسرائیل دلیر شهر لشکریکا قوشولدی کلب

بولارنىڭ ھلاكبغە بىند ايلابان قاضى ناصير آخوننى بىند ايلابان
بو اوچنى يوق انساك خلق قالمايى كە بولاركا ھېچ خون طلب قالمايى
بوايشنى قىلورمىز زمان بىرسە دست دىدى مصلحت لارقىلب بولدى پست
دىدى ايلاساك اوشبولارنى شكست ايللا شەلغى بىرگا بىرگا بىكە دست
اولوغلار دليدا بوزولدى نيت كە آرى بوزوق دلدا يوق خاصيت
اى برادرلار بوواقعات لارنى ايشتيب دىمانكلار كە خطا قىلب دور بلكە
دىكاي سىزلار كە ارادە ازى نىڭ تقاضاسى دور كە جملە ملك ملكوت الله
تعالى نىڭ عالمى دور نەقىلسە اوزى بىلور ھر نوع ايش وقوعە كلسە آنى الله
تعالى نىڭ ارادەسى بىلماك بىندەكا لازىم دور

القصة بارجه عام خاص خورد كلان جمع بولوب مصلحت
قىلاشيب ايدىلار كم بوپرگا كافرلار نىڭ اتقان نىڭ زىنور ك وىمن فولار نىڭ
اوقى يىن نور دورغان بىر ايكان كافرلار نىڭ اتقان اوقىدا نجه آطا اولاغ ھلاك
بولدى بوپردين بونكالب مزار فيض آلتار نىڭ جنوب طره فيكا بارەكا تىكبىب
اندىن جھاد قىلساق دىب بارجه لشكرى اسلام مذكور جايفە بارەكا بىرپا
قىلدىلار ھر كوفى شەر لشكرى نىڭ بىر دل لارى بىرلە صحران نىڭ دلاورلارى
واھلى تىجار شىركىرلارى وتونكانى لار نىڭ دلىرلارى قلعة كفارغە بوكورور
ايردى وسقىلى بوزغالى قصد قىلور ايردى لار لشكرى كفارلار ھم سقىل
اوزەسىدىن داروبرلە اوت نىڭ شىلاب (۱) قزىغ ياغ لارنى ساجىب وناش خىشت لار
آتىب دلاورلارنى ياندورور ايردى نىڭ كون لار شىبوتر يقەدا چىڭ وچىل لار
قىياشتى لار بىر طرفدىن نونكانى آخون لار نىڭ اولوغ لارى خىجە آخون ياكور

(۱) قايىناق: Въ другойъ экземплярѣ:

جوسن موسى آخون عاشور اسماعيل آخون لار سىتوزالو بار كىز نازلار دىك
بوپر كلىك دلىرلار نىڭ باشلاب سقىلغە بوكورور ايردى يىنە بىر طرفدىن
سودا كىرلار دىن قوقىند ناشكىند نمانكان مىرغذائى لار دىن كلكان بىر دل لارغە يوسف
شانكىو مىر قسم مىر عبد الله محمد شريف لار باش بولوب سقىلغە ودر وازەغە
بوكورور ايردى يىنە بىر طرفدىن آقسو بىر بىر ختن بار كىند كاشقرى لارغە
فولادباي ولى خوجە بهاوالدين فنصدلار باش بولوب در وازەغە بوكورور
ايردى چارە وعلاج بولماس ايردى بوچىڭك اوزاققە نارتى قلعة كفار فتح بولمادى
مسلمان لار بواندىشە دىن كىچە لارى اويوماي الله الله دىب زارلىق لار قىلور
ايردى ومذكور مزاردا نىڭ طالب لار قىصىدە بىرىدە شريف وقىصىدە مېمونه
مبارك وآيات فتح ونصرت غە مشغول بولدى وحضرت مولانائى شىخ يوسف سكاكى
رحمة الله عليه دانىڭ طالب لار كلام ربانى وورد اورادغە مشغول بولدى وحضرت
سلطان اويس قرنى دا قدس الله سره العزىزى دا نور محمد امام و طاهر آخون
وعكاشە شىخ وصاحب تكبير آخون وآخون شىخ لار دلائل الخىرات بىرلە قىصىدە
شريف غە مشغول بولدىلار بولار بوپر دا طلب دا تورسون

قورغاش داكى حضرت شىخ محمد صادق بزرگوار بىرلە
حضرت توغلو ق تىمور خان رحمة الله عليهمانىڭ شىخ
جازوب لارى نىڭ واقعات لارى نىڭ بىيانىدا

فچان كم امير عبد رسل بىك تونكانى لار بىرلە غولجە شىرىك خروچ قىلدى بو واققە
قورغاشقە آنكلاندى آلمانو صومون كر صومون جىجى چىرغان صامول توركون دىكان
كىنت لارداكى كافرلارى قوزغالب آلمانو صومونغا جمع بولدى قورغاش داكى
مسلمان لار بىسار بىر دل خلق ايردى بىر كوفى سولان لار نىڭ اولوغ لارى

که او باش لار آندا همراه ایدی
هلاک قیلدی بیک نینک باشینی کسب
که او باش بی باش دیدی توت توت
آخون بیک نی توتی حسین باقشی نیز
شهید قیلدی اعدا بو بیک ذاده نی
قرا یوز فلکدین وفا ایزدیمه
نجوک ظلم قیلدی بو بیک ذاده غه
لبی غوغه سی اوزره خط نارتماغان
که بی باک لار آندا قیلدی هلاک
بونوع واقعات آنکلابان خواص عام
دیدى بونجوك ظلم بیداد ایرور
بولوب بارجه دم بسته ییحد ملول
که حاشه آغاجه بولوب دردناک
دیدى حاشه خان آه دوست آه دوست
کینب سیرکه جالاک منکا باقماین
قبو طالمی ظلم قیلدی سنکا
قیلب سختی کبریه ساجینی بولوب
بویک نینک قزی آنی عزرا ایدی
پوره کبغه نکدی بو دردلیک شرار
اوزین عرضی تنکریکا داد ایتب
ایا کار کرده خردلیک آنام

سوروب ایکی فرزندینی قوغلادی
یاریب قارنینی اندا نچند رقیب
قاسیم بیک نی قوتقازدی فصل ودود
شهید ایلادی آنا یانیدا نیز
یوزی کل صفت سروه آذاده نی
وفا ایزدیسانک هم بقا ایزدیمه
یوزی کل قدی سروه آذاده غه^(۱)
بودون لذتینی دمی نارتماغان
کورونک کل تنی باتی در زیر خاک
بولوب بیدماغ بارجه در ازدهام
شریعت خلافتدا بنیاد ایرور
آنا فیزغه باقمای آناغه اوغول
ساجین بولوب سینه سین قیلدی جاک
فلک بزکا ظلم اتی جالاک جست
بو غوغه لبیم کا لبینک یاقماین
ندورکم سنکا بلکه قلمیش منکا
یقاچاک ایتب یوز کوزینی اویوب
که حسنی ارا طرفه رعنا ایدی
اوزین برکا جالب بولوب بیقرار
دیدى اوشبو سوزلارنی فریاد ایتب
فقیر نانوان غه مددلیک انام

(۱) Въ другомъ экземпляръ: قد قامنی سروه آزاده غه

سنکا ظلم قلمیش کناهنگ ندور
اینمی اوزونک کا کا کولداش ایتب
بلانک نی اوزونک کا قیلب رهنما
بولوب بیقرار یغلادی زار زار
بولوب سوکوار تونی قاتیق عزا
که دوشمن هر اطرافیمزدا توروب
که مؤمن مسلمان قانینی توکار
مونی دیدی شه یغلادی زار زار
خوجه نی نوتایدیسه اوباشی کوب
کلیب نوشتی نیز اورداسیغه امیر
آغاجه امیر نینک آباغین قوجوب
که عرض اتی یغلاب آنا حالنی
دیدى صبر قبل خوجه نی من نوتای
احمد خانغه یتى امیر نینک سوزی
احمد خان تموریدا قالمایکه قان
کریب ایچکاری غه دعا ایلادی
معظم خان دیدى ای بورکلیک خوجام
نجوکدین کلیب دور سنکا موچه درد
دیدیکم امیر بزنی اولتورکودک
ایشنب بوسوزنی بوهم بولدی زار
کورنک قدرتی عالی بزدان پاک
دیدیکم امیرنی هلاک ایلانک

کنه قویماين ایلایمیش موچه جور
توکولکان قزیل قاننی بولداش ایتب
خداغه قیلب سن جانینک نی فدا
ایشتی مونی اول امیر ناعدار
دیدى مونی قیلدی قبو ناسزا
توکانور ایکان بربرین اولتوروب
که شک یوق بویورت ایلکیمزدین کنار
محب لار دلیغه یاقیلدی بو نار
همه بی معاش عام قلاشی کوب
امیرنه ایرور شاه صاحب سریر
قیلب کبریه زار برکا باشین اوروب
قرینداش نینک بولغان احوالی نی
آنانک نینک قانینی آنینک دین آلاى
که جان وهیدین جیقتی ایکی کوزی
معظم خان جنایغه بولدی روان
باشینی سالیب آه واه ایلادی
باشیمغه قلنج بیلک لیک خوجام
نه بولدی جرایینک ندین بولدی درد
غضب نینک اونی برله کویدورکودک
بو کنکرو جهان بولدی کوزیکا نار
بری برسی نی امدی فیلقای هلاک
اسحاق بیک نی هم دردناک ایلانک

معظم خان بوايشغه كوپ بيدماغ ايردى عداوتى نغى هم زياده بولارى اما
ظاهراً بيلدورماس ايردى چرا كه احمد خزانه جى بيك امير عبد رسل بيك كا
قبن آنا بولور ايردى (نظم)

كونى ميرى عبد رسل نيك بخت
باشيغه كونارتيب همايون الم
خيالى بو ايردى جهاد ايلاكاي
آلب كوهري غازيلىق ايلكايكا
بولوبان سواره بو اخلاص ايله
جقيب قلعه دين ايردى سايغه يتيب
معظم خان يتيشتى امير سونكيدىن
امير نوخته اديلار بولار كل-كوجه
معظم خان احمد خان ايكويانداشيب
احمد خزنجى نينك خونين كوزلاشيب
امير فهم قيلمى بولار نينك سوزين
معظم خان احمد خانغه باقتى بودم
شهر سارى احمد خاننى ياندوردى تيز
بو ايش دين خلايقغه توشتى كمان
بو ايش لار خلايقغه ناخوش كليب
روان بولدى يولغه بولوب بيدماغ
كليب نوشتى لار باره كاغه امير
اميرغه سپاه لار كوروندى كليب
قيلب جود احسان بولارغه امير

كلستان كلى لايقى ناج تخت
بياندايغه بارمامقه قويدى قدم
كه روح شهيداننى شاد ايلاكاي
مكر كبركالى شهدا سلكى كا
روان بولدىلار برنجه خاص ايله
اولوغ يول ايله بارور ايردى كتيب
احمد خان خوجام هم كليب اونكيدىن
بولار نينك خيالى ايرور اوزكاچه
كيلور بر بريكا نهان سوزلاشيب
خونين كوزلاشيب فتنه حدين اشيب
تيكب توردى آنلارغه ايكي كوزين
احمد خان قولبغه بريب برالم
بوايش دين خلايق بولوب رسته خيز
دييشتى برونى قيلورلار يمان
برونى هلاك ايلاكاي ديب بليب
امير نينك دلبيغه بوايش بولدى داغ
بولوب بيدماغ اوشبو صاحب سرير
سپالارغه شه مهربانليق قيبليپ
نرحم قيب رعيه لارغه امير

رعايا غمىنى كه قيلدى رها كه تارفاشتى ايلاب اميرغه دعا
امير قويدىلار خواب راحت كا باش قرا انگلىنى كيكان ايردى قياش
احمد خان خوجه حسد آتشرين احمد خزانه جى بيك نينك

خرمنى وجوديغه ياققانى احمد خزانه جى بيك قرزند دلبندى همراه آلب پنا
شهر يدين يقا اقلمىغه سفر قيلغانى وزن قرزندلارى رضا جامىغه هجران
چشمه سيدىن سونولدوروب بيك برله قرزندىنى سيراى قيلغانى

ايل قلعسى نينك سخن ورلارى
بودور كم قيلشغان روايات لارى
بونناظيم يوروب سوز درينى تزيب
ايشتيكه احمد خزانه جى بيك
احمد خان خوجامنى يانيب كلى ديب
خوجه آلد يغه چقتى بيك فيش باز
كوروشتى خوجه برله سوردى خبر
كه لينككوهغه دوشمن كليب دور ديدى
توتوب بردى بوييك كا بر فارجه خط
دهدى بيك بوخط بارجه يالغان ايرور
بوخط كلكانين بخشى تحقيق قلىنك
ديدى خوجه اى بيك منى نوسماغيل
ديدى بيك بوقيلغان نجوك سوز ايرور
بوقيلغان سوزوم سيرا كا دور سودمند
خوجه در غضب بولدى تيز آلدى نغى
يقيلىدى بو بيك يركا الله ديدى

سخن ور نه دور نكنه فرورلارى
مجاليس دا قيلغان حكايات لارى
كه آلدى اوشولدم ورقه سيزيب
اجل راهى اوزره روانه جى بيك
كه يالغان خبرغه يتيب كلى ديب
بولوب قتل سبغه اوزى چاره ساز
ندىن كلىلار موند اى شير نر
خلايق يوره كين ياريب دور ديدى
اوقوب كورسه بو خط تمامى غلط
عدو خيلى تورغوت دا قالغان ايرور
كه تحقيق قياى بعد آندىن بارينك
حلى نغى اورارمن بولورسن ذليل
كه دوشمن ايماسمن دليم نور ايرور
ندىن سيز منى ايلاكاي سيز كزند
بو بيك باشيغه سالىدى نغى ب دريغ
آنا حالين اوغلى كوروب يغلادى

بو قسسى يىغلادى دارىن باشىغە جون سىجىب تىراق
مولى آنكلاپ يىانداي كافرى كىوردون بولدى

القصه كفار لشكرىكا انبوه غم يوزلا نىب كوب اندوهه دا ابردىكه فولاد باي
يوسى شانكىبولار عاروف آخون ولى خوجه شانكىبو عز يز قورباشى مير قسىم
شاه محمد شريف بهاء الدين فائىدلار برله جميع اهلى تجارلارى باشلاب توغ
الم لار برله كلىب لشكرى اسلامغه قوشولدى لشكرى كفار مولى كوروب دم بسته
بولوب اولوم كا راضى بولوب زار زار جون ابره نو بهار يىغلاشور ايردى كرىب
لات زىرا آلدیدا باشىنى چاللىب استعانت نىلار ايردى بولار لات آلدیدا يىغلاپ
نورسون امدى سوزنى معظم خاندين ايشتماك كرك معظم

خان اىلا شهرىغە حاكىم ايردى امير عبد رسل بىك ايشكاغە ايردى
چانك جانكچون معظم خانغه حصول جەتيدىن كىنا قىوب نظر بند قىلغان
ايردى عبد رسل بىكنى عارىنى حاكىم قىلغان ايردى تا بو وقىغە معظم خان
كوره شهرىدە غرىب وبى نوالاردك بورور ايردى فزارا جانكچون اودارىن نىنك
ساغلادى نىنك هلاك بولغانىنى يسورت بسوزولغانىنى يىاندايى قىورشاب
آلغانىنى جنك قىلغان خبرىنى آنكلاپ ايشتىب اوزىنى تىختيدىن يىركا
ناشلاب يىك ايجماكدىن قالدى كىچە كوندز زار زار يىغلار ايردى ودارىن
غالادابىلار بله مصلحت قىلور ايردى

اودارىن هلاكىن ايشتى لعىن باشى ايلاننىپ بولدى طرفه غمىن
يقاسىنى جاك فاره فاره قىاب كوزى ياشىدا يوزنى ياره قىاب
معظم خانى چىراتى يانىغە تىز دىدى اى بلام حاكى بانمىز
شېبە كا بارىب آندا لشكر آلىنك بو لشكر بله خويىزەلار غە بارىنك

كه نونكانى لارنى قىلنكلار هلاك
ايشتىب بوسوزنى بولوب شادمان
كىمە كا منىب يىرىدىن تىز اوتوب
يتىب كلىدى آندىن بولاق باشىغە
احمد خان خوجامنى يانىغە آلىپ ^(۱) -
احمد خزانەجى بىك منىنك دوشمنىم
نه بولغانى آنىنك كسانكىز باشىنى
اى قىل هلاك بركه فرزندى هم
كه بولسام كه خان سىزنى قىلغوم شرىك
احمد خان بسوزلاركا شىدا بولوب
احمد خان ^(۲) آلىپ لشكرى بىكران
القصه احمد خان احمد خزانەجى بىكنى هلاك انكالى شهركا كلىدى وقت يار

برمدى اوتوب باره كاغە نوشتى بر كوفى امير عبد رسل بىك احمد خزانەجى
بىكنى شهردا قىوب ايدىكم سىز شهردا نوروب لشكرى اسلام نىنك كام كوسنى
راسلاب برىنك ويىشى يىمانىغە خبردار بولونك دىدى احمد خزانەجى بىك
جان دلى برله قبول قىلدى چرا كه كاركرده وكاردىدە عاقىل سىپا ايردى وقاضى
ناصر الدين آخون امير عبد رسل بىكنىنك اورداسىدا دولت نقره سىنى
چالوروب حكمرانلىق قىلور ايردى رعابالارنىنك جملەسى امير عبد رسل
بىكنىنك كلك يوزىكا وعقلى دانشى غە مشتاق بولوب هر حكىمكه قىلسە
جان دلى برله قبول قىلور ايردى دولت وسعاده امير عبد رسل بىك كا يوزلاندى

احمد خاننى اول دم يانىغە آلىپ

يغىب

بيکذات بيک بهرام بيک لار ناش اوستنک لشکرى نى آليب قلعه کفارغه
يوزلاندی آنينک آرقه سبدين ارا اوستنک لشکرى نى آليب نوردی يوز بکی
بلال يوز بکی لار باشلاب قلعه کفارغه يوزلاندی آنينک آرقه سبدين منکلبک
شانک بکی قاش بورا بوغاسون نينک لشکرى نى آليب روان بولدی آنينک
آرقه سبدين عظيم شاه بيک نياخا اولاستای لشکرى نى آليب روان بولدی
آندين تونکانی لار نينک اولوغ لاری شاجو آخون خنجه آخون ياکور عاشور
جوسن لار جمله تونکانی لاری باشلاب روان بولدی لار لشکرى اسلام ايماق
ايماق سنجاق سنجاق فوج فوج کليب بياندای نى قورشاب نوشتی لار آدم لار
غوغاسی و آطالار نينک کيشناش کان آوازی دين کردون نينک قولای کر بولدی
وجانک منان و دارولار نينک توتونيدين بياندای ظلمات آراسيدا نافيدا بولدی
وتنک زنبورک نمن فولار ونغير کارناي لار آوازی دين لشکرى کفار قورقوب
يوزک لاری سو بولدی کافرلار بو غوغا علامت لاری ولشکرى اسلام نى مونداغ
هيبت اوزه کوروب بيدل ذانک بولوب تترادی زن فرزندلاری يغلاشيب
عقلی باشيدين کتى بارجه جونک کجیک کافرلار اولوغی بادرين نينک آلدیغه
کلدی وباشينی تفرافقه اوروب زار زار يغلاب بارجه سی ايدیکم ای سردار
کفاریان بزلار موخه نورغون لشکر برله نجوک در فزاده بولور ميز امدی بزلارکا
بر جونک لاماسونداکی قرانک قران لازم بولدیکه آنکا جيق افیون چلاب
قویالی مبادا اسلامی لار بزلارکا غالب کلسه اول افیون سوپی نى ايچيب
بارجه ميز بر يولی هلاک بولالی ديب يغلاشتی بادرين حرامی ایدی بر نجه
کون صبر قبلاب نورالی کورالی که جانک جانکچون بزلارکا چينک دالویه نودارين
شيدارين لاری باش قبلاب نورغون لشکر ايبارا دور بو نورغون لشکر برله
کليب بزلارنى آجرا نيب آلدردی بادرين نينک بو سوزیکا بی عقل کافرلار

فریفته بولوب جنک غه مشغول بولدی مسلمان لار دين پهلوان اعلى خان محمد
صوفی پهلوان پهلوان طالع محمد علی و پهلوان محمد نوخته و پهلوان ابوالخیری
و پهلوان جعفر بيک و پهلوان عبدالوارث پهلوان قاسم جوبک لار نورغون
پهلوان لار تنک وزنبورک لار آنا باشلادی و بازار لشکرى وصحرانينک پردل لاری
سفيل لارغه اسيلدی قاتيق جنک بولدی آخری لشکرى کفار لشکرى اسلامغه
ناب کلن سورالمای سفيل نينک قوقته لاریغه کیکر تارتیب دالدار قاب يوروب
اوت لار ساجار ايردی پردل يکيت لار اوتیغه فروا قبلماي سفيل غه جقيب قوقته
لاری بوزوب شوره قيلور ايردی مونی لشکرى کفار نينک سرداری بادرين
کوروب جانيدين اميد اوزوب باشیغه تفرافق ساجيب اوز حالیه يراشا اوز
زبانى بله بيت لار اوقوب يغلار ايردی مضمونی بودورکه

دریغا دولتی خاقان چين لار سرنکون بولدی
بو خاقان نينک همه طابع لاری نينک باغری خون بولدی
اجل نينک ارذری دم تارنى بز خاقان چين لاری
تکورمن بولدی فیدا بارجه ميز نينک باش اون بولدی
موشوک سچقان نى آلفانک بولشکر قومغاى بزنى
که بزلارغه قيبين تونکانی چانتوغه اویون بولدی
يقيلى آسماندين پرکا آنداغ کوکبی خاقان
تمام خاقان چين لار عقلين آلدوردی جنون بولدی
بو لشکرى کوروب بز بيدلار زانک بولوب نوردوق
که بزمانک موم چون خوی زاخوی خوی لار جيون بولدی
سمانک سارغار بيب قالدوق و يان تفرافق صفت نوزوب
که بزنى ساور ورغه خویزاخوی خوی لار قيون بولدی

تېلب فتح نصرتی آیات اوقوب   قېلب کبریه زارورد اوراد اوقوب
 که ملا غنی روزی باقی امام   قانوغی دیکی ملا روزی امام
 بولار باردی آستانه شاه پادشاه   تېلب یارلیغ آندا قیلدی دعا
 دعاسینی تنکریم روا ایلادی   اولوغ فتح نصرت عطا ایلادی
 که بالغوز یغاج کان نینک بیک لاری   الم شاه شخول ایرکه بیک مینک بکی
 نوسوب موغلار نینک کبلور راهی   بسی، قورقونوب موغلار شاهی
 که قالمق کبلور یولغه بوکچور قیوب   که موغ اوچراسا کوزلارینی اویوب
 که یولنی نوسوب ایرکه بیک نوجوان   که موغ خوفیدین خلقنی^{۱)} قیلدی آمان
 که شره بوغاجی برله نوقوز نرا   بویورت خلقی ایردیکه مینک دین تولا
 بویورت داقالیب ایردی بش یوزکشی   بولار موغ یولین نوسماق ایردی ایشی
 که مینک آدمی غولجهغه کلدیلار   که قلعه بیاندایدا جنک قیلدیلا
 القصه امدی کلدوک بیاندای نینک جهادیغه اولکجه دنک نینک
 ایشینی بر طرف قېلب شهر نینک لشکرینی حسین بیک لاری
 باشلاب بیاندایغه یوزلاندی و شهر نینک پردل یکبت لاری دین محمد صوفی
 آقسقال بشری بیک حاجی طاهر فائصد صیتلدی شانک بکی علیش دلاور
 عاشور محمد الم دار عبد الصمد فائصد عبد ناصیر پردل پهلوان عبدالوارث
 شاعر عبدالحق جلال الدین شبردل آخون فولار نورغون لشکر ی اسلامنی
 آلیب بیاندایغه باریب نوشتنی لاری آق نوافدین قواش بهادر غزیر پهلوان
 عبدالرسل بیک جاروالله بیک ایوب دلبرلار نورغون لشکر بله بیاندایغه کلب
 قلعه کفارنی قورشاب نوشتنی شول محل ایردیکه غولجه اون یوزنی جمع قېلب
 لشکر ی انبوه آلیب حتی شانک بکی الم لاری کونرتیب قلعه کفار یعنی

۱) Въ другомъ экземплярь: ایلنی

بیاندای نینک قېله طرفی دیکی یار بسویغه بارهگاه برپا قېلب نوشتنی لاری
 شول محل ایردیکه اسحاق خزانهچی بیک بر مینک نوقوز ترانینک پردل لارینی
 آلیب کلب مذکور بارهگاهه نوشتنی لاری هر کونده بیاندای نینک کافرلاری
 برله کج بولغونجه قانیغ جنک لاری قیلور ایردی ولشکری کفار قلعه سیدین
 ناشقاری جیقالماس ایردی بوسوز بو پردا نؤرسون

القصه امدی کلدوک احمد خان خوجام برله شمس الدین
 خلغم لار نینک واقعه سیغه قچانکم مانوغه باریب اودارین بله ساغلا داینی نجد
 خطای لاری برله اولتوروب بر مینک ایکی یوز آطفی آلیب مسلمانلار نینک
 فیاده لارینی آطلاندوروب نورغون لشکر برله کلب ارم باغغه نوشتنی لاری
 امیر عبد رسل بیک آنکلاب قاضی ناصر الدین آخونم ملا شوکت مفتی آخون ملا
 روزی مفتی سید جلال الدین خلغم خدا بردی آخون حاجی مسعود محتسب
 آخون ناصیر آخون ملا امین آخون جونک محتسب آخون کجیک آخون کجیک
 محتسب آخون ملا خلیل آخون حاجی طاهر خزانهچی بیک احمد خزانهچی
 بیک عبدالرحمن خزانهچی بیک حاجی عبدالله خزانهچی بیک عبدالواحد
 خزانهچی بیک مغفر شانک بکی بیک منکلیک شانک بکی میر ذات شانک بکی
 بیک ذات بیک بهرام بیک یوسف بیک خدا بردی بیک لاری بارجه سی امیر عبد رسل
 بیک نینک مطابعتیدا آلدیغه چقنی لاری بارجه اکابرلار برله کوروش تیلار امیر
 عبد رسل بیک شهرکا نکلیف قېلب آلیب کیردیلا بولار امیرغه بولغان واقعه لاری
 بیان قیلدی لاری امیر عبد رسل بیک اودارین نینک اولکانینی ایشیتیب بسی
 خوشحال بولدی لاری چرا که بهادر کافر ایردی خلغم برله احمد خاننی مهمان دارلیق
 قیلدیلا القصه امیر عبد رسل بیک برله قاضی ناصر الدین آخونم احمد
 خزانهچی بیک شهردا توروب جنک بر اغینی قیلور ایردی میر ذات بیک

بو نامه يتيشكاج خليفه مو تيز
آلب اول دلبير لشكري بيكران
اونوب تيز درياي خونخواردين
جاقب بارجه آلبين ديدى نوت نوت
هلاک بولدى جون نبراماي اوريندين
اودارين لعين برله ساغلاڭداي
توكانيب لعين لارنى قالمای کمان
که مېنك ايکي يوز آطى جون آلد بيلار
که لشکر قولبغه سنان لار آلب
دلاورلار آنداغ خروش ايلادی
دمى نېغ خنجر يتيب تاهوا
سنان درازدا آلب جانينى
نهام کفريلارنى هلاک ايلادی
خوجام لار يانيب فتح نصرت بله
القصة امير عبد رسل بيک دريانينک اول يوزيدا کي کنت لار
نينک سردار لارى توقنک بيک آق قوزى بيک دانيال بيک موسيار
بيکلار کانه ايبار کاني بوسردار لار شيبه^(۱) وقالماقلار بله جنک قېلغاني
بو اول نامه دور کم بنام خدا نبي ولى بزکا دور رهنما

(۱) Въ другомъ экземплярѣ: جون

(۲) هلاک بولدى اول جايدہ نچند خطای

(۳) يتيب

(۴) يانيب

(۵) برله

که بعد ايشتيکيل ايا شير دل
ايا توقنک بيک سعادت شعار
ينه آق قوزى دانيال موسيار
اوجى اوج بولک لشکرينى آلب
اکر جقسه کفار باشينى اوزونک
قېلب شه سوزين نامه ابجره نهام
بونامه يتيب توقنک بيک کا تيز
نوره توقنک^(۱) حکمرانليق قېلب
مونکا آق قوزى بيک نى سردار انيب
شيبه شهرى خوجه کير زورغان صمون
دار نامتوکه شونکفار کتمن ايلي
ايکي بوغرانبينک خلقى فوج فوج کلب
که موهمين وکفار قېلب طرفه جنک
که موهمين شيبه^(۲) اوزره غالب بولوب
اوزين قلعه سېغه سولاندى اوزى
بو طى آلدیدا باش لارينى آجيب
بولوب لاعلاج قلعه سين قېلدى بند
جاغوستاي وفاينوق قوغونچى ايلي
که آله صمونى کلب فورشادی
که کفار صمون لار آرا بولدى بند
کورونک مولوى شيخ يوسف ولى
مزاريداکى شيخ جاروب لارى

(۱) Въ другомъ экземплярѣ: توقنک

(۲) عدو

فباده خطای لار تمام لار آطلانور
 بو سوزنی دیدی حاکمی کاردار
 تمام آلدی ایلکیک آلات جنگ
 شتاب برله آطلاندی اعداسیان
 که تاریخی نبی غه هزار دو صد
 بلی ابردی تونغوز دیدی بعضی اوی
 جمادی الاول نینک اون ایکی سی
 قرق یاشدا ابردی امیری زمان
 دیب الله اکبر یزدان پاک
 منم ناصرالدین سری عالمان
 منم نام احمد خزانچی بیک
 اولوغ لار آئینی عیان ایلایشیب
 غضب برله جون نعره هالار جکیب
 بولوب هر بر اسلامی مست تیوه دک
 جکا جاک خنجر شفا شاق تیغ
 که باغ دور دیمو تیر مرکی پلوت
 ویا بر سروک یلقی غه نکدی شیر
 غضب لیک شغال کردیمو قوی آرا
 بو نوع ما جرا بولدی لار بیکمان
 اقب قان نغراق حجر بولدی قان
 کنرلار قزیل نام دوکان قبی قزیل

خطای^(۱) بیزکا کوب بد گمانلیق قبلور
 ایشینکان قلیب کیرته زار زار
 سنان دراز تیغ تیری خدنک
 که دروازه مشرق غه بولدی روان
 ینه سکسن ابردی بفضل احد
 نمه بولسه بولسون تالاشینک قوی
 عشا سونکیمین جمعه نینک کیچه سی
 جرای قریل گل جهان پهلوان
 منم دردناک منم سینه جاک
 منم شوکت آخون که مفتی زمان
 که اسحاق حکمی روانچی بیک
 تمام اصل نسلین بیان ایلایشیب
 خطای^(۲) باشیغه تیغ برا سالیب
 خطای لار بولوب اهریمن دیوه دک
 که دلال مرکی بولوب کوب قزیغ
 ویا نوشتی بولغای نیستانغه اوت
 ویا شیر برله تونوشتی دلیر
 ویا زال خر قیلدیمو ما جرا
 که جیجون اریقی صفت آفتی قان
 حجر دین که ساچراب شجر بولدی قان
 خطای لار هلاک بولدی خوار ذلیل

عبدو
 عدو
 (۱) Въ другомъ экземплярѣ:
 (۲)

که آخر خطای لار آجیشیب زبان
 نریک قالغانی دیدیلار الامان
 همه دین اسلامی قیلدی قبول
 نخی کردنیکا کوناردی حصول
 که موئن آلیب اولجهنی بی شمار
 که آدم باشیغه نغارو نغار
 بودنک نینک اشینی سر انجام انیب
 بیاندای ساری یوردیلار یوز لانیب
 القصه امیر عبد رسل بیک هر طرفکا نامه لار فرا کتده
 قیلغانی ملا شمس الدین خلفم احمد خواجهم خان لار
 امیر نینک نامه سیدین اطلاع بولوب یماتوغه باریب
 اودارین نی ساغلادای نی هلاک قیلوب برمینک ایکی یوز آطنی
 آجراتیب آغانی

ایا عندلب نغمه ساز قیل
 اودارین هلاکینی آغاز قیل
 کونی جانکچون امبال^(۱) بوایکی لعین
 اودارین غه ایدیکه نورغوت بارینک
 نورغوت خانیبدین ایکی مینک آا آلیب
 منکا نافشوروت سز که نیز تون کلب
 اودارین خطای برله ساغلادای
 بو ایکی لعین برله نچند خطای
 نورغوت خانی ساریغه بولدی روان
 یتیم خانغه بوسوزنی قیلدی بیان
 که مینک ایکی یوز آطنی خان بردیلار
 که حایداب یمانو تیب کلدیلار
 دیدی ایکی کون موندای آرام آلا
 که آرام آلیب بعده آندین بارای
 موی آنکلادی عبد رسل دلیر
 ندورکم دلیر جون ایدی نره شیر
 که برنامه یازدیکه خلفم غه تیز
 دیدی تیز یمانو ساری بارینکیز
 احمد خان خوجام برله لشکر آلیب
 اودارین بیله ساغلادایغه یتیم
 که آندایار یب مردلیک کورکوزونک
 بو ایکی لعین نینک باشینی اوزونک

امبال (۱) Въ другомъ экземплярѣ:

نهار اولدی هم چقنى خورشید تاب
چقیب تختی اوزره امیری زمان
که کلتوردی تونکانی لاری تمام
امیری زمانه نکلّم توزوب
امیر ایدی ای اهلی تونکانی لار
یغیب لشکریم کلتورای برنمن
اوزوم لشکریکا اوزوم باش بولای
که سیرلاردا دور دین آین چالا
تامینک ایرور عهده بوزماقغه نیر
بو بد فعلینک لارغه توبه قبلنک
ایشیتی بو سوزلاری تونکان همه
امیرنینک آياغین توتوب^(۱) یغلاشیب
باشینی اوروب یر جهان نیغلاشیب

تونکانی لارنینک جوابی

ایا نیک افعال شاهی جهان^(۲) نچان سیرکا بزا یلاسک بد گمان
همه میرنی تنکریم هلاک ایلاکای جهان دین که بیزلاری پاک ایلاکای

امیر عبدالرسول^(۳) بیک نینک ایتقانی

سوزونک راست بولسه قلینک لار قسم قلیب دلی نرم کوزونکلاری نم
منم راست کونکومدا قول ایلاین سنکا یاراولوب دفع حول ایلاین

(۱) قوچوب
(۲) زمان
(۳) امیرنینک ایتقانی

تونکانی لارنینک^(۱) جوابی

کلام خدای باشیغه توتوب که برجام قسمی دوغابدک یوتوب
دیدى بزرغرب لارغه سیر شاه اولونک تمام حالیمیز دین که آگاه اولونک
که تختی عدالتدا ایلا ب مقیم سریری شجاعت اوزه مستقیم
که شاهلیق سریرید بوی کورکوزونک بمانلیقنی قیلساق باشیمیز اوزونک
امیرنینک تکلم سورکانی

بیلورمن که یوق سیردا بوی وفا وفا اورنیغه^(۲) ایلاکای سیر جفا
که تنکلیک زماندا منکا یالباریب وفای بوزار سیر کین قایتاریب

تونکانی لارنینک جوابی

قسم بخداوند کون مکان آینهک قدریددا ایرور انس جان
بو وقتیدا سیرنی توتوب رهنما قیلورمیر که آخر اوزومیرکا شاه
امیری زمان بوسوزین چین دیدی بولار حمله سینی امیر بیلدی
که هشتاد کنت لارکا نامه قتیب حسن حسین بیک لاردین یورکوزوب
که بر لحظه دا لشکرین راسلادی امیر هم جهادغه بلین باغلادی
امیر ایدی تیر تون بشی جمعه دا که شب خون اورالین که بولمحه دا
که یوقسه بوایش بولغوسی دور یرمان خطای^(۳) لشکری کوب ایرور بیکمان
اودارین تورغوت خانی ساری بارور که مینک ایکی یوز بخش آطا کلتورور
که اول بوکون قیلماساق بیز سوفوش بونورغون خطای برکا قیلاغای توروش

(۱) تونکانی لار جوابی
(۲) اورنیغه
(۳) عدو

بینه کیری اسلامغه قصد ایلادی بریب خمر لشکرنی مست ایلادی
القصه اوزکا شهرلارنینک تونکانلاری صائدوخوزاداکي
تونکانلارنی خطای جریکی اولتورکان خبرنی^(۱) ایشتیپ
جان قورقونچی دین وهمه اتیب امیر عبدالرسل بیكلیک کا
یالبارغانی وامیر عبدالرسل بیك بولارغه ترجم قیلپ
برتمن لشکر برله تونکانی لارغه یارمندچلیک برکانی

کونی غولجه تونکانلاری جونک لاری عاشورخچه آخون صفت اونک لاری
که اسماعیل آخون که^(۲) یعقوبه لار عبدالرسل حاکیم بیك سری کلدیلار
کریب اورداغه یغلاشیپ زارزار توکوب یاشنی چون ابر نوبهار
نهام یغلاشیپ دیدی ای نیک ذات خداوند کارینگه برسون مراد
که بزلارنی مانجو کلب جافغودک قیلپ نیری باران اوق آنقودک
خطایدین کلب بزکا نورغون جریک هلاک ایلامیش^(۳) قویمغایلار تریک
که بزخسته دل لارغه سیز یار اولونک بونوع قانیغ ایش لاردا دلدار اولونک
دیدی اوشبو سوز حاکمی کاردار خدا یار بولسونکه بزلار جه کار
ولی قاضی آخونلوغومدین سورای نه نوع ایشنی بویرورمن آنداغ قیلای
بوکون کیچه سیز استراحت قیلینک که راحت آلب ابرنه لیک کا کلینک
بوسوزنی ایشتیپ تمام یاندی لار هراویلوک اوبی دا امان قوندی لار
کیچه اوخلامای خطمه قرآن اوقوب خطای لشکریدین بسی قورقوشوب

شهرلارنینک تونکانلاری بوخبرنی
(۱) Въ другомъ экземплярѣ: _____
(۲) _____
(۳) _____

که پُر دل لاری جنک یراغین قیلپ که آخر توکل خداغه قیلپ
که بیدل لاری غمدا باشین قتیپ تمام قویدی لار^(۱) خواب راحت کا باش
نهام یوزین قبله کاغه قیلپ مع القصه عبدالرسل بیك حاکیم
ولی یرکا تم تم توشار ابردی یاش کیچه جیرلانیپ قاضی آخوننی نیز
بو بیك^(۲) بزکا حاکیم بز ابردوک ندیم که اسم ایدی ناصرالدین دلیر
بو آخونلوغوم کلدی^(۳) نیز اورداغه ضحامت دا رستم شجاعت دا شیر
بوزکا حاکیم بیك مو هم چقتی نیز آلدیغه قیوب ناز نعمت بییش برله نان
بو تونکانی لار عرضی قیلدی لار که بعداز محاضر امیرتوردی لار
نکلمغه تیل آجتی بلبل صفت ایشتیپ بولوب آخونوم کل صفت
نخی دولتینک هم عدددین فزون دیدی ای شاهامرونک اولسون اوزون
که عنقا مثالجه دلدار اولونک بو تونکانی لارغه مدام یار اولونک
خدا اندریده غازی لبقنی آلبینک بویچاره لارغه ترجم قیلینک
بودون دولتیغه که بولانک غرور که اکثر صواب لارغزات اوزره دور
که تیغ برله دوشمن قانینی ساچینک که جه قیلپ نیز اسلام آچینک
بولور سیز دو عالم ارا کامکار که فتوی بودور ای شهی کاردار
قبول ایلادی شاه صاحب سریر بوقشمن دیدی قاضی^(۴) آخون دلیر
که اسلام آچورغه قیلپ دعده که فتوای بریب بارچه آخون همه

تمامی قویوب خاب
(۱) Въ другомъ экземплярѣ: _____
(۲) _____
(۳) _____
(۴) _____
(۵) _____

خرد قمری س، آندا کوکو دیکای نه کوکو دیکای بلکه هوو، دیکای
 تمام درد مندی ایشنگای مونی کوزیدین آقیزغای جکر قانینی
 برونینگ بولوبدور آناسی شهید بولوب بعضه لارنینگ بولاسی شهید
 برو آین باب دور قرینداشیدین که جاندین عزیزراق کوکالداشیدین
 ایشنگا دلی تیز یاره بولور نه یاره بولور بلکه یاره بولور
 تضرع قیاشوب دعا ایلاکای دعاسینی تنکریم روا ایلاکای
 که روح شهیدان همه شاد اولور دعا قیلغوجی غمدین آزاد اولور
 اکر بولسه بو قلغه فضل احد پیریم مولوی برکا قیلسه مدد
 ایلانینگ جهادینی نظم ایلاین کاستان نظمیدا بزم ایلاین
 اوقولسا بو اشعار مجلس آرا امیدیم بو دور برکا قیلسه دعا
 دعاسین خداوند قیلسه قبول که شاید وصالیغه بولسام وصول
 امیدیم چراغی ینار دایما بولور روح نکاور اوزره قائما
 غرض غازیلارنی بیان ایلاما که جهادینی خلقغه عیان ایلاما که
 نه وجهه ایدی بو جهادغه سبب آنی اوقنورورمن^(۱) بیاتیمدا دیب
 غرض دور که خلققه اوقولسون دیدیم ایشتیب بو غمدین قنولسون دیدیم
 تمام ایلاکای سوزنی ملا بلان
 خدا رحمت ایلاب که نافسون کهال

ایلا شهریدا بولغان جهادنینک بیانی نظم

ایا عذاب نغمه، ساز قیل ایلانینگ جهادینی آغاز قیل
 بو ینکلیغ دیدی راوی، نکته دان بوسوزلارنی دفتردا قیلدیم بیان
 چن لونگ خان نینگ فرزندنی جاجین ایدی بو جاجین شهی جین ماجین ایدی

^(۱) بیلدورورمن
 (۱) Въ другомъ экземплярѣ:

مونینگ اوغلی دوانگ ایدی جین غه شاه آندا اورنیدا بولدی بو پادشاه
 بودوانگغه فرزند شتفونگ ایدی که یاشی کچیک یوق ایدی جرعتی
 مونینگ نختتیدا تونگ ری تافتی قرار بونونگ ری لعین قیلدی شتفونگ نی زار
 بو عصریده شاه ایدی تونگ ری لعین ایدی کافری ظالمی بدترین
 بو ظالم ایباردیکه بر نامه، ایلا جانکجونیغه که هنگامه،
 فیتب نامه غه اوشبو قسمیدا سوز سوزیدا بار ایدی غضب لیک رموز
 بونامه یتیب کلدی^(۱) جانکجونغه تیز ایشتیب مونی بولدی کوب رسته خیز
 که مضمون^(۲) نامه بونوع ایدی لار یغی بولدی برلارکا تونکانی لار
 ایلا شهریده قانجه تونکانی بار تمام قتل ایلاب چقارغیل دمار
 مونی آنکلادی اولتورور بولدی لار که اونغه یاقیب کویدورور بولدی لار
 مونی آنکلادی بارچه تونکانی لار بغایت ملول بولدی بیچاره لار
 بولارهم کینکاش لاز قیلب بارچه سی سوزین بر قلیبان یمان یحشی سی
 صاندو خوزانینگ بارچه تونکان لاری سپا ورعایا وپهلوان لاری
 قیلشیب تمامیکه جوش خروش که جین لشکری برله قیلدی سوقوش
 نهایت سیز ایردیکه کفار یان که جیحون آریقی صفت آفتی قان
 که آخر تونوب بارچه تونکانی فی رعایا لاری برله پهلوانی فی
 تمامی مسلمان فی قیلدی شهید قانی برله جنت فی قیلدی خرید
 که فرزند زنی قلیبان اسیر رعایا نه قالدی نه صاحب سریر
 بو تونکانی لارنی قلیبان تمام که اوز شهری ساریغه سوردی خرام
 که جانکجون ایشیتب که مسرور اولوب کریم لات زیزاغه باشین اوروب
 چالیم چند روزی طبل شادیان که بولدی که تونکانی لاردین امان

ایردی
 (۱) Въ другомъ экземплярѣ:
 (۲) مضمونی

قبله^(۱) کوهری سوزنی من نیز غوچی تلیم دور بهانه قلم سیر وچی
که طبعیم یانیش سه بیان ایلاین شهیدلار نینک روحینی شاد ایلاین
اگر بولسه نظم دا سهوه خطا کرم ایلایان ایلایسون لار رها
خطای قریبان صوابی یازیب اگر بولسه کونه اوزونراق سیریب
یمان بیتنی ناسا ویا ناسند اوشل نظم ایلایسون لار کزند
بونظم کوروب طعنه قیلما ننگا برو طعنه ایتور که شاید سنکا
ایا ناطمی سوزنی قیلمه دراز قیلب مختصر باشقه سوز ایلایان
ایشینکان خلایق ملال اولماسون اوقوغان کشی لار مولال اولماسون
القصة ایلله شهری قایسی خاندین قیو خاننجه قالیب دور
قایسی خان نینک زمانه سیدا^(۲) بو غولجه اباد بولوب
قایسی خان نینک وقتیدا بوزولوب دور آنینک بیانی نظم
بدا ایلادیم تنکری اسمی بیلان که برنکنه نیم نظم رسمی بیلان
خردمندلاردین بو ینکلنغ مقال که من آنکلاب ایردیم آی بی ملال
بو مضموندا ایردی مقالات لاری بیانغه کنورکان روایات لاری
که راوی روایت^(۳) دا مونداغ دیدی ایلای شهری^(۴) حجازغه طابع ایدی
که آندین کین اونی دیب نجه خان بقا ساریغه بارچه بولمیش روان
ایلاغه بولوب بعده قونکنه اچی شاه نجه یل یوروب چون بوهم نونی راه
که آندین اموری ثناغه قالیب مونی نوتغالی خان خوجام لار کلیب

- (۱) Въ другомъ экземпляръ: بولوب
(۲) _____ خان نینک وقتیدا آباد بولوب
(۳) _____ روایات
(۴) _____ حجاز

ایلا شهریده الله یردا سوقوش^(۱) اموری ثنا برله قیلیمیش^(۲) اوروش
بولار هم جهان دین کینب دور نخعی همه بر آرقه اوتوبدور نخعی
که چن اونک دیکان خان زمانه یتیب ایلای شهر یغه نجه کوجمن جقیب
کوچار برله آفسو شایار بایدین که پارکند کاشقر ختن ساریدین
کوچوب بارچه آدم ایلاغه کلیب که آباد قبله دور زمیننی تریب
او دم دین بو دم غه که یوز نجه یل که خاقانغه خدمت قبله موخه یل
قیلب کفری مو من غه ظلم ستم آلیب آرقه بغدادی قوناق درم
که حدین اشیب کفریلار ظلم بسی خطاب دین جفالار کوروب خلق بسی
مدام نقره زرلار آلیب بایدین که نارنیت آلیب بای لار نایی دین
فقیرلار اولومنی کوروب بخشراق سپالار فقیرنی اوروب کوب نیاق
خطای لار بوقسمیده ایلای ستم بلا سینی سانب آلورلار درم
جیدالمای بو کفرلار ظلم غه رعایا جیدالمای نیاق غولدی غه
حصولغه سانب بخش فرزندنی که جاندین عزیزراق جکر بندنی
جیدالمای رعیت خطای ظلم یغه^(۳) یاغی بولدی آخر آلیب زوریغه
یوروب بو بلال بوجهاد^(۴) ایچره کوب فقیب دفتری ایچره آلدی کوروب
که نصرت وفتح خدادین نیلب که نظم قیلب نصرنی روزه شب
کیل ای ساقیا می بیله جام نوت بلال نویغو نجه ایچسه هم یانه نوت
بومی نشه سیدین کونکل اچلیب خرد غنجه سی هر طرفی ساجلیب
لسان بلبلی آندا قیلغای نوا نوا نوزکالی کونه کونه صدا

- (۱) Въ другомъ экземпляръ: اوروش
(۲) _____ سوقوش
(۳) _____ جور یغه
(۴) _____ بو بلالی جهاد

هزار رستمی بولسه اسغند یار علی ایلکیده بولدیلار خوار^(۱) زار
علی شیر کرار حیدر ایرور صفاتی آنینک فتح خیبر ایرور
ینه اول امامان حسن حسین علی زهره دیغه ایدی نور عین
بولار فضلیغه بس ایرور بو دلیل که تیراتی کهواره سین جبرئیل
اون ایکی امام بارجه آل علی تمامه سیدور دریاتی علی
بولار آل دین بولسه از خاص عام بو نظم دیدی الدعا والسلام
در بیان عذر نامه بو فقیر بی بضاعت

و حقیر بی استطاعت ناظم اوزی نینک ترک لکلی و دوست لار نینک ساجیلغان
سوزلارنی نظم قاعده سی بله^(۲) جمع قیلپ قریه اقفه قیلغان دلالتی بی
اظهار قیلماقی نظم

اوزوم آدمیلار فقیری ایدیم فقیر نه دیما کدور حقیری ایدیم
اویلدا یوردوم یمن لار بله خرابات ایجره جوان لار بله
نه انکلمدا نون بار نه ایلکیمدا خر خدا خوفیدین تاپما این هیچ خبر
بو قسمی اونوب عمریمز نجه یل خلایق آرا نجه^(۳) خوار^(۴) و ذلیل
ولی قیلدی حق خط نونوماقی عطا که اولغی حالیم بولوبدور رها
بولوب کاه کاه نظم قیلماقی ایشیم محب لار^(۵) بله بزم قیلماقی ایشیم
بنا کاه بولوقتی که بر نجه دوست بولار دوسلوقی بزکا ایردی دوست
بولاردین بریسی علی نام ایدی قیلپ عذر بسیار بو قسمی دیدی

- (۱) Въ другомъ экземпляръ: خار
(۲) _____ برله
(۳) _____ انجه
(۴) _____ خار
(۵) _____ محب

ایا ناظمی آنکلاسناک بار سوزوم ایلاتنینک جهادینی نظم ایلاسنک
جهان صفحه سیده قالور آنیمیز اوقور انجمن لاردا اولادیمیز
دعاسینی تنکریم روا ایلاکای
که بزدین بو قعه قالور یادکار
که روحی شهیدلارنی شاد ایلاتنکیز
خیالنی بیلدیم دیدیم ای علی
بهانه قیلپ من دیدیم ای محب^(۱)
قیلا آغالی منکه ملا ایماس
اوقور بولسه لار عام ایله خاص لار
فسندیدک بولغایکه یا بولغای
تمامی محب لار^(۲) دیدی نظم قبل
تولا سوزلادی من بولوب ناعلاج
دیدیم خوب بولور ای محب باخرد
تولا خلق دیکاندین که من بخرد
دلیمغه نوشیب نظم قیلماقی هوس
باشیمغه نوشیب قای ناغیچه غم
بولانیب پیریم مولوی جامیغه
که چاری بولوب تیل بفضل احد
قرینداش دین آرنوق ستکامن اوزوم
کستان^(۳) نظمیده بزم ایلاسنک
اوقور انجمن لاردا اولادیمیز
دعاسینی تنکریم روا ایلاکای
که یاد نامه قالغای تلیم روزگار
جهادینی نظم ایبات ایلاتنکیز
منکا سن ایرورسن کستان کلی
بو ایشقه بولا آلاغا یمن قریب
که سوز قدرنی بلمکای هجکس
ایشمنسا سوزوم چونک کجیک ناس لار
قولایغه آغایکه^(۴) یا آلاغای
اشینک نه ایرور نظم قیلماقی بیل
دیدیم من قیلای تنکری برسه رواج
قیلای مولوی بزکا قیلسه مدد
که جهرم بواندیشه دین بولدی زرد
که ملا ارا من ایدیم مثلی خس
قیلپ نجه نصرینی بر برغه ضم
قدم قریبوم آخیر بو هنگامه غه
پیریم مولوی قیلدی بولغای منذ

- (۱) Въ другомъ экземпляръ: کستان
(۲) _____ محب
(۳) _____ آغای یا
(۴) _____ محب

برونی آنینک عشقیدا زار ایتب کدالار کبی ایشکیده خوار^(۱) ایتب
مدام وصل یادیدا آه‌لار اوروب دلبنی آنینک عشقیده کویدروب
برونی قیلل خلق آرا پاده شاه^(۲) برون غنی و برون کدا
برونی صغیر برون کبیر برون عزیز برون حقیر
برونی توانا برو عیب ناک برون توتوب شاد برو درد ناک
برونی عبادت‌دا قابل ایتب بروسینی فسق‌غه مایل ایتب
غرض جمله اظهار قدرت درور تمامیکده شامل حکمت درور
خدایا نزار اتمه بوزاری^(۳)

بلال بی نمیز زار اوآره‌نی

فی نعت نبینا صلی الله علیه وسلم

عدسیز درود خوجه لولاک‌غه حبیبی خدا تاج افلاک‌غه
محمد خدانینک حبیبی درور کنه آغریغی نینک طیبی درور
که عرش‌العظیم نینک که تاجی رسول تمام انبیالار رواجی رسول
که خاص‌لار دلی افتابی رسول علوم اهلی نینک ماهتابی رسول
بولوب قاب قوسین مکانی رسول تمام معرفت نینک که کافی رسول
یتیم بیوه‌لار نینک آناسی رسول تمام کمرهان رهنمائی رسول
تمام امتی کا شفیع رسول که صاحب مقام‌لار رفیع رسول
سخاوت ایل نینک کریمی رسول که حق باره‌گاهی کریمی رسول
نبی‌لار دلی نینک سروری رسول ولی‌لار دلی نینک حضوری^(۴) رسول

(۱) Въ другомъ экземплярѣ: خار

(۲) _____ پادشاه

(۳) _____ زاری

(۴) _____ بی نینک که نوری رسول

محمدی کلنورمه‌سه دهره آرا اوزین آشکار قیلماس ایردی خدا
همه هستی احمد طقیلی ایرور نخ‌ی ایکی عالم هوپلی درور
ابا بکر احمدکا مونس ایدی حقیقت‌دا هر ایکو بر جنس ایدی
رسول‌غه بولوبان مدام همنشین که احمدکا بولدی همه‌دین یغین
قرب‌لار قریبی ابا بکر دور حبیب‌لار حبیبی ابا بکر دور
که تصدیق ایللاب برای^(۱) خدا رسول‌غه قیلل مال جانین فدا
قیل جفت محمدکا فرزندی غار نه فرزندی دور کم چکر بندی
انابان ابا بکرنی یاری غار کلامیدا یاد ایلادی بیربار
رسول‌غه بولوب یار دوّم عمر بریب مجتهدلار بو نوعی حبر
رسول‌غه عمر بولماسا ایردی یار همان بولماس ایردی بو دین آشکار
بولوب دین اسلام چراغی عمر کونکلار کوزی نینک فراغی عمر
صحابه آرا مثلی تاجی عمر ایرور دین اسلام رواجی عمر
عدالت کلستانی نینک^(۲) برکلی رسول کل ایدی بو ایدی بلبللی
نخی یار سیومی عثمان ایدی حیانی نینک کلی نوری فرقان ایدی
کلامی مجیدی جمع انکوچی خدا یادیدا کوزنی نم انکوچی
بولوب ایکی نور اوشبو ایرکا بهم صحابه آرا بولدی کوب محترم
حیاکانی نینک اول ایدی جوهری وفا صدق نینک ایدی گوهری
که تورونچی یاری ایدیلار علی سخا و کرم لیک بهادر ولی
که معراج نونیده بولوب امری حق رسولی خداغه بولوب هم طبق
نه خوش فضل بولش زهراغه جفت علی فضل ظاهر ایماس دور نهفت

(۱) Въ другомъ экземплярѣ: برای

(۲) _____ کلستانی ایچره کلی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ثنا للخالق وندو ذو الجلال
دو عالم نینک ملکبغه مالک ایرور
عدم دین دو عالمی پیدا قیل
بو توقوز فلک فی معلق ایتم
فلک اوزره انجمنی پیدا قیل
که اظهار ایتم^(۱) کونه کون قدر نین
داغی ایلادی نورث عناصر پدید
شمال برله تفرق اوت برله سو
غناصردا آدمی پیدا ایتم
آنکا بردی حق طرفه احسن جمال
عطا قیلدی اوز نوریدین جان آنکا
که باش دین آباغین قیل محض نور
تمام اسم لاری آنکا بیلدوروب
آنکا حق خلافت گرم ایلادی
نافیب شبصت^(۲) نبی برله ادریس مراد
که صالح دعاسین قیل مستجاب
عریز ایل مالک آنی بیرو بار
خلیلی غه آنشوی کلدار ایتم
ایرور مالک الملک آنکا بوق زوال
همه ذی نفس لار غه خالق ایرور
اوزین قدر تبینی هویدا قیل
زمین فی بو قسمی مطبق ایتم
سچک لار زمین اوزره احبا قیل
دوام کورسانیب رنک برنک صنعتین
قیلب دور برینی بری برله ضد
زیاده کم اولماس بو نورندین برو
خریات آدم هویدا ایتم
قدی قامت ایچره قیل پرکمال
که الطای ایتم نور ایمان آنکا
تمام انبیاء نافتی آنندین ظهور
ملائک لارینی سجود قیلدوروب
خربانینی محترم ایلادی
بلا آنی دین نوح غه بردی نجات
قیلب ناقة الله غه ناشنی حجاب
چقیب سنکی دین ناقة نقش دار
که فرزندیغه زیح اظهار ایتم

(۱) فیل
ششت
(۲) فیل
ششت

که یعقوب فی حق قیلدی یوسف کا زار
خدا بردی موسی غه جوبدین عصا
که لوط نبی قومنی در سحر
یونس غه بریب ماهی بطنیدا جاه
که داود قولیدا غور بولدی موم
سلیمان غه بردی خدا بر نکین
که خدمت قیلور کونک وخوش طایور
بلا صدو بستدا آنرا در جهل
بروغه بریب بال طیر انتوروب
برونی چقاردی فلک اوجیغه
بورون شاه لولاکی ایللاب یتیم
فلک اوزره فیدا قیل مهرنی
کیچه ظلمانین پاروقی قمر
جهان ایچره فیدا قیل ناغ لار
که هر امریده اوزی قادر درور
پدید ناپدید بارچه فی بیلکای^(۱) اول
ملک برله آدمی اعزاز^(۲) ایتم
بشرکا عطا ایللابان نعمتین
سرافراز ایتم خلق اخلاق ایل
برین حمد ایتما فقه کویا قیل
برینی قیل گل کی نازه روی
آن فی مصریدا ایلادی ناجدار
عدو غه عصائی قیل آردها
خدا جملہ فی قیلدی زیرو زبر
سکندر فی قیلدی جهان ایچره شاه
خدا پادی برله قیل ترک نوم
ایدی تحت فرمانیدا انس جین
سحاب برله باد آردها مار مار
بو قسمیدا قیل میش که نعم الوکیل
برونی جهان ایچره سیر انتوروب
برونی قیل بند غضب موجیغه
آنکا قیلدی شه لاری بعد از ندیم
پاروتوب آنینک برله بودهر فی
جنابیدا دور لعل گوهر حجر
بیابان دور یا قوموغ باغ لار
که هر جایدا حاضر ناظر درور
کونکدا نه کجسا آنی بیلکای اول
ملک فی عبادندا ممتاز ایتم
همه خلقیدین^(۳) آرتوروب زینتین
فریفته قیل ملک املاک ایل
برینی بری سیغه شیدا قیل
لطافت ارا نیک روی نیکووی

کورکای
اغزار
خلق دین
(۱) فیل
(۲) فیل
(۳) فیل

کتاب غزات در ملک چین

بوکتاب باصمه سنه رخصت بیرلدی ۶ نجی اییون ۱۸۷۶ نجی
بلده**

بوکتاب قران اونیمو پرستیتی ننگ طبع خانه سنده باصمه اولنمشدر
۱۸۷۷ نجی بلده**

4 MAR 1946

30 -

کتاب

غزات در ملک چین

نالی

ملا بلال بن ملا یوسف الناطم